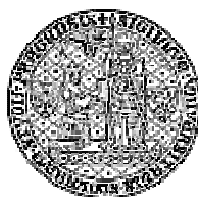

**UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
INSTITUT POLITOLOGICKÝCH STUDIÍ**

**DRUHÁ LIBANONSKÁ VÁLKA
VERSUS VÁLKA V GAZE**

Komparace izraelského postupu

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Praha 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato práce byla zpřístupněna v příslušné knihovně UK a prostřednictvím elektronické databáze vysokoškolských kvalifikačních prací v repozitáři Univerzity Karlovy a používána ke studijním účelům v souladu s autorským právem.

V Praze dne 8.ledna 2012

Jan Hájek

Bibliografický záznam

Hájek, Jan. *Druhá libanonská válka versus válka v Gaze-komparece izraelského postupu*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, 2011. Vedoucí diplomové práce [PhDr. Radana Makariusová, PhD](#)

Anotace

Diplomová práce *Druhá libanonská válka versus válka v Gaze- komparace izraelského postupu* se zabývá dvěma posledními konflikty, které Izrael vedl. V roce 2006 válčil s šíitským hnutím Hizballáh a na přelomu roku 2008/2009 se sunitským Hamásem. Diplomová práce se převážně zaměřuje na izraelskou stranu, porovnává a určuje bezprostřední příčinu nejprve izraelského vojenského „neúspěchu“ v bojích s Hizballáhem na jihu Libanonu s izraelským vojenským úspěchem v bojích s Hamásem v pásmu Gazy v operaci Lité olovo. Ze tří zkoumaných příčin: izraelské politické a armádní velení, připravenost izraelské armády-vliv EBO a připravenost Hamásu a Hizballáhu na konflikty, následně určí bezprostřední. Jako východisko pro svou analýzu izraelského vojenského neúspěchu v Libanonu a následného úspěchu v Gaze využije teorii založenou na účinku, kterou Izrael zahrnul do své vojenské doktríny před Druhou Libanonskou válkou. Teorie poskytne rámec pro pochopení procesů, které vedly k libanonskému neúspěchu.

Annotation

Diploma thesis: *Second Lebanon war versus the Gaza war-comparison of Israeli approach* is focused on the last two wars Israel waged. In 2006, Israel waged a war against Hezbollah and in 2008/2009 against Hamas. This thesis is primarily focused on the Israeli side and is supposed to find out the main reason to its failure in Lebanon and its success in the Gaza strip. Out of three examined reasons: Israeli political and military decision-making, readiness of the Israeli army and preparations of both Hamas and Hezbollah for potential conflict. Effect based theory is used as a theoretical background in this thesis and helps to understand reasons to the Israeli failure in Lebanon.

Klíčová slova

Izrael, Libanon, pásmo Gazy, izraelská armáda, Hizballáh, Hamás, Druhá libanonská válka, válka v Gaze, operace Lité olovo, teorie založená na účinku, Ehud Olmert, Amir Peretz, Dan Halutz, Ehud Barak, Gabi Ashkenazi

Keywords

Israel, Lebanon, Gaza strip, Israeli military, Hezbollah, Hamas, Second Lebanon war, Gaza war, operation Cast Lead, Effect based theory, Ehud Olmert, Amir Peretz, Dan Halutz, Ehud Barak, Gabi Ashkenazi

Seznam zkratek

IOS: Izraelské ozbrojené síly

IAF: Izraelské vzdušné síly

EBO: Effect based operations-operace založené na účinku (teorie založená na účinku)

COIN: protiteroristické operace

Počet slov: 27 206

Počet znaků bez mezer: 158 370

Počet znaků s mezerami: 185 687

Poděkování:

Za odbornou pomoc při zpracování předkládané práce chci na tomto místě poděkovat vedoucí mé práce paní PhDr. Radaně Makariusové, Ph.D

Obsah

Úvod	2
1. Teoretický základ práce.....	5
1.1 Teorie založená na účinku	5
2. Situace před oběma konflikty	14
2.1. Situace před Druhou libanonskou válkou.....	14
2.2. Situace před válkou v Gaze	18
3. Průběh válek	21
3.1 Druhá libanonská válka	21
Statistiky Druhé libanonské války.....	27
3.2 Válka v Gaze	28
Statistiky Války v Gaze	32
4. Operacionalizace proměnných	33
4.1 Izraelské politické a armádní velení	33
Olmert, Halutz, Peretz	33
Ashkenazi, Barak.....	36
Vojenská a politická rozhodnutí během Druhé libanonské války a války v Gaze .	37
4.2 Připravenost izraelských ozbrojených sil-vliv EBO.....	53
Úvod do kapitoly	53
Připravenost izraelské armády-vliv EBO	54
Vývoj po Druhé libanonské válce	60
4.3 Vojensko-taktická připravenost Hamásu a Hizballáhu	65
Úvod do kapitoly	65
Hamás x Hizballáh: porovnání příprav na konflikt	66
Závěr.....	74
Seznam literatury.....	78

Úvod

Témata, cíle a struktura práce

V diplomové práci Druhá libanonská válka versus válka v Gaze se budu zabývat komparací dvou posledních izraelských válek - Druhá libanonská válka z léta roku 2006, kde Izrael vedl válku s šíitským hnutím Hizballáh a válka v Gaze-operace Lité olovo, kde Izrael válčil s radikálním sunitským hnutím Hamás. Motivací je pro mě samotný zájem o arabsko-izraelský konflikt, tak také fakt, že se jedná o relativně nové události, které ještě nebyly tolikrát zpracovány. Dále také, protože se z mého hlediska jedná o důležité války, a to z hlediska vnímání izraelské odstrašující síly, která je důležitá pro potencionální vývoj sporů mezi Izraelem a Íránem. Izraelská odstrašující síla byla po letní válce s Hizballáhem narušena a dle mého názoru byla po operaci Lité olovo její hodnota obnovena. Diplomová práce se zabývá pouze komparací izraelského postupu a příprav na války. Práce se dále zabývá i komparací postupu a vojenskými přípravami Hizballáhu a Hamásu. Diplomová práce se nezabývá morálními aspekty obou válek. Válek ve kterých zemřelo mnoho nevinných civilistů.

Po izraelském jednostranném stažení z jižního Libanonu nastala klidná fáze mezi Izraelem a Hizballáhem. Severní hranice se tak stala relativně klidnou a Izrael se zaměřoval zejména na potlačení palestinského povstání na Západním břehu a pásmu Gazy. Tato klidná fáze nicméně skončila v červenci 2006, kdy komando bojovníků Hizballáhu zaútočilo na izraelský vojenský konvoj a po úspěšné akci uneslo dvojici izraelských vojáků. Následná izraelská odvetná operace skončila překvapivým izraelským neúspěchem. Neúspěch provázela Izraelské ozbrojené síly po dobu celého konfliktu. Izraelští političtí představitelé měli zejména na začátku konfliktu příležitost válku ukončit a vynutit si v porovnání s finální verzí mírové rezoluce mnohem výhodnější podmínky. Armádní představitelé nicméně politické lídry přesvědčili o tom, že izraelská armáda je schopna Hizballáh zničit a dosáhnout tak mnohem výraznějšího úspěchu, nežli se pokusit o politické ukončení konfliktu v jeho prvních hodinách. Mezi největší izraelské selhání patřila neschopnost izraelské armády zamezit střelbu raket, která paralyzovala celý sever Izraele.

Konflikt prokázal velmi intenzivní a kvalitní vojenskou přípravu šíitského hnutí a na druhé straně demonstroval, že izraelská armáda nebyla na tak intenzivní válku

vůbec připravena a, že Izrael od jednostranného stažení z Libanonu kriticky chyboval v přesvědčení o dobrém stavu ozbrojených sil.

Izraelské politické a armádní vedení tak muselo po libanonském neúspěchu zanalyzovat a odstranit příčiny selhání. Na sklonku roku 2008 již „vyrchalo“ křehké příměří mezi Izraelem a sunitským Hamásem. Příměří, které bylo z obou stran mnohokrát porušeno. Hamás, jistý si svojí silnou pozicí, odmítl izraelské nabídky na prodloužení příměří a stupňoval střelbu svých raket na izraelské území. Izrael na raketovou střelbu reagoval vojenskou operací s názvem Lité olovo. Izrael, vědom si libanonského neúspěchu musel v pásmu Gazy uspět. Neúspěch by znamenal velmi negativní dopady na vnímání izraelských vojenských schopností. Válka v Gaze nicméně demonstrovala, že Izrael se z předchozího nezdaru poučil a příčiny nezdaru z války s Hizballáhem v největší možné míře odstranil. Byť se Hamás na potencionální válku s Izraelem připravoval a snažil se kopírovat taktiku a přípravu Hizballáhu, nebyl v konfliktu úspěšný.

Cílem diplomové práce je určit bezprostřední příčinu izraelského selhání v Libanonu a následného úspěchu v pásmu Gazy. Diplomová práce se soustředí na analýzu důvodů výsledků konfliktů a odpovídá na otázku, zda-li byla teorie založená na účinku klíčovým faktorem v určení výsledků obou válek. Práce tedy ze tří zkoumaných proměnných: politické a armádní vedení, připravenost izraelských ozbrojených sil-vliv EBO a vojensko-taktická příprava Hamásu a Hizballáhu, určí bezprostřední příčinu selhání v Libanonu a úspěchu v pásmu Gazy.

Předtím, než přistoupím k analýze obou konfliktů a proměnných, představím teoretický koncept diplomové práce. Jako teoretický základ práce slouží samotná teorie založená na účinku. Teorie byla vytvořena americkými teoretiky ve službách vzdušných sil a byla poprvé aplikována v operaci Pouštní bouře a dále např. při misích aliančních sil v Kosovu. Zdála se tak být ideálním konceptem pro nový styl válčení. Izrael včlenil teorii založenou na účinku do své armádní doktríny a válka v Libanonu měla být vedena dle této teorie. Teorie poskytne rámec pro pochopení procesů, které nakonec vedly k neúspěchu v Druhé libanonské válce. Druhá kapitola se věnuje situaci před oběma konflikty a aspektům, které také přispěly k špatnému izraelskému vojenskému výkonu v Libanonu. Třetí kapitola se věnuje analýze samotných konfliktů a demonstruje rozdílný průběh v obou konfliktech. Druhá část diplomové práce se zaměřuje na deklarované proměnné a určí bezprostřední příčinu izraelského selhání v Libanonu a úspěchu v Gaze.

Metodologie práce

Z metodologického hlediska se jedná o komparativní případovou studii. Jako východisko pro svou analýzu obou konfliktů jsem použil teorii založenou na účinku, která mi poskytla rámec pro pochopení procesů, jež vedly k izraelskému selhání v Libanonu a úspěchu v pásnu Gazy. Aplikací teorie jsem dosáhl vysvětlení příčin selhání v Druhé libanonské války a úspěchu v pásnu Gazy. Analýzou všech tří proměnných jsem dosáhl určení bezprostřední zkoumané příčiny. V první proměnné „Politické a armádní vedení“ jsou analyzovány schopnosti politiků a armádních představitelů a klíčová rozhodnutí, jež měla vliv na vývoj v konfliktech. Druhá proměnná „Vliv teorie založené na účinku na izraelskou armádu“ zkoumá, zda-li měla teorie založená na účinku největší vliv na úspěch v konfliktech. Třetí proměnná „Porovnání Hamásu a Hizballáhu v jejich přípravách na válku“ komparuje obě hnutí a určí, zda-li nebyl rozdíl ve vojenské kvalitě největším faktorem, který přispěl k vývoji válek.

Literatura

Ve své práci čerpám především z anglicky psané literatury a jde především o monografie a články. Mezi hlavní zdroje uvádím monografii autorů Harel a Issacharoff „34 Days“, monografii Matta Matthews „*We were caught unprepared: The 2006 Hezbollah - Israeli war*“, monografii Scotta Farquhara „*Back to basics*“ a článek profesora Cordesmana „*The Gaza War*“.

Domnívám se, že práce je přínosem, neboť se jedná o relativně čerstvé události, jež nebyly tolikrát zpracovány. Autoři zabývající se Druhou libanonskou válkou (např. Amos Harel a Avi Issacharoff spatřovali nejhlavnější příčinu neúspěchu v politickém a armádním vedení v Izraeli. Winogradská komise, zkoumající výsledky Druhé libanonské války také z neúspěchu nejvíce obviňovala trio Olmert, Peretz a Halutz. Komise samozřejmě také analyzovala dopady teorie založené na účinku, neoznačila ji ale jako bezprostřední zdroj izraelského selhání.

1. Teoretický základ práce

1.1 Teorie založená na účinku

Cílem této kapitoly je vysvětlení teorie operací založených na účinku, která slouží jako teoretický základ diplomové práce. Teorie založená na účinku, či z angličtiny Effect based operations (EBO) byla včleněna do izraelské armádní doktríny a výrazným způsobem ovlivnila charakteristiku celé armády. Před samotným řešením obou zkoumaných válek je tedy nutné vysvětlit obsah a smysl teorie. Existuje mnoho interpretací teorie založené na účinku, kde každá má vlastní popis a metodologii. Tato práce primárně pracuje s názvy, definicemi a vysvětlením od amerického brigádního generála Deputuly. Deputulova teorie je považována za nejrozšířenější a neakceptovanější. Deputulova teorie považuje letectvo za nejdůležitější aspekt armády a soustředí se tedy primárně na letecké řešení konfliktů. Základem je zaměřit se na konkrétní účinky, které jednotlivé mise přinášejí a nesoustředit se pouze na totální destrukci veškerých cílů.

Teorie založená na účinku byla vytvořena americkými teoretiky ve službách amerických vzdušných sil a částečně vychází z již předešlých vojenských teoretických konceptů. Tvůrci EBO se nechali inspirovat např. velkým zastáncem úlohy letectva ve válce Giulioem Douhetem, který patřil mezi horlivé zastánce leteckých bitev. Tvrdil, že úspěšná ofenzíva pozemními jednotkami již není možná a že výhoda rychlosti a výšky bude v budoucnu nepřekonatelná přidaná hodnota. Dle Douhaeta bylo povinností připravit se na masivní bombardování proti nepřátelským cílům, které zahrnovaly i civilní budovy a civilní složky infrastruktury. Cílem totiž bylo zlomit protivníkovu morálku, tudíž bylo nutností útočit i na čistě civilní cíle i na celá města.¹

Teorie založená na účinku byla také inspirována americkým stíhačem z První světové války Billy Mitchellem. Mitchell na rozdíl od Douheta nevěřil, že bombardováním populace přiměje nepřítele vzdát se. Mitchell nabádal k destrukci ekonomických a industriálních center.² Tato centra byla nicméně nedaleko obytných budov a díky nepřesným zbraním, stále tak docházelo k zasažení civilních struktur. Nicméně již na začátku století se objevovaly první náznaky způsobu boje založeného na

¹ Cheek, G, *Effects based operations: The end of dominant maneuver? Str. 4*

² Kristensen, J, (2006), *Effects-Based Operations: Air power as the Sole Military Instrument of Power, Has it Matured Enough?*, Air Command and staff College Air University: Alabama, str.6

účinku, nikoliv destrukci. Oba zmínění teoretici se již totiž chtěli vyhnout hrůzám zákopové války.

Teoretici amerických vzdušných sil byli první, kteří rozpoznali, že nové technologie umožňují aplikovat Mitchelovu teorii, aniž by docházelo k již zmíněným nežádoucím efektům. Plukovník John Warden patří mezi první teoretiky a tvůrce EBO.³ Wardenova základní myšlenka, že primárně letecky vedená válka bude hlavním důvodem úspěchu v Perském zálivu se tedy nakonec ukázala být správná. Generál David Deptula dále rozpracoval Wardenovu metodologii a vytvořil praktické postupy k účinnému bombardování a efektivnímu využití letectva. Deptula nicméně dále pracoval na rozšíření této teorie, tak aby byla akceptovaná ve všech sférách americké armády. Deptula dával větší důraz na porozumění nepříteli jako jakéhosi hlavního systému. Ve své práci dbal na determinaci vztahu mezi příčinou a následkem. Výsledkem je tak dále v této práci vysvětlený vztah mezi systémem a subsystemy.

Deptulova interpretace teorie založené na účinku zastává názor, že nepřítel může být oslaben (zničen) nikoliv destruktivním účinkem bombardování, ale efektivním účinkem bombardování. Samotný základ teorie není konceptem nedávným. Již ve starověku nabádal čínský myslitel Sun Tzu k tomu, že znalí vojenského učení si podmaní nepřítel bez bitev.⁴ Bombardování založené na účinku bylo samozřejmě zkoušeno i v dřívějších konfliktech než v Perském zálivu. Ale až během operace Pouštní bouře byly naplno využity nové technologie, díky kterým mohlo být EBO jako platná teorie lépe vyzkoušena. Mnozí analytici tak o EBO mluví jako o „starém víně v nové lahvi“. Deptulova verze byla ještě upravena a finální verze byla publikována v Bíle knize obrany Spojených států amerických v říjnu 2001.⁵

EBO je způsob myšlení, systematického plánování a studování misí, tak aby jednotlivé mise stoprocentně splnily požadovaný efekt.⁶ Teorie vychází z předpokladu, že se po konci Studené války změnilo bezpečnostní prostředí a že technologický pokrok změnil způsob válčení. Nově se formující bezpečnostní prostředí po konci Studené války vyžadovalo mnohem větší důraz na schopnost rychlé reakce a také zasáhnout po celém světě. Dále bylo samozřejmě zapotřebí zasáhnout efektivně, to znamená s využitím

³ Rickerman, L, (2003), *Effects-Based Operations: A New Way of Thinking and Fighting*, United States Army Command and General Staff College: Fort Leavenworth, str. 12

⁴ Tzu, S, *The Art of War*, Wordsforth Reference, str. 5

⁵ USJFCOM J9, *A Concept Framework for Effects-based Operations, White Paper Version 1.0*, Suffolk:VA:JFCOM, str. 1

⁶ Ibid.

nejnovějších technologií. Díky klesajícím státním rozpočtům bylo žádoucí udržet si stejnou vojenskou efektivitu v boji, ale s nižšími počty jednotlivých částí armády. EBO umožňuje, že efekt mise je stejný, a v mnoha případech i větší a to v mnohem menším časovém horizontu a s nižším počtem nasazených konvenčních sil. Konec Studené války znamenal výraznou redukci armády Spojených států, EBO jako armádní strategie se zdála být tou správnou odpovědí.

Zajisté, dosavadní armádní teoretické koncepty také obsahují pasáže o dosažení efektu, nicméně zastánci EBO argumentují, že dosavadní prioritou je zaměřením se na fyzickou destrukci cílů nedbaje tak na celkový efekt mise.⁷ Zastánci teorie EBO tvrdí, že celková fyzická likvidace cílů vyžaduje nepřehledné množství pozemních armádních jednotek. Dle teoretiků EBO je velikost pozemních sil (samozřejmě bráno v relevanci amerických a izraelských vojenských schopností) stále chybně brána jako základní podmínka k zničení nepřítele.

Válka v Perském zálivu některé vojenské myslitele přesvědčila, že takový způsob boje bude nadále využíván a je tedy nutné se zaměřit na operace založené na účinku.⁸ Dle proponentů teorie, EBO představuje třetí směr ve válečných teoriích. Války se vedly destruktivní, či opotřebovací. EBO představuje nový a reálně proveditelný koncept, který se zaměřuje na generování předem deklarovaného efektu. Soustředění se na jednotlivé cíle a jejich totální fyzickou destrukci tak již není díky operacím zaměřeným na efekt potřebné. EBO reaguje na měnící se svět, v němž se mění i způsob boje. EBO nabízí schůdnou alternativu k destruktivní a opotřebovací formě války. EBO maximálně využívá technologického pokroku v armádním leteckém průmyslu. Využití se netýká pouze nových leteckých materiálů, ale také zbraňových systémů, které jsou dle zastánců teorie maximálně využity.

Pokud se má teorie v praxi osvědčit, jednotlivé armády musí nicméně podstoupit organizační změny. Tyto změny povedou k vyššímu využití letectva a leteckých operací během konfliktů a válek.⁹ Byť je provoz a údržba nových a technologicky velmi vyspělých bojových letadel nákladnou záležitostí, stále se dle zastánců EBO vyplatí. Ostatní složky armády nebudou samozřejmě zcela rozpuštěny, budou redukovány, neboť nebude nutné mít např. tolik pozemních jednotek. Dále, omezení pozemních sil výrazně snižuje případný počet mrtvých vojáků, což je zejména

⁷ Batschelet, A, (2002), *Effects based operations: A new operational model?*, str.3

⁸ Ibid. str. 2

⁹ Ibid. Str. 144

v Izraeli velmi citlivě posuzováno. Brigádní generál americké armády Deptula dokonce v roce 2001 navrhoval velmi výrazné omezení pozemních a námořních sil, neboť pouze letectvo má tolik potřebnou „power projection“.¹⁰

Teorie byla prvně úspěšně aplikována ve válce v Perském zálivu a později také při bombardování v Srbsku a Kosovu.¹¹ Základem celé teorie je použití nejnovějších druhů letounů, nejlépe se stealth technologií, které v pumovnicích nesou tzv. chytré bomby (laserem, GPS naváděné).

Základní aplikaci teorie založené na účinku si lze pro lepší pochopení představit v paralele se schématem elektrického zapojení žárovek. Za Druhé světové války, či během války ve Vietnamu (obecně do války v Perském zálivu) se k většině leteckých útoků přistupovalo jako k sekvenčnímu zapojení žárovek v elektrickém obvodu. To znamená, že na cíle se útočilo postupně, po sekvenci. Letectvo se tedy nejprve zaměřilo na protivníkův obranný protiletadlový systém a poté na jednotlivé cíle dle stupně důležitosti.

Obvykle se tedy nejprve jednalo o systémy včasného varování, letiště, protiletadlové baterie a nakonec armádní budovy. Každý zničený cíl umožnil soustředit se na další dle stupně důležitosti. Hlavním problémem je proveditelnost, neboť tento způsob bombardování vyžaduje velké úsilí zneutralizovat protivníkovu protiletadlovou obranu. Jakmile jsou protiletadlové baterie odstraněny, přistupuje se k dalším cílům stejným způsobem. Takto provedené operace jsou časově velmi nákladné a omezuje se schopnost zasáhnout několik prioritních cílů.¹²

Hlavní zastánce EBO americký brigádní generál David A. Deptula uvádí, že např. za Druhé světové války byly americké letecké ztráty při náletech až dvacetiprocentní, neboť bylo nutné se až příliš zabývat protiletadlovou obranou. Na příkladu války ve Vietnamu uvádí, že americké vzdušné síly měly sice obrovskou převahu a že obranný vietnamský systém nebyl natolik kvalitní, ale efekt obrovských bombardovacích misí byl nízký. V Perském zálivu byly využity nejnovější technologie, které naopak umožnily menší počet misí s velkým účinkem.¹³

¹⁰ Kristensen, J, (2006), *Effects-Based Operations: Air power as the Sole Military Instrument of Power, Has it Matured Enough?*, Air Command and staff College Air University: Alabama, str. 6

¹¹ Deptula, D, (2001), *Effects-Based Operations: Change in the nature of warfare*, Arlington: Aerospace Education Foundation, str. 14

¹² Deptula, D, (2001), *Effects-Based Operations: Change in the nature of warfare*, Arlington: Aerospace Education Foundation, str. 4

¹³ Ibid. str. 4

Teorie založená na účinku počítá se současně probíhajícím útokem zaměřeným proti celému spektru protivníkových nejdůležitějších komunikačních uzlů, velitelských budov, elektráren. Smyslem takto vedeného útoku je vyřadit jednotlivé podpůrné systémy. Po jejich vyřazení přestane hlavní systém fungovat. V případě, že se podaří zastavit např. dodávání elektrického proudu, vzdušná obrana protivníka přestává být efektivní. EBO ale nepočítá s totální destrukcí jednotlivých subsystémů. Teorie upřednostňuje jejich ochromení, které povede k absolutnímu kolapsu systému jako celku. Účinek při nejsprávnější aplikaci povede k změně nepřítelovy strategie. Bílá kniha obrany o účinku mluví takto:

„Pokud můžeme naplánovat, provést, zhodnotit a přizpůsobit se akcím ve smyslu požadovaného účinku, můžeme tak identifikovat a realizovat nejefektivnější misi, která povede k změně protivníkovy chování.“¹⁴

Lze říci, že velmi důležitým prvkem je také „power projection“. Samotná přítomnost ohromné síly není pro zastánce EBO tím hlavním pro splnění požadovaných cílů. Důraz je kladen na rychlé a efektivní mise.¹⁵ Útočící letectvo se díky vyspělým vojenským technologiím nemusí tolik zabývat systémy včasného varování a vzdušné obrany. Takto provedený útok představoval zásadní změnu ve způsobu vedení leteckého boje. Výhodou výše popsaného útoku je překvapení protivníka, nižší pravděpodobnost ztrát, obrovský efekt škod, menší množství času potřebného k provedení útoku.¹⁶ Během Druhé světové války bylo k zničení vybraného cíle (např. továrny) obvykle zapotřebí 100 bombardérů typu B-17 s 9000 bombami. S tím, že se obvyklý rozptyl účinnosti pohyboval okolo 1 km. Ve Vietnamu bylo k zničení stejného cíle vysláno 30 letounů typu F-4 se 176 bombami. Rozptyl účinnosti se snížil na 120 metrů. „Revolucí“ byla válka v Perském zálivu. Dva stejně velké cíle byly v Perském zálivu zničeny jedním letounem typu F-117 nesoucím 2 bomby. V Kosovu se efekt opět zvýšil. Tentokrát byl jeden letoun typu B-2 s nákladem 16 bomb schopen zničit až 16 takových cílů s rozptylem okolo šesti metrů.¹⁷

¹⁴ USJFCOM J9, *A Concept Framework for Effects-based Operations, White Paper Version 1.0*, Suffolk:VA:JFCOM, str. 5

¹⁵ Cheek, G, *Effects based operations: The end of dominant maneuver?*

¹⁶ Deptula, D, (2001, *Effects-Based Operations: Change in the nature of warfare*, Arlington: Aerospace Education Foundation, str. 4

¹⁷ Ibid.

Dále, v Kosovu byly kromě nových bombardérů B-2 představeny nové chytré bomby (JDAM), které umožňovaly precizní útoky za jakéhokoliv počasí. Pumpy byly vybaveny systémem GPS pro přesné zásahy. JDAM je obvykle konvenční 2000 liber těžká puma, která je alternativou k mnohonásobně dražší střela TOMAHAWK.¹⁸

Paralelně vedeným útokem se efektivněji využívá čas a prostor. První hodiny války v Perském zálivu jsou toho důkazem - během 90 minut bylo zaútočeno na 50 samostatných cílů a celý irácký prostor byl vystaven útokům aliančního letectva.¹⁹

Historicky bylo pro válčící strany nejdůležitější zničit protivníkovy obranné síly. Teorie založená na účinku počítá ne s totální destrukcí ale s možností kontrolovat protivníkovu schopnost jednat. Samozřejmě, pozemní síly jsou nadále důležitou součástí jakékoliv armády, nicméně její použití k nastolení kontroly nad nepřítelem již není v EBO bráno jako nejdůležitější.

Irák byl během války schopen do vzduchu vyslat svoje letadla, nicméně díky zničené komunikaci a letecké obraně byly tyto irácké pokusy neefektivní a nepřinesly žádné zisky. Schopnost dosáhnout určitého efektu může vést k strategicky stejně důležitým výsledkům jako při totální destrukci nepřátelských ozbrojených sil, nicméně s mnohonásobně menším použitím útočících sil a v mnohem kratším časovém období.²⁰ Americké vzdušné síly se v Iráku více soustředily na elektrické zdroje napájející protivzdušnou obranu, nežli na samotnou obranu, neboť vyřazení elektrárny bylo jednodušeji proveditelné a se stejným efektem.

Díky zaostalosti irácké elektrické infrastruktury došlo rychle k přetížení elektrického vedení a protivzdušné baterie nemohly být napájeny elektrickým proudem. Během války docházelo k situacím, že vedoucí iráckých továren raději dobrovolně výrobu proudu zastavil, neboť nechtěl přihlížet zničení továrny. Cíleného efektu bylo dosaženo, aniž by muselo v daný okamžik vzlétnout jediné bojové letadlo. Druhým příkladem útoku vedeného pod hlavičkou teorie založené na účinku byly americké útoky vůči iráckým podzemním bunkrům. K zničení bunkrů by bylo bývalo zapotřebí 8 letadel typu F-117 s dohromady čtyřmi 2000 liber těžkými pumami. Z důvodů složitosti mise bylo raději rozhodnuto vést bombardovací misi dle teorie EBO. Zastánci tohoto přístupu argumentovali, že není nutné jednotlivé bunkry zničit. Stejného efektu se

¹⁸ Kristensen, J. (2006), *Effects-Based Operations: Air power as the Sole Military Instrument of Power, Has it Matured Enough?*, Air Command and staff College Air University: Alabama, str. 11

¹⁹ Deptula, D. (2001), *Effects-Based Operations: Change in the nature of warfare*, Arlington: Aerospace Education Foundation, str. 4

²⁰ Ibid.

mohlo dosáhnout pokud by se podařilo vojáky a techniky z bunkrů pouze „vypudit“. Dva letouny F-117 zničily/poškodily ventilační systém bunkrů a tím dosáhly požadovaného efektu s použitím menšího počtu letadel a munice.²¹ „Zbylé“ letouny a munice mohly být tedy použity v dalších útocích.

Klíčem k úspěchu zajisté ale vězí v kvalitě letadel, použité munice a detailní znalosti protivníka. Na konci Druhé světové války měly Alianční síly vzdušnou dominanci, přesto pouze velmi malé množství bomb zasáhlo požadovaný cíl. K zneškodnění daného cíle bylo tak zapotřebí stovky bombardérů.²² Americké stealth bombardéry F-117, které byly poprvé představeny právě v Perské zálivu, zaujímaly 5% z celkového počtu bojových letadel operujících nad Irákem. Během celé války odsloužily pouze 2% z celkových leteckých útoků, přesto měly na svědomí 43% zneškodněných cílů.²³ Znalost protivníka umožní velitelům určit škálu efektu, kterého bude nutné dosáhnout k poražení nepřítele.

Teorie založená na účinku se tedy více než osvědčila v této válce. V Perském zálivu nebylo rozhodujícím faktorem schopnost zničit mnoho cílů, ale efektivně zneškodnit klíčové irácké systémy. Irák nebyl schopen takovou škodu opravit a nemohl pokračovat v rezistenci. Před samotnou válkou bylo již patrné, že teorie založená na efektu bude v této válce „otestována“. Generál Norman Schwarzkopf před započítím bojů popsal plán takto:

„Na Irák zaútočíme letecky, tak abychom odstranili protivníkovu schopnost velet a kontrolovat. Cílem je eliminovat možnost jeho přeskupení pozemních sil v Kuvajtu a jižním Iráku. Poté získáme neoddiskutovatelnou leteckou převahu nad Kuvajtem díky které následně zničíme irácké pozemní síly, tak abychom snížili nepřítelovu bojeschopnost.“²⁴

Jak jsem již zmínil, teorie založené na účinku primárně využívá letectvo k exekuci naplánovaných útoků, jelikož úloha letectva zejména v americké (i izraelské) armádě postupně rostla. Důvodem byl postupný vývoj a výroba tzv. multifunkčních

²¹ Batschelet, A, (2002), *Effects based operations: A new operational model?*, str.9

²² Smith, E, *Effect Based Operations*, Information age transformations series, str. 122

²³ Deptula, D, (2001), *Effects-Based Operations: Change in the nature of warfare*, Arlington: Aerospace Education Foundation, str. 10

²⁴ Batschelet, A, (2002), *Effects based operations: A new operational model?*, str.8

bojových tryskových letadel. (Izrael k útokům vůči Hamásu hojně využívá americké multifunkční stíhačky F-16.)

Operace založené na této teorii způsobují, že představitelé armády musí více přemýšlet nad požadovanými výsledky a nad znalostí nepřítele. EBO tedy rozšiřuje evoluci armádních doktrín o nové poznatky. Tři nejzákladnější podmínky musí být k správné aplikaci teorie naplněny: informace, vůdcovství a rozhodovací schopnost.²⁵ Jelikož se teorie maximálně snaží využít tzv. chytrých bomb, znalost potencionálních cílů je tedy velmi žádaná. Díky technologické převaze americké, či izraelské armády je schopnost detailní znalosti nepřítele o to víc povýšena. Špatné informace vojenské rozvědky o cílech můžou na druhé straně vést k velkému neúspěchu (např. bombardování čínské ambasády v Kosovu, či izraelské bombardování civilních budov ve městě Qana v Libanonu). Schopnost mít kvalitní velitele s rozhodovacími schopnostmi je podmínkou k správnému využití nasbíraných informací. Teorie předpokládá, že tyto základní podmínky jsou na americké i izraelské straně splněny v maximální možné míře.

Douhet požadoval, aby se letectvo zaměřilo na ničení továren a průmyslových zón. EBO se nezaměřuje pouze na omezení nepřátelské schopnosti bojovat, či na demoralizaci obyvatel, ale především se zaměřuje na nepřítelovu schopnost ovládat své základní a nezbytné funkce. Jakmile ztratí tuto schopnost, bylo dosaženo žádoucího efektu s menším časovým i operačním zatížením.

Dle bývalého amerického ministra obrany Donalda Rumsfelda bylo nutné přizpůsobit USA novým výzvám. Armáda Spojených států tak musela ujistit spojence o své síle, odrazovat nepřítele, odstrašit agresory a porazit protivníka v případě napadení. Klíč k úspěchu nalézal Rumsfeld v modernizaci armádního sboru a využití technologické „revoluce“ ve vojenských otázkách. Rumsfeld dodal, že v nadcházející době bude potřeba nový způsob myšlení a nový způsob boje. Teorie založená na účinku nabízí řešení k těmto výzvám.²⁶ EBO poskytuje průvodce k správné aplikaci revolučního vícedimenzionálního způsobu boje, tj. boje ve vodě, ve vzduchu, na zemi, ve vesmíru a elektro-magnetického boje.²⁷ Technologický pokrok této doby teprve nyní

²⁵ Cheek, G, *Effects based operations: The end of dominant maneuver*, str. 5

²⁶ Rumsfeld, D, (2001), *Quadrennial Defense Review Report*, Washington D.C. : US Government Printing Office

²⁷ Rickerman, L, (2003), *Effects-Based Operations: A New Way of Thinking and Fighting*, United States Army Command and General Staff College: Fort Leavenworth, str. 34

umožnil nový způsob boje. Menší bojové útvary, zejména ve vzdušných silách jsou schopny uskutečnit větší a efektivnější rozsah nepřítelových škod.

Izrael se v době probíhající Intifády soustředil především na protiteroristické operace a policejní akce na Západním břehu a v pásnu Gazy. Ovlivněn situací ve svém okolí a „letecky založeným“ náčelníkem generálního štábu převzal teorii založenou na účinku a zahrnul ji do své vojenské doktríny. Zastánci teorie EBO v izraelské armádě se domnívali, že nepřítel může být zcela ochromen a to precizností leteckých útoků. Zastávali také názor, že žádné, či pouze malé pozemní jednotky budou zapotřebí, protože díky aplikaci EBO nebude nutné nepřítele zničit.

2. Situace před oběma konflikty

2.1. Situace před Druhou libanonskou válkou

Cílem této kapitoly je představit události, které nevyhnutelně vedly až k samotným únosům z července 2006. Mojí snahou je ukázat, že rozhodnutí opustit Libanon a jeho následné „zapomenutí“ vedlo až ke zkoumané válce s Hizballáhem.

Pro pochopení eskalace konfliktu z 12.7. je nutné vysvětlit tzv. „pravidla hry“. „Pravidla hry“ nastolená mezi IOS a Hizballáhem, která existovala jak během izraelské okupace, tak následně po stažení Izraele z Libanonu určovala jakým způsobem se povede konflikt mezi Izraelem a Hizballáhem. Izrael např. nesměl útočit na civilní oblasti a Hizballáh mohl vést svůj ozbrojený boj vůči Izraeli pouze v okupované části Libanonu. Při porušení pravidel se také stávalo, že se nepřátelené strany omluvily, což je v porovnání se vztahem Izraele a Hamásu podstatný rozdíl. Jedním z pravidel byla i možnost vzájemné výměny zajatců, jež nebyla nijak neobvyklá. K největší výměně např. došlo v roce 2004, kdy Izrael propustil 23 Libanonců a 400 palestinských vězňů za těla tří členů IOS.²⁸

Tato pravidla hry hrála důležitou roli v následujících letech po stažení IOS z Libanonu, neboť zastánci nových teoretických armádních přístupů (EBO) se domnívali, že tato pravidla limitovala možnost většího konfliktu (v tomto případě tedy IOS s Hizballáhem) a v řadách IOS se tak začal objevovat názor, že Izrael již nepovede klasickou konvenční válku, neboť disponuje velkou deterenční silou. Samozřejmě, že roli hrálo i mnoho jiných faktorů, např. invaze USA v Iráku. Tyto úvahy také napomohly k implementaci nových teoretických přístupů v IOS. Hizballáh dle svého vyjádření z 12.7. jednal dle nastavených pravidel hry.²⁹ Izrael ale eskalací konfliktu pravidla změnil, válka byla tedy nevyhnutelná.

Situace se pro Izrael i IOS na území okupovaného Libanonu s blížícím milénium stávala každým dnem více neúnosná. Neustálé útoky a výbuchy improvizovaných výbušnin znamenaly citelné ztráty v řadách IOS. Veřejnost v Izraeli se tak postupně začala vymezovat vůči působení (okupaci) v nárazníkovém pásmu jižně od řeky Litani v Libanonu. O možnosti stáhnutí IOS z jihu Libanonu se vedly diskuze, které byly dále více umocněny po smrti brigádního generála Ereza Gersteina, když jeho kolona

²⁸ Norton, A, (2007), *Hezbollah*, str. 88

²⁹ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 75

projíždějící jihem Libanonu skončila v troskách, opět po výbuchu nálože umístěné na kraji vozovky.³⁰ Ehud Barak (bývalý náčelník generálního štábu a pozdější premiér) patřil mezi největší zastánce opuštění nárazníkového pásma. Na jedné z předvolebních mítinků prohlásil, že v případě zvolení do úřadu premiéra, opustí IOS Libanon do 12 měsíců. Plánoval tak provést po vzájemných dohodách se Sýrií.³¹

Takové úvahy nicméně měly negativní dopady na samotné izraelské vojáky sloužící v Libanonu. Dle plukovníka izraelské armády Moshe Tamira byla závěrečná fáze působení IOS leckdy až absurdní. Vojenští velitelé se totiž silně obávali potencionálních ztrát na životech izraelských vojáků. Rozhodli se tedy raději neodpovídat na akce bojovníků Hizballáhu vůči Izraelcům.³² Koncem roku 1999 byl tehdejší izraelský premiér Netanjahu velice neoblíbeným, jak doma, tak i v zahraničí. Zvolení bývalého náčelníka generálního štábu a hrdiny IOS Ehuda Baraka do funkce premiéra tak nebylo překvapením. Ehud Barak plánoval uzavření míru se Sýrií, která by po návratu okupovaných Golanských výšin přiměla Hizballáh složit zbraně. Vzájemná dohoda ovšem nebyla dokončena a Barak byl kvůli splnění předvolebních slibů nucen přistoupit k unilaterálnímu stažení Izraele z jihu Libanonu.³³ Někteří představitelé izraelské armády silně protestovali vůči takovému řešení situace a plně si uvědomovali jakým směrem se bude celá situace vyvíjet. Dnes již bývalý náčelník generálního štábu a v té době velitel Severního velitelství Gabi Askhenazi, či Shaul Mofaz (také bývalý náčelník generálního štábu, během Druhé libanonské války zastával post ministra dopravy) správně argumentovali, že po jednostranném izraelském stažení zaujme Hizballáh pozice jižně od řeky Litani a konflikt mezi oběma stranami bude dále pokračovat.³⁴

Pro doplnění a uvědomění si vážnosti situace uvádím počty raket, kterými Hizballáh disponoval v době jednostranného izraelského stažení. Dle profesora Cordesmana, autora knihy *Lessons of the 2006 Israeli-Hezbollah War* vlastnil Hizballáh 7000 raket krátkého a přes 100 raket dlouhého doletu.³⁵

³⁰ Matthes, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 5

³¹ Norton, A. (2007), *Hezbollah*, str. 88

³² Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 19

³³ Norton, A. (2007), *Hezbollah*, str. 89

³⁴ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 22

³⁵ Cordesman, A. (2007), *Lessons of the 2006 Israeli-Hezbollah war*, Washington D.C.: The CSIS Press, str. 157

Ehud Barak na druhou stranu správně argumentoval, že stažením IOS z nárazníkového pásma jižně od řeky Litani ztratí Hizballáh legitimní důvod pro pokračování ozbrojeného boje vůči židovskému státu.

Hizballáh ovšem zbraně nesložil a rozhodl se pokračovat v ozbrojeném odporu. Jako záminku pro pokračování mu posloužily farmy v oblasti Šibaá, které dle vyjádření generálního tajemníka Hizballáhu patří Libanonu, nikoliv jak tvrdí OSN Sýrii (farmy byly roku 1967 zabrány Izraelem jako součást Golanských výšin).³⁶ Nasralláh jednoduše oznámil, že ho mezinárodní stanoviska nezajímají a že farmy patří Libanonu.³⁷ K tomuto stanovisku se v květnu 2000 přidal i samotný prezident Libanonu Emile Lahoud. V této souvislosti je ovšem také nutné dodat, že Izrael dodnes porušuje mezinárodní právo neustálými přelety svých letadel nad územím Libanonu, které utvrzují obyvatele jižního Libanonu, že přítomnost Hizballáhu je nezbytná.

Nasralláh po unilaterálním stažení Izraele z jihu Libanonu vytěžil maximum a Hizballáh byl brán jako hlavní ochránce Libanonu před Izraelem.³⁸ Izraelské stažení bylo zejména pro citlivé izraelské vnímání vojenských ztrát dobrým rozhodnutím. Od unilaterálního stažení do vypuknutí války ztratil Izrael 17 svých příslušníků IOS. Během období okupace jihu Libanonu zemřelo v průměru 25 vojáků každým rokem.³⁹

Následující roky byly pro oba aktéry klíčové. Hizballáh velmi intenzivně pracoval na svém dalším vyzbrojování a budování obranných i útočných vojenských struktur. Izrael na straně druhé byl plně zaneprázdněn s palestinským povstáním, sílícím hnutím Hamás, policejní činností na okupovaných územích, finančními škrty v armádě a zejména připravováním nových armádních teoretických přístupů a s tím související restrukuralizací ozbrojených sil. Po letech okupace a neustálého politického a vojenského řešení této země, Libanon přestal být hlavním tématem v Izraeli.

Před samotnou Druhou libanonskou válkou dostala izraelská armáda (IOS)⁴⁰ první varování o stavu její připravenosti a akceschopnosti. 25.6. 2006⁴¹ se totiž palestinské komando prokopalo až na izraelské území u přechodu Kerem Shalom a zaútočilo na nic netušící osádku tanku Merkava Mark 3. Bojovníci Hamásu využili

³⁶ Achcar, G, Warchewski, M, (2007), *The 33-Day War*, Beirut: SAQI, str.41

³⁷ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 38

³⁸ Matthes, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 16

³⁹ Norton, A, (2007), *Hezbollah*, str. 88

⁴⁰ Izraelské ozbrojené síly

⁴¹ Levy-Willard, A. (2007), *Summer rain*, London: Psychology News Press, str. 12

nepřipravenosti izraelských vojáků, za což dva zaplatili svými životy, jeden dlouhotrvající rekonvalescencí a čtvrtý voják desátník Gilad Shalit byl teprve nedávno propuštěn na svobodu. V té době nařízená vojenská operace s názvem Summer rain⁴² jeho osvobození nezajistila. O pár týdnů později se obdobná situace, tentokrát ale na izraelsko-libanonské hranici odehrála znovu.

Po výše zmíněném incidentu nikdo nepředpokládal tak rozsáhlý konflikt, který začal 12.7. 2006, poté co skupinka dobře vyzbrojených členů Hizballáhu přepadla izraelský vojenský konvoj a unesla dva členy IOS Udi Goldwassera a Eldada Regeva (pokusy o únosy izraelských vojáků se staly od roku 2000, kdy se Izrael jednostranně stáhl z Libanonu jednou z nejsilnějších zbraní šíitské organizace). Severní velitelství izraelské armády se před samotným únosem z 12.7. správně domnívalo, že vojenská operace v Gaze by mohla mít vliv na vývoj situace mezi Izraelem a šíitským hnutím Hizballáh. Z obav, že by se Hizballáh a do této války veřejnosti prakticky neznámý generální tajemník organizace Hassan Nasralláh⁴³ mohl cítit povinen pomoci Palestincům v boji proti izraelským armádním složkám, zvýšilo Severní velitelství IOS stupeň ohrožení ze 2 na 4.⁴⁴ Hassan Nasrallah také po válce zmínil, že provedený únos byl proveden se záměrem ulehčit tlak IOS vyvíjený na Hamás během operace Summer rain.⁴⁵ Zvýšení stupně ohrožení znamenalo, že veškeré vycházky byly vojákům zrušeny a přístupy do tzv. červených zón byly pozastaveny (oblasti s potencionální možností únosů). Jednalo se ovšem pouze o dočasné řešení, které trvalo pouze několik hodin. Poté byl stupeň ohrožení opět snížen a patroly podél severoizraelských hranic znovu zaujaly své pozice.

Členové Hizballáhu toto bedlivě sledovali a věděli, že obnovení patrol znamenalo snížení stupně nebezpečí pro IOS.⁴⁶ Hizballáh si poté vyhlédl nejvhodnější moment a koordinovaným útokem s kombinovanou minometnou střelbou, která měla za úkol odvést pozornost, provedl přepadení izraelské vojenské patroly uvnitř izraelského území. Již zmíněné faktory, které vedly k „zapomenutí“ Libanonu, respektive Hizballáhu se projevíly již v den únosu. Vojáci patrolující podél hranice nebyli

⁴² Chomsky, N. (2010), *Gaza in crisis*, Chicago: Heymarket books, str. 179

⁴³ Od roku 1992 generální tajemník Hizballáhu

⁴⁴ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 10

⁴⁵ Hovsepian, N. (2008), *The war on Lebanon*, Northampton: OLIVE BRANCH PRESS, str. 5

⁴⁶ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 15

v dostatečném obsazení, neboť docházelo k systematickému redukování jejich počtu a k snižování kvality výcviku. Díky finančním škrtnům a přehlížení důležitosti severní hranice nebylo toto pásmo tak kvalitně monitorováno, natož neustále střeženo dělostřeleckými bateriemi. Libanon se na seznamu denních bezpečnostních otázek nacházel až na sedmém místě, zaujímal tedy stejnou pozici jako hranice izraelská hranice s Jordánskem.⁴⁷ Divizní generál se k událostem z 12.7.2006 vyjádřil takto:

*„Oni tam jednoduše seděli a čekali až snížíme stupeň ohrožení, jakmile se Humvee vozy vrátily k bezpečnostnímu plotu, Hizballáh udeřil“.*⁴⁸

2.2. Situace před válkou v Gaze

Cílem této kapitoly je představit okolnosti a příčiny války v Gaze, která trvala od 27. 12. 2008 do 18.1. 2009.⁴⁹

Intenzita konfliktu mezi Izraelem a Hamasem nabrala na síle během roku 2001 během tzv. Druhé intifády, kdy sebevražedné útoky členů Hamásu terorizovaly celý Izrael. Situace eskalovala po opět jednostranném izraelském stažení z Gazy v roce 2005.⁵⁰ Zde je nutné zdůraznit, že většina operací IOS vůči palestinským skupinám byly tzv. COIN⁵¹ operace, které měly zcela odlišný charakter oproti klasickým vojenským operacím. Zjednodušeně lze říci, že se jednalo o policejní činnost, díky které se schopnosti IOS výrazně snižovaly.

Novou podobu konfliktu vtiskly výsledky palestinských parlamentních voleb z ledna 2006, kdy voliči upřednostnili „nový směr“ v podobě Hamasu vůči staré a zkorumpované garnituře Fatahu.⁵² Hamas se poté násilným způsobem zbavil „zbytku“ Fatahu a ovládl pásmo Gazy. Ve „vlastním“ území poté začal Hamas intenzivně využívat rakety Kasám, Grad a minometné granáty jako hlavní zbraně proti Izraeli. Pásmo Gazy se tak po parlamentních volbách a krvavém puči stalo hlavním opěrným bodem Hamasu v boji s Izraelem. Západní břeh, kde situaci ovládá Fatah se stal relativně klidným. Střelba raket a granátů na jihoizraelská města Sderot a Aškelon dále ještě více zintenzivnila po nastolené izraelské blokádě pásma Gazy, která byla započata

⁴⁷ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 63

⁴⁸ Ibid, str. 11

⁴⁹ Miller, F, Vandome, A,(2009), *Gaza War*, Alphascript publishing, str. 1

⁵⁰ Ibid. str. 51

⁵¹ Counterinsurgency

⁵² Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS

jako reakce Izraele na výsledky palestinských parlamentních voleb a následného konfliktu mezi členy Hamasu a Fatahu.

Hamas se s blokádou a tím pádem i horším přístupem zbraní vypořádal budováním podzemních sítí tunelů skrze tzv. filadelfský koridor.⁵³ Hamás byl schopen pašovat zbraně přes území Egypta až do Súdánu.⁵⁴ Anthony Cordesman uvádí, že Hamas do Gazy pašoval mnoho druhů minometných granátů, včetně lehkých protiletectkých zbraní a protipancéřové střely, stejné které měl k dispozici Hizballáh během Druhé libanonské války.⁵⁵ Jedním z důležitých důvodů pro započetí války v Gaze byl fakt, že Hamas během roku 2008 obdržel 122 mm rakety, které mohly potencionálně zasáhnout cíle uvnitř Izraele.⁵⁶ Hamas se také velmi snažil okopírovat obranný systém Hizballáhu, který se prokázal jako velmi účinný v boji s IOS. Samostatná kapitola je věnována komparaci Hamasu a Hizballáhu, nicméně i tato malá ukázka poukazuje na fakt, že Hamas byl na boj s IOS v Gaze pečlivě připravený. Izraelské armáda se nicméně na konflikt také velmi dobře připravovala, neboť výsledky a hlavně průběh a výsledky Druhé libanonské války byly stále velmi živé.

V kostce zde uvedu hlavní změny, které proběhly uvnitř armády a v politickém vedení. Mezi největší rozdíly patřila samotná příprava na válku. Jak jsem již zmínil, Druhá libanonská válka zaskočila IOS zcela nepřipravené na konflikt s Hizballáhem. Izraelská armáda se tedy na operaci Lité olovo patřičně připravila a přesně věděla kde a kdy a čím zasáhnout. Politické vedení bylo oproti roku 2006 částečně obměněno a poučilo se z chyb z letní války s Hizballáhem. Tato diplomová práce pracuje s teoretickým základem teorie EBO jejíž vliv na IOS bude v následujících kapitolách patřičně vysvětlen, nicméně tato doktrína byla po neúspěchu IOS v Druhé libanonské válce zapovězena a IOS se vrátila k „standardnímu“ myšlení. To mimo jiné vedlo i k přehodnocení úlohy letectva a pozemních sil v rámci izraelské armády. Operace Lité olovo tedy měla zcela odlišný vojensko-taktický plán oproti válce v Libanonu, který se nicméně ukázal jako daleko efektivnější.

19.6. 2008 bylo mezi Izraelem a Hamásem uzavřeno šestiměsíční příměří, které mělo vést k ukončení střelby raket na Izrael. Izrael měl na oplátku postupně uvolňovat

⁵³ Hraniční území mezi pásmem Gazy a Egyptem

⁵⁴ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 7

⁵⁵ Ibid. str. 7

⁵⁶ Ibid.

blokádu pásma Gazy.⁵⁷ Příměří samozřejmě nebylo oběma stranami plně dodržováno, nicméně se jednalo o velmi klidné období. Raketová střelba byla mezi počátkem příměří a 4. listopadem redukována o celých 98 %.⁵⁸ V listopadu 2008 bylo příměří prakticky ukončeno, neboť IOS zaútočily na tunely používané k pašování zbraní a jiného zboží. Hamas okamžitě odpověděl zvýšenou raketovou střelbou.⁵⁹ V tomto oboustranně výrazném porušení příměří lze hledat počátky války v Gaze, či dle IOS operaci Lité olovo. Hamas tak během listopadu vypálil přes 190 raket směrem na Izrael.⁶⁰ Den před oficiálním ukončením příměří oznámil Hamas, že o jeho prodloužení nemá zájem. Jak jsem již zmínil, Hamas s největší pravděpodobností obdržel rakety Grad se středním doletem a byl tak schopen zasáhnout cíle uvnitř Izraele. Toto hrálo velkou roli v politickém rozhodnutí Hamasu nepokračovat v příměří, neboť touto hrozbou se snažil Hamas přimět Izrael k zastavení blokády.⁶¹ Izrael byl na druhé straně postaven před rozhodnutím, zda se pokusit prodloužit příměří, či řešit celou situaci vojensky.

Izrael se ještě v posledních dnech snažil vyhnout eskalaci konfliktu tím, že otevřel hraniční přechody a obnovil částečné proudění zásob do Gazy. Jistý si svoji silou, Hamás odpověděl raketovou střelbou. Izrael neměl jinou možnost než zasáhnout. 27.12.2008 zaútočily složky IAF⁶² na vybrané cíle Hamasu, operace s kódovým označením Lité olovo⁶³ začala.

⁵⁷ Miller, F, Vandome, A,(2009), *Gaza War*, Alphascript publishing, str. 3

⁵⁸ Miller, F, Vandome, A,(2009), *Gaza War*, Alphascript publishing, str. 3

⁵⁹ Kardelj, N, (2010), *Israel vs. Hamas*, New York: NOVA, str. 75

⁶⁰ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 7

⁶¹ Ibid.

⁶² Izraelské vzdušné síly

⁶³ Horowitz,A, (2011), *The Goldstone report*, New York: United Nations, str. 5

3. Průběh válek

Cílem této kapitoly je analýza průběhů obou zkoumaných válek, které Izrael podstoupil. Podkapitoly demonstrují rozdílně projevy izraelských ozbrojených sil i politického vedení ve válkách. Kapitola opět nejprve dle chronologické posloupnosti začne s Druhou libanonskou válkou.

3.1 Druhá libanonská válka

Jak jsem již zmínil, Hizballáh dle svého přesvědčení jednal dle zavedených pravidel hry. Ve svém prvním prohlášení po provedeném únosu také tento aspekt potvrdil pro televizi Al-Manar:

„Hizballál se dle svých povinností rozhodl osvobodit vězně a zadržované. Strana uspěla v zadržení dvou vojáků na hranicích s okupovanou Palestinou.“⁶⁴

Z dalších vyjádření Hizballáhu je patrné, že organizace nestála o eskalaci konfliktu a byla tedy vývojem celé situace velmi překvapena:

„Nechceme vojenskou konfrontaci, jednali jsme pouze dle zavedených pravidel.“⁶⁵

Izraelské vedení na druhé straně bylo rozhodnuto reagovat okamžitě, dokud byla mezinárodní podpora na izraelské straně, situace, který není v mezinárodních vztazích obvyklá. Premiér Ehud Olmert tento moment vycítil. Nebývalá podpora Izraele tak začínala hrát svoji roli a promítla se do izraelského rozhodování v následujících hodinách po únosu. 57 minut po útoku překročilo několik ozbrojených izraelských vozidel libanonské hranice ve snaze odpovědět na akci Hizballáhu. Nicméně již v první den války se ukázalo, že Hizballáh byl pečlivě připravený a to se potvrdilo v momentě, kdy tank Merkava 4 explodoval pod nastraženou minou. V momentě, kdy další vojáci IOS přispěchali na pomoc, čekaly na ně již připravené jednotky Hizballáhu. Po prvotním střetnutí s Hizballáhem byli vojáci IOS zachráněni až po leteckém útoku.⁶⁶ Izraelská odpověď na únos vojáků byla tedy pro IOS překvapivě neúspěšná a zmatená. IOS hned první den selhala ve zpravodajských informacích o působení bojovníků Hizballáhu u hranic, v připravenosti patrolujících vojáků (vyšetřování ukázalo, že vojáci byli již připraveni na odjezd domů, neboť se v troskách vozů Humvee objevily cestovní

⁶⁴ Levy-Willard, A. (2007), *Summer rain*, London: Psychology News Press, str. 19

⁶⁵ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 75

⁶⁶ Matthes, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 36

kufry)⁶⁷ a v provedení samotné záchranné mise. Bohužel pro IOS i celý Izrael, toto byl pouze začátek nezdarů. Libanonská vláda se sice snažila distancovat od akce Hizballáhu, Izrael nicméně celou akci považoval za akt suverénního státu, za který musí brát Libanon plnou zodpovědnost.⁶⁸

Na večerní schůzi izraelského kabinetu padlo jedno z klíčových rozhodnutí, které mělo vliv na vývoj celého konfliktu. Náčelník generálního štábu, bývalý velitel IAF a tvrdý zastánce EBO generál-poručík Dan Halutz opanoval názor, že IOS musí ihned letecky zaútočit na vybrané cíle v Libanonu. Halutz požadoval i útoky na civilní cíle, jako letiště a elektrárny. Premiér Olmert se nakonec nechal Halutzem a ministrem obrany Peretzem přesvědčit, že IOS letecky zaútočí na odpaliště raket dlouhého doletu Fajr.⁶⁹ Další jiné cíle ani plány nebyly vyjmenovány, neboť se všichni účastníci domnívali, že celý konflikt bude trvat maximálně tři dny. Druhý den provedlo izraelské letectvo útok na odpaliště raket, celá akce trvala zhruba 40 minut a bylo zničeno 59 cílů.⁷⁰ Po ukončení mise informoval Halutz Olmerta o úspěchu celé operace a proklamoval misi za skončenou a válku vyhranou.⁷¹

Zde je třeba říci, že mise byla skutečně úspěšná a pro Hizballáh znamenala velké ztráty. Sám generální tajemník Nasralláh byl rozsáhlostí akce IOS překvapen:

„Kdybych 12.7. věděl, že naše operace povede k takové válce, dal bych pokyn k takové operaci? Říkám ne, absolutně ne a to zejména kvůli lidským, morálním, vojenským, sociálním a bezpečnostním důvodům“⁷²

Letecká akce proti raketovým odpalištím byla prvním a zároveň posledním úspěchem IOS a celého Izraele ve válce. Jak jsem již zmínil, výsledek operace měl vliv na celou válku. Důvodem byl její úspěch, který izraelské vedení „oslepil“ a přiměl k pokračování a eskalaci konfliktu. Izraelské politické a armádní velení bylo přesvědčeno, že primárně letecky vedenou válkou přiměje Hizballáh složit zbraně. Hizballáh byl nicméně na izraelské operace založené na účincích připraven a reagoval

⁶⁷ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 10

⁶⁸ Ibid. str. 76

⁶⁹ Ibid. str. 78

⁷⁰ Ibid. str.

⁷¹ Matthes, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 37

⁷² Achcar, G, Warchewski, M, (2007), *The 33-Day War*, Beirut: SAQI, str.48

na ně každodenní střelbou Katuší. Letecké útoky a palba Katuší nepřetržitě pokračovaly.

Poté co IAF způsobovala masivní škody v Bejrútu, přišlo pro IOS další varování. Hassan Nssralláh se téměř démonicky zjevil na televizi Al-Manar a vyzval obyvatele Bejrútu, aby se podívali směrem k moři. Po této výzvě zničila raketa íránské výroby izraelské válečné plavidlo, které operovalo v bezprostřední blízkosti libanonského hlavního města. Tento moment byl důležitý pro vnímání obyčejných lidí v Libanonu o průběhu války. Hassan Nasralláh perfektně načasovanou a provedenou PR akcí výrazně zlepšil svoji pověst, která byla díky únosům z 12.7. pošramocena. Image izraelské armády silně utrpěla, neboť zničené plavidlo patřilo mezi nejvyspělejší ve své třídě.⁷³ Sebevědomím posílený Nasralláh se později k zničení izraelské lodě vyjádřil takto:

„Toto je totální válka, brzy poznáte jak moc je vaše nová vláda hloupá a nezkušená. Chtěli jste válku? Máte ji mít, ale my jsme se roky na tuto válku připravovali. Věřte mi, naše odpověď vás zasáhne dále než jen v Haifě. Chtěli jste změny v pravidlech hry? Máte je mít.“⁷⁴

Izrael výhrůžky ani zničené plavidlo nebral v potaz. 16.7. se konal summit zemí G-8, který v závěrečné deklaraci vyjádřil Izraeli velkou podporu a odsoudil akce Hizballáhu.⁷⁵ Pět dní po zahájení konfliktu pronesl premiér Olmert v Knesetu svůj životní projev. Atmosféra byla nebývale patriotická, dokonce předseda Likudu Netanjahu vyjádřil Olmertovi stoprocentní podporu. Po projevu, který byl izraelskými médii později označen za téměř churchilliánský se stal Olmert národním hrdinou. V projevu Olmert vyjmenoval podmínky, za kterých je ochoten ukončit bombardování Izraele: okamžité navrácení unesených vojáků, bezpodmínečné příměří, rozmístění libanonské armády jižně od řeky Litani a okamžité odzbrojení Hizballáhu.⁷⁶

Prvotní úspěch válce (zničení raket Fajr), velká mezinárodní a domácí podpora nadále utužovala trio Olmert, Halutz a Peretz, že je nezbytné v dosavadním průběhu a způsobu války pokračovat. Izrael totiž cítil, že je schopen Hizballáh porazit a „vyhnat“

⁷³ Matthes, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 38

⁷⁴ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 102

⁷⁵ Ibid, str. 106

⁷⁶ Ibid

z jihu Libanonu. Problémem bylo, že Hizballáh nemohl na takové tvrdé podmínky přistoupit. Amos Harel, novinář deníku Haaretz a autor knihy, která se nejvíce zabývá Druhou libanonskou válkou uvádí, že do Olmertova projevu byl Nasralláh a Hizballáh ochoten přistoupit na určité ústupky a pravděpodobně by souhlasil s navrácením unesených vojáků. Nemohl ale souhlasit s navrácením vojáků a vlastním odzbrojením. Jediné co musel Hizballáh po Olmertově projevu udělat bylo vydržet převážně letecké bombardování, připravit se na možné izraelské jednotky v Libanonu a každý den střílet Kaťuše.⁷⁷ Tento úkol samozřejmě v té době nezněl nějak jednoduše, izraelská armáda ale svým působením v Libanonu Hizballáhu řadu věcí usnadnila.

Situace se postupně začala měnit i na mezinárodním poli, kde po každodenním ničením Bejrútu nebylo možné Izraeli zajistit takovou podporu jakou měl před začátkem konfliktu. Dan Halutz nejprve raketám nevěnoval pozornost a zesměšňoval jejich efektivitu. Když se ale IAF nedařilo střelbu těchto raket zastavit a obyvatelé severu Izraele byli nuceni přebývat v úkrytech, nálada v Izraeli se také začala pomalu měnit. Každým dnem muselo být jasnější, že operace založené na účinku nemůžou problém s Kaťušemi vyřešit. Začaly se tak pomalu objevovat názory na započetí pozemní operace. Dalším problémem bylo, že letectvo již nemělo žádné další cíle, které by mohly mít vliv na odpalování raket. Halutz se domníval, že leteckými úniky donutí Hizballáh opustit jih Libanonu a odpalování Kaťuší přestane. Proto tato strategie pokračovala více jak další týden, nicméně bez jakéhokoliv efektu.⁷⁸

Vedení izraelského generálního štábu postupem času došlo k rozhodnutí, že do Libanonu pošlou malé jednotky pozemních sil (jednotky o velikosti praporu)⁷⁹, které s podporou letectva zabrání odpalování raket. Nejednalo se tedy o pozemní operaci, která by měla za úkol v Libanonu zůstat, jednotky měly rozkaz najít odpaliště, zneškodnit co nejvíce bojovníků Hizballáhu a opět se vrátit do Izraele. Halutz byl po prvních střetnutích IOS s Hizballáhem spokojen, protože častokrát docházelo k tomu, že Hizballáh z boje utekl. Halutz tak nabyl dojmu, že Hizballáh není připraven a ubezpečoval Olmerta a Peretze, že větší pozemní operace není nutná. K mobilizaci rezervistů tak stále nedocházelo. Zde je ale opět nutné uvést vysvětlující doplnění. Guerilla samozřejmě nevyhledává přímé souboje se silnějším protivníkem, naopak se

⁷⁷ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 108

⁷⁸ Ibid. str. 117

⁷⁹ Matthes, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 43

snaží na protivníka zaútočit v momentě překvapení. Snaží se vždy útočit na nejslabší protivníková místa a tím pádem jej postupně odrazovat od dalšího boje. Opět zde uvedu názor Hassana Nasralláha na tuto problematiku:

„Vítězství v tomto případě neznamená, že dobijeme severní Palestinu⁸⁰ a osvobodíme Nahariyu, Haifu...Nejsme klasickou armádou, bojujeme jako guerilla. Naším cílem je, aby sionistická armáda krvácela. Musíme zabít co největší počet sionistických vojáků.“⁸¹

Zajisté Generál-poručík izraelské armády toto musel vědět, jeho činy tomu ale nenapovídaly. Následovaly tedy limitované pozemní akce v Libanonu a to zejména v příhraničních malých městech Marou A-Ras a Bint J'Bayel, které ovšem z hlediska IOS dopadly velmi špatně a nepřinesly žádné výsledky, které by např. vedly k omezení padajících Kaťuší na Izrael. Naopak, v průměru spadlo denně na Izrael 100 raket.⁸² Po akcích, které měly být provedeny rychle a beze ztrát, IOS ve skutečnosti přišlo o 32 vojáků.⁸³ Stručně a výstižně se k bojům v obou městech vyjádřil velitel speciální jednotky Egoz, která se bojů účastnila: *„Boj zde byl k ničemu, Izrael byl vtáhnut do Libanonu dřív, než byl připraven.“⁸⁴*

Nekončící letecké útoky, které pokračovaly bohužel občas zasáhly i civilní cíle a zapříčinily možné rychlé ukončení války. 27. 7. souhlasil libanonský kabinet s tzv. Siniorovým⁸⁵ plánem, který obsahoval následné:

- Výměna zajatců se uskuteční pod patronátem Červeného kříže
- IOS se stáhne na svoji stranu modré linie
- Farmy Šibaá budou pod správou OSN
- Libanonská armáda bude rozmístěna na jihu Libanonu
- Pozice a mandát jednotek UNIFIL bude upraven a jednotky přeskupeny
- OSN se zaváže k obnovení linie příměří z roku 1949 mezi Izraelem a Libanonem

⁸⁰ Nasralláh záměrně vynechává název Izrael a často hovoří o celém prostoru jako o okupované Palestině

⁸¹ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 130

⁸² Matthes, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 43

⁸³ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 137

⁸⁴ Ibid. str. 135

⁸⁵ Fouad Siniora od roku 2005 do 2009 libanonský premiér

- Mezinárodní společenství se zaváže k ekonomické pomoci Libanonu⁸⁶

Zásadním faktem v tomto dokumentu byl souhlas Hizballáhu, který byl pod velkým tlakem samozřejmě jak ze strany IOS, tak ze strany libanonské vlády. Plán ale nebyl akceptován, neboť IAF nechtěně zasáhly civilní budovy ve městě Qana a zabily mnoho civilistů. Siniora po tomto incidentu nabídku, se kterou Izrael v podstatě souhlasil odmítl. Hizballáh z této situace opět vyvázl jako vítěz, jelikož nemusel přistupovat na pro něj nevýhodné podmínky míru.⁸⁷ Důkaz absolutního nepochopení protivníka a vlastního přeceňování předvedl Ehud Olmert během dvoudenního příměří, když prohlásil, že Hizballáh byl natolik oslaben, že již není schopen čelit IOS v jižním Libanonu a dále již nebude střílet Kaťuše na Izrael. Druhý den, v momentě vypršení dojednaného příměří, spadlo na Izrael přes 250 raket.⁸⁸ Po příměří situace tedy vypadala ještě hůř. Sprcha raket nepřestávala a IOS nebyla schopna Hizballáh dále výrazněji oslabit, naopak docházelo k pro Izrael citelným ztrátám.

Izraelské vedení si postupně uvědomovalo, že větší pozemní operace bude nevyhnutelná. V momentě, kdy byla připravována rezoluce o ukončení války, která dle Izraele neodrážela jeho silnou pozici, se izraelské politické vedení odhodlalo k započetí pozemní operace, která měla tuto pozici vylepšit a samozřejmě se také pokusit napravit dosavadní neúspěchy a zasadit Hizballáhu drtivou ránu. 31 dní od začátku konfliktu bylo rozhodnuto o pozemní operaci na poslední možnou chvíli, neboť IOS měla 60 hodin před oficiálním příměřím.⁸⁹ Jeden z členů týmu premiéra Olmerta se k operaci vyjádřil následovně:

„ Politické vedení doufalo, že armáda zajistí vítězství na bitevním poli. Před začátkem jsme byli armádními představiteli ujištěni, že se IOS poučila a vše bude lepší. Navíc, toto byla skvělá příležitost pokusit se „vyhnat“ Hizballáh z jihu Libanonu.“⁹⁰

Pozemní operace ale skončila téměř fiaskem, IOS sice obsadily části Libanonu, ale na úkor velkých ztrát. V bitvě u Wadi-al Saluki přišlo IOS o několik tanků. Díky takticko-strategickým chybám IOS měl Hizballáh opět situaci snadnější a celý svět byl

⁸⁶ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 147

⁸⁷ Levy-Willard, A. (2007), *Summer rain*, London: Psychology News Press, str. 129

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 213

⁹⁰ Ibid. str. 217

v šoku jak snadno šíitské hnutí „drželo“ s jednou z nejvyspělejších armád světa krok a na rozdíl např. od Hamásu bylo schopno nejmodernější tanky Merkava 4 zneškodnit. Válka pro Izrael skončila smutnou tečkou, když Hizballáh zneškodnil vrtulník Sikorski CH-53 s ženou (letecká inženýrka) na palubě. Hizballáh navíc v posledním dnu války vystřelil více jak 250 raket. Dále, autor knihy *Back to Basics: A study of the Second Lebanon war and operation Cast Lead* Generál Scott Farquhar tvrdí, že IAF během války vedené dle EBO v Libanonu zasáhly pouze 7% pro Hizballáh vojensky důležitých cílů.⁹¹

Statistiky Druhé libanonské války

- IOS přišla o 119 vojáků
- 37 izraelských civilistů bylo zabito Kat'ušemi
- Hizballáh zničil 20 tanků typu Merkava
- Hizballáh ztratil 250-800 svých bojovníků
- V Libanonu bylo zabito 900-1191 civilistů, 3528 civilistů bylo zraněno
- IAF podniklo během války více než 15 500 výpadů a zničilo 7000 cílů
- Hizballáh vystřelil více jak 3970 raket
- V Libanonu bylo zničeno více jak 10 000 domů
- V městě Maroun a-Ras, kde probíhalo mnoho bojů bylo zničeno 665 z 700 domů
- Škody se v celém Libanonu odhadly na 3-5 mld. americký dolarů⁹²

⁹¹ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 14

⁹² Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 157

3.2 Válka v Gaze

Je třeba zmínit, že na válku v Gaze byl Izrael na rozdíl od letní války s Hizballáhem připraven. Hamás na druhé straně byl stejně jako Hizballáh překvapený náhlou eskalací konfliktu ze strany Izraele. IOS podstoupilo velké změny, jak ve vedení, tak v samotné koncepci obrany. Dan Halutz byl na pozici náčelníka generálního štábu vyměněn za Gabiho Aškenáziho, který byl do služby povolán ze zálohy, do které se dobrovolně odebral po změnách, které v IOS probíhaly v období před Druhou libanonskou válkou. Politické vedení bylo v Izraeli obměněno jen částečně. Hlavní a velmi viditelnou změnou byl post ministra obrany. Amira Peretze vystřídal ve vojenských záležitostech velmi zkušený Ehud Barak.

S přípravou na konflikt souvisí i deklarované cíle, kterých chtěl Izrael dosáhnout. Izraelské politické vedení se z předchozího konfliktu poučilo a nedeklarovalo nijak přehnané cíle. Tudíž, Izrael nehlásal teze o zničení Hamásu, okupaci pásma Gazy, ani pokus o znovuzavedení vlády Fatahu v Gaze.⁹³ Cílem celé operace bylo výrazně snížit počet raket Kasám a minometných granátů dopadajících na izraelské území za poslední dva měsíce. Zcela jasným cílem operace a také jedním z neoficiálních důvodů započetí operace Lité olovo byla snaha o obnovení izraelské zbraňové síly, která v Libanonu „utrpěla“.

Výsledky celé války byly diametrálně odlišné od války v Libanonu. V kostce uvedu, že největším rozdílem oproti válce v Libanonu bylo opuštění teorie EBO v IOS. Pozemní operace tak již byla plánována dopředu a bylo jasné, že k započetí pozemní akce v operaci Lité olovo s největší pravděpodobností dojde. Izrael v této věci tedy neopakoval předešlé chyby a nespolehal se na to, že letecké operace vyřeší v tomto případě opět odpalování raket na izraelské území. IOS tedy v operaci Lité olovo použilo všechny tři hlavní složky obrany státu- letectvo, pozemní síly, námořnictvo.⁹⁴ Pozemní jednotky před válkou obdržely tolik potřebný trénink, který před Druhou libanonskou válkou chyběl. Důsledky vyjmutí operací plánovaných na účinku jsou detailně analyzovány v druhé části této diplomové práce.

27.12.2008 zaútočily IAF na předem vybraných 100 cílů. Více jak 88 letounů během 220 vteřin zničilo 95 % z těchto cílů.⁹⁵ Během prvního dne bombardování

⁹³ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 18

⁹⁴ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 15

⁹⁵ Miller, F, Vandome, A,(2009), *Gaza War*, Alphascript publishing, str. 5

pokračovalo a cílem bylo zničit všechny cíle spojované s Hamásem. Tunely používané pro pašování zboží byly také určeny mezi prioritní cíle. Civilní budovy, ve kterých byly dle IOS shromažďovány zbraně byly označeny za legitimní cíle a tudíž zničeny. Bohužel počty mrtvých civilistů rapidně rostly každým dnem. Na obranu IOS je třeba uvést, že se snažila počty zabitých civilistů maximálně redukovat. Varovné letáky o blížícím se útoku na oblast, či volání na mobilní telefony patřilo mezi často praktikované opatření.

Izraelské armádní vedení bylo s efektivitou útoků natolik spokojené, že se objevovala tvrzení, která volala po ukončení operace. Letecké útoky započaly v 11:30 a mohly být dle některých armádních představitelů v 11:40 ukončeny, neboť Hamás utrpěl výrazné ztráty.⁹⁶ Dle Cordesmana mělo izraelské letectvo před Druhou libanonskou válkou vybráno přibližně 150 cílů, což ostře kontrastovalo s válkou v Gaze, kde IAF během tří dnů zničila okolo 600 cílů.⁹⁷ Letecká část operace pokračovala denními nálety do 3. ledna 2009. Izraelské politické a armádní vedení poté usoudilo, že Izrael již ukázal svoji moc, obnovil „ztracenou“ deterenční sílu a výrazně oslabil pozice Hamásu.

Izrael nicméně neprokázal, že jeho pozemní síly překonaly problémy z roku 2006. Hamás byl nadále schopen odpalovat rakety a ohrožovat izraelské obyvatelstvo. Izraelské politické a armádní vedení tak rozhodlo přejít na druhou fázi operace Lité olovo a vyslat do pásma Gazy své vojáky. Vláda si byla ale vědoma, že špatně provedená operace mohla ohrozit dosud získané výhody, což Izrael zažil v roce 2006. Navíc, pozemní operace v hustě obydleném pásmu Gazy vyžadovala zcela jistě odlišné působení oproti roku 2006. Pozemní operace navíc přinese více civilních obětí, což povede k většímu mezinárodnímu tlaku vyvíjenému na Izrael. Dalším negativem vyslání infanteristů do pásma Gazy je vysoká pravděpodobnost smrti izraelských vojáků. Toto je velmi důležité v rozhodování, neboť izraelská společnost je velmi citlivá na vnímání ztrát svých vojáků. Olmert tedy musel být jednoznačně přesvědčen, že IOS je v lepší „formě“ než v roce 2006.

3. 1.⁹⁸ zahájil Izrael druhou fázi operace Lité olovo a to za zahájením pozemní operace. Opět bylo zopakováno, že cílem IOS není dlouhodobá okupace, či totální

⁹⁶ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 19

⁹⁷ Ibid.

⁹⁸ Levy, G, (2010), *The punishment of Gaza*, London:Verso, str, 33

zničení Hamásu.⁹⁹ Realisticky dosažitelné cíle znamenaly, že IOS a politické vedení mělo více způsobů jak takových cílů dosáhnout. Izraelská armáda nebyla pod tíživým tlakem okamžitého dosažení daných cílů, tak jak tomu bylo v roce 2006. Hlavními úkoly IOS bylo zabezpečení klíčových komunikačních linií - IOS se toto v Libanonu nepodařilo, izolovat Hamás, zabezpečit město Gaza a filadelfský koridor.¹⁰⁰ Izraelská armáda o síle tří brigád byla schopna efektivně operovat uvnitř pásma Gazy a odříznout lokální bojovníků Hamásu od únikových zón a zásobování.

Letectvo a pozemní síly byly na rozdíl od předešlého konfliktu schopné společně kooperovat. Hamás byl díky tomu efektivněji „likvidován“ a nemohl se tak snáze infiltrovat mezi civilisty a uniknout z boje. Do války se také zapojili rezervisté, kteří oproti stavu před Druhou libanonkou válkou podstoupili náročnější a delší tréninkové dávky.¹⁰¹ Pozemní jednotky měly navíc přidělené vlastní bezpilotní letouny, díky nimž mělo vedení živé záběry z boje a mohlo tak lépe koordinovat jednotky. Obrněné jednotky použily nejprve buldozery k „vyčištění“ zaminované cesty a až poté tanky pokračovaly v cestě. Hamás tak nemohl být tak úspěšný v zneškodňování tanků jako byl Hizballáh. V Libanonu šlo nejprve o vysílání jednotek speciálních sil, které se po určité době vrátily zpět do Izraele. Hizballáh tak věděl, které cesty izraelsí vojáci použili, a byl na jejich návrat připravený. Ve válce v Gaze neměl Hamás čas se na něco podobného připravovat, neboť byl pod neustálým tlakem, který na něj izraelské letectvo spolu s pozemními silami vytvářelo. Hamás nebyl schopen na rozdíl od Hizballáhu přejít, byť do limitované, ale efektivní ofenzívy, která v Libanonu vyvolávala „zkázu“ IOS. Hamás brzy pochopil, že IOS je na konflikt mnohem lépe připravena a raději se snažil větším potyčkám vyhnout. Válka skončila jednostranným izraelským vyhlášením příměří. Premiér Olmert deklaroval, že vyhlášené cíle operace byly všechny splněny.

IOS dokázalo, že si vzalo ponaučení z předchozího konfliktu a jasně v Gaze dominovalo. Hamás se snažil okopírovat taktiky Hizballáhu, ale díky mnohem kvalitnější izraelské přípravě na válku nebyl schopen zaznamenat výraznější úspěch. Izraelská kombinace letecko-pozemní války tak byla výrazně úspěšnější oproti v podstatě pouze letecké válce v Libanonu. 18. ledna v době uzavření jednostranného izraelského příměří byly IOS schopny kontrolovat důležité komunikační linie ve středu

⁹⁹ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 36

¹⁰⁰ Ibid. str. 38

¹⁰¹ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 14

a na severu pásma Gazy. Samotné město Gaza bylo obklíčeno. IOS se ale z obav o větší civilní a vlastní ztráty rozhodlo nepodnikat rozsáhlejší akce dovnitř města.¹⁰² V průběhu války ztratilo IOS „pouze“ 10 vojáků.¹⁰³

Jak jsem již zmínil, materiální ztráty byly pro IOS také minimální. Přestože Hamás disponoval a využíval granátometry RPG-29 nebyl schopen efektivněji zasáhnout proti Merkavám. Důvodem bylo jejich nově dodané pancéřování, které bylo nainstalované po ničivých zásadách bojovníků Hizballáhu během Druhé libanonské války. Hamás kromě ztrát vlastních vojáků zaznamenal výrazné materiální škody. Dle Cordesmana vlastnil Hamás před konfliktem zhruba 3000 raket a 600 (750 dle Frederica P. Millera)¹⁰⁴ vystřelil na Izrael během války. IOS dle svých zdrojů zneškodnilo dalších 1200.¹⁰⁵ Jedná se samozřejmě o odhad, ale Hamás patrně skutečně zaznamenal velké ztráty svého arzenálu.

Hlavním cílem operace bylo snížení počtu raket padajících na Izrael. Tento cíl se podařilo splnit, přesto někteří v Izraeli byli přesvědčeni, že Izrael měl v konfliktu pokračovat a snažit se úplně zastavit střelbu raket na jihoizraelská města.¹⁰⁶ Z takových prohlášení opět vyplývá, že IOS byly na konflikt velmi dobře připravena a možná mohla získat i více. Na druhé straně, toto by znamenalo větší počet mrtvých civilistů. Hamás po válce výrazně redukoval počet vystřelených raket a minometů na Izrael. Již během konfliktu ztrácel Hamás postupně schopnost odpalovat rakety v takové míře, jako před zahájením operace. 29.1. byl Hamás schopen vystřelit 70 raket, 7.1. již pouze 20.¹⁰⁷

¹⁰² Kardelj, N, (2010), *Israel vs. Hamas*, New York: NOVA, str. 79

¹⁰³ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 57

¹⁰⁴ Miller, F, Vandome, A,(2009), *Gaza War*, Alphascript publishing, str. 12

¹⁰⁵ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 58

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 60

Statistiky Války v Gaze

- Izraelská armáda ztratila 10 vojáků, 336 zraněno
- 3 izraelští civilisté zabiti raketami Kassám¹⁰⁸, 182 zraněno
- Hamás ztratil zhruba 600-750 bojovníků
- Více jak 1300 palestinských civilistů bylo zabito
- Škoda způsobená IOS se v Gaze vyčíslila na 1,9 miliard americký dolarů
- V pásnu Gazy bylo zničeno více jak 4100 domů^{109 110}

¹⁰⁸ Čejka, M, (2007), *Izrael a Palestina*, Brno: Barrister a Principal, str.220

¹⁰⁹ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 63

¹¹⁰ Miller, F, Vandome, A,(2009), *Gaza War*, Alphascript publishing, str. 1

4. Operacionalizace proměnných

Druhá část této diplomové práce se zaměřuje na předem deklarované proměnné a cílem je zkoumat jak dané proměnné a zprostředkující proměnné měly vliv na výsledky v obou konfliktech. Snahou je určit nejhlavnější příčinu izraelského vojenského selhání v Druhé libanonské válce a následně naopak zanalyzovat důvody úspěchu izraelských ozbrojených sil v Gaze v boji s hnutím Hamás. **Kapitola začíná operacionalizací izraelského politického a armádního velení. Druhou zkoumanou proměnnou je připravenost izraelských ozbrojených sil na válku-vliv EBO. Třetí proměnnou je vojensko-taktická schopnost Hizballáhu a Hamásu.**

4.1 Izraelské politické a armádní velení

Cílem je zaměřit se na a porovnávat politická, vojenská rozhodnutí před a během válek a zkoumat vlivy těchto rozhodnutí na izraelské počínání v obou válkách. Kapitola se pokusí zkoumat projevy vojenské nezkušenosti a nepřipravenosti izraelských politických, ale i vojenských lídrů během Druhé libanonské války. Druhá část kapitoly se tedy zabývá politickými a vojenskými rozhodnutími během války v Gaze.

Olmert, Halutz, Peretz

Tato podkapitola se nejprve zaměří především na premiéra Olmerta, ministra obrany Peretze a v neposlední řadě na náčelníka generálního štábu Dana Halutze. Druhá podkapitola se soustředí na Ehuda Baraka a Gabiho Ashkenaziho neboť premiér Olmert setrval na pozici ministerského předsedy.

Ehud Olmert se stal izraelským premiérem po vojensky velmi zkušených ministerských předsedech Barakovi a Šaronovi. Olmert na druhé straně vojenskými zkušenostmi neoplýval a to se také ukázalo v patrně jeho první chybě-jmenování Amira Peretze ministrem obrany. Nezkušený premiér Olmert bezmezně věřil pouze strategii leteckého vyřešení konfliktu, strategie prosazovaná Halutzem. Peretz se stal ministrem obrany, aniž by měl zkušenosti s řešením národně bezpečnostních otázek. Během války pak Peretz neměl prakticky žádný vliv na rozhodování a zásadní rozhodnutí během války v Libanonu byla přijata bez jeho přítomnosti. Dan Halutz, bývalý bojový pilot neměl požadované zkušenosti s pozemními operacemi a spoléhal tak pouze na preciznost a účinnost izraelských vzdušných sil. Příliš pozdě během konfliktu

s Hizballáhem izraelské politické a vojenské vedení poznalo, že letectvo není schopno vyřešit nekončící salvu padajících Kat'uší na Izrael.

Před válkou v Gaze došlo k zásadním personálním změnám na izraelských silových ministerstvech a na vojenských postech. Amira Peretze na pozici ministra obrany vystřídal veterán izraelské armády a bývalý náčelník generálního štábu Ehud Barak. Barak byl na rozdíl od Peretze zkušeným armádním velitelem, který byl schopen s nově jmenovaným náčelníkem generálního štábu Gabim Askhenazim započít změny uvnitř izraelské armády.

Ehud Olmert si v roce 1999 pravděpodobně nemyslel, že o 7, respektive 9 let později bude hlavním článkem v řešení izraelských existencionálních otázek. Téhož roku totiž prohrál v primárkách s legendou izraelské armády Arielem Sharonem¹¹¹ a vše nasvědčovalo tomu, že Olmertova kariéra v politice bude velmi rychle zapomenuta. Vlivem náhodných okolností ale Olmertova politická kariéra neskončila a v roce 2003 byl Sharonem jmenován jako místopředseda nově se formující vlády. Nicméně na začátku roku 2006 upadl Ariel Sharon do kómatu a jeho stav byl definován jako dočasně neschopný v plnění svých funkcí, Olmert přebрал veškeré funkce.¹¹²

Jako jeden z největších Olmertových nedostatků se ukázala být jeho vojenská nezkušenost. Přestože drtivá většina Izraelců sloužila v ozbrojených složkách a díky situaci na Blízkém východě měla většina z rekrutů vojenskou zkušenost. Nicméně Olmertovi předchůdci na postech předsedy vlády patřili mezi vojensky velmi zkušené a to především přímo z bojových akcí. Ehud Olmert v izraelských ozbrojených silách sloužil jako reportér a důstojník pro styk s veřejností. Olmert neměl ani větší politickou zkušenost s řízením armádních záležitostí a nebyl členem žádných vojenských výborů a podvýborů napojených na izraelský politický systém. V době války v Libanonu byl tak zcela závislý na úsudcích náčelníka generálního štábu Dana Halutze.¹¹³ Ovšem, Halutz jako nejvyšší představitel armády měl být ten, kdo politickému vedení tlumočí postoje armády a navrhuje nejvhodnější řešení s ohledem na IOS. Olmert ale díky své vojenské minulosti neměl zkušenost s podobnou situací a byl tak na Halutzových postojích zcela závislý a nebyl schopen samostatnějšího uvažování.

¹¹¹ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 66

¹¹² Ibid. str. 67

¹¹³ Matthes, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 36

Ehud Olmert po Sharonově „odstoupení“ vyhrál se stranou Kadima volby a nově tak formoval svůj kabinet. Post ministra obrany samozřejmě patří v Izraeli mezi nejprestižnější a nejdůležitější. Logicky se tak dá předpokládat, že takto významný post povede vysoce postavený důstojník, nejlépe např. bývalý náčelník generálního štábu. Před Druhou libanonskou válkou Olmert jmenoval na tento post Amira Peretze. Peretz byl v té době předsedou Strany práce. Olmert z politických důvodů potřeboval silnou podporu této strany. Jmenování jejího předsedy ministrem obrany se jevilo jako velmi pragmatický Olmertův tah. Ehud Olmert diskutoval o možnosti předání ministerstva obrany s Ehudem Barakem, který jej od takového kroku důrazně varoval. Barak doslova řekl, že v případě nouze bude Peretz k ničemu. Amos Harel uvádí, že Olmert argumentoval tím, že v případě „problému“ bude moci obejít Peretze a jednat pouze s náčelníkem generálního štábu Halutzem.¹¹⁴ Tato prognóza se vyplnila, nicméně Halutz svým chováním nebyl schopen nahradit Peretzovu neschopnost.

Opět je nutné zdůraznit, že Peretz nedisponoval potřebnými znalostmi a zkušenostmi s řízením rezortu obrany. Amir Peretz na rozdíl od Olmerta sice aktivně sloužil v boji, bohužel však pouze velmi krátce a po vážném zranění působil jako důstojník údržby.¹¹⁵ Během působení v Knesetu se Peretz prakticky neúčastnil národně bezpečnostních diskuzí a ani během volební kampaně v roce 2006 se bezpečnostním otázkám příliš nevěnoval.¹¹⁶ Novinářka Annette Levy-Willard uvádí, že hlavním bodem kampaně byl boj se sílící finanční disproporcí mezi lidmi v Izraeli.¹¹⁷ Peretz se po volbách na jaře 2006 ani neměl dle původních předpokladů stát ministrem obrany, ale ministrem financí. Olmertově nabídce postu ministra obrany Peretz neodolal. Amos Harel uvádí, že Peretz neměl ani jinou možnost, neboť odmítnutí postu ministra obrany by se rovnalo politické sebevraždě. Osobní ambice tak převýšily a Peretz se stal ministrem obrany. „*Náš základní předpoklad*“, uvedl blízký Peretzův spolupracovník, „*byl, že každý politik by z takové funkce těžil. Ale pouze Peretz se svým štěstím musel všechno pokazit.*“¹¹⁸ Peretzovo jmenování bylo doprovázeno nesouhlasnou vlnou, poukazující na jeho vojenskou nezkušenost. Olmert Pereteze bránil a tvrdil, že ministr

¹¹⁴ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 68

¹¹⁵ Ibid. str. 69

¹¹⁶ Ibid. str. 69

¹¹⁷ Levy-Willard, A. (2007), *Summer rain*, London: Psychology News Press, str. 39

¹¹⁸ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 70

obranu by měl být obsazen přesně takovým člověkem, neboť nevidí věci čistě vojensky. Peretz bohužel v době války „neviděl“ téměř nic.¹¹⁹

Dan Halutz se stal 18. Náčelník generálního štábu šest měsíců před nástupem Ehude Olmerta na post premiéra. Generál-poručík Dan Halutz byl do své funkce jmenován ještě v době Sharonovy vlády. Mnohými byl Halutz označován za despota, který svým arogantním přístupem „válčuje“ vše.¹²⁰ Halutz strávil celou svoji vojenskou kariéru v izraelském letectvu a stal se tak prvním izraelským náčelníkem generálního štábu, který nebyl infanterista. Nebyl tak dobrým taktikem a stratémem v oblasti pozemních operací. Byl silným zastáncem úlohy letectva, které považoval za nejdůležitější aspekt ozbrojených sil. Jak jsem již samozřejmě zmínil, patřil mezi nejzarputilejší zastávce teorie založené na účinku a letectva jako celku. Halutz a jeho lidé ihned po svém nástupu začali implementovat nové směry a myšlení, které bylo ale spíše vhodné pro letectvo, nikoliv pro armádu jako celek. Respektovaný Sharon byl mnohokrát dotazován, zda-li je velitel vzdušných sil vhodným kandidátem na pozici náčelníka generálního štábu. Sharon v té době vždy odpovídal kladně a Halutzovi věřil.¹²¹

Ashkenazi, Barak

Gabi Ashkenazi se stal Halutzovým nástupcem v únoru 2007 s jasným cílem a to vrátit IDF ztracenou sebedůvěru a výkonnost.¹²² Ashkenazi byl silným odpůrcem změn, které probíhaly za Dana Halutze a je tedy logické, že jedním z nejdůležitějších kroků byl plán „zpětné“ restrukturalizace armády a vypuštění teorie založené na účinku z izraelské armádní doktríny, díky které armáda příliš spoléhala na leteckou válku a pozemní jednotky byly brány jako poslední rezort. Ashkenzazi prosadil implementaci plánu Teffen, který měl během následujících pěti let výrazně zvýšit bojové schopnosti armády.¹²³ Na rozdíl od Halutze ale nesměřoval IOS pouze jedním směrem, ale snažil se o rozvoj veškerých složek v rámci IOS. Plán také počítal s dalším rozvojem schopností

¹¹⁹ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 70

¹²⁰ Ibid. str. 65

¹²¹ Ibid. str. 66

¹²² Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 21

¹²³ Ibid. str. 22

IAF efektivně zasáhnout cíle, ale s opuštěním EBO již nemělo být letectvo hlavní a v podstatě jedinou složkou izraelské armády.

Ehud Barak se stal ministrem obrany po rezignaci Amira Peretze. V porovnání se svým předchůdcem měl Barak nepopsatelně větší zkušenosti nejenom v boji, ale i ve vedení armády jako celku. Barak byl během své vojenské služby mnohokrát dekorován a sám také sloužil jako náčelník generálního štábu. Po odchodu z armády se stal ministerským předsedou a měl tedy nejvhodnější kvalifikaci pro Peretzem uvolněný post. Na rozdíl od Peretze viděl věci z obou stran, jak z politické, tak z armádní a mohl díky svým bohatým zkušenostem mnohem lépe zanalyzovat vzniklou situaci. Peretz se během Druhé libanonské války prakticky sám aktivně rozhodování neúčastnil, neboť jednoduše neměl potřebné zkušenosti. Barak s Ashkenazim na druhé straně intenzivně spolupracovali při „obnově“ izraelské armády, tak i během války v Gaze.

Vojenská a politická rozhodnutí během Druhé libanonské války a války v Gaze

12. července padlo rozhodnutí, že Izrael odpoví na agresi Hizballáhu s maximální silou. Halutz si osobně myslel, že celý konflikt bude trvat dva, maximálně tři dny. Ostatní izraelští politici i vojenští představitelé sdíleli stejný názor. Problémem bylo, že vojensky nezkušení Olmert a Peretz bez výhrad souhlasili se vším, s čím přišel Halutz. Ostatní členové politického aparátu se na rozhodování prakticky nepodíleli a nechali vše na Olmertovi a Peretzovi.¹²⁴ Na první schůzi izraelského kabinetu se tedy nikdo nezabýval dalšími kroky, které by měly po útocích na rakety Fajr následovat. Dan Halutz měl představu, že letectvo efektivně zničí vybrané cíle a Hizballáh požádá o příměří. Problémem bylo, že nikdo nestanovil jasný plán a cíl operace. Ministr bez portfeje Eitan Cabel, který po válce na svůj post rezignoval, se ke kabinetní debatě vyjádřil následovně: *„Nikdo na schůzi nemluvil o cílech operace, či o časovém harmonogramu, nedostali jsme jasné informace. Armáda měla uvést, čeho chceme dosáhnout a jak toho chceme dosáhnout.“*¹²⁵

¹²⁴ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 87

¹²⁵ Ibid. str. 85

Profesor Cordesman uvádí, že kompletní list s cíly operce byl izraelskými politiky a armádními představiteli sestaven, nicméně až v druhé polovině konfliktu. Dále uvádí, že o všech níže uvedených cílech na kabinetním jednání z 12. 7. nikdo nehovořil. Hovořilo se pouze o bezprostřední odvetě.¹²⁶ Cíle obsahovaly tyto body:

- Zničit „iránské západní velení“
- Obnovit izraelskou deterenční sílu, která byla oslabena rozhodnutím opustit jih Libanonu
- Přimět Libanon, aby začal jednat zodpovědně a ukončit status Hizballáhu jako stát ve státu
- Zničit, nebo výrazně ochromit Hizballáh
- Přivést unesené vojáky zpět do Izraele

Olmert tak pověřil Halutze započítím odvetné akce vůči Hizballáhu, ale již nebyl jiný další plán. Tzv. exit strategy nebyla prodiskutována. Představitelé se soustředili pouze na odvetu s tím, že „zbytek“ bude dořešen. Olmert a Peretz naslouchali pouze Halutzovi, který je nabádal k okamžité a tvrdé reakci bez dalších možností. Již jsem zmínil, prvotní akce namířené proti raketám Fajr byla úspěšná. Po této operaci si Halutz ověřil, že letectvo je efektivní a přiměl Olmerta i Peretze k dalšímu leteckým útokům. Halutz po útocích na rakety Fajr dokonce informoval Olmerta, že válka byla vyhrána.¹²⁷ Takové prohlášení rezonovalo se slavným „*Mission Accomplished*“ z operace Irácká svoboda. Halutz, Olmert, Peretz následně uvěřili, že Hizballáh bude v této válce zničen a že takový cíl je možný splnit.

Ovšem některé výše zmíněné cíle je nemožné splnit pouze s letecky vedenou válkou. Halutz a ostatní zastánci EBO argumentovali úspěchy letectva ve válce v Zálivu, či v operaci Irácká svoboda. Ale i tam a to zejména v druhém případě byly masivně využívány pozemní operace. Operace, které jak víme mnohdy destrukci nepřítelů nepřinesly. Halutz se nicméně po prvotním úspěchu „přesvědčil“, že primárně letecky

¹²⁶ Cordesman, A. (2007), *Lessons of the 2006 Israeli-Hezbollah war*, Washington D.C.: The CSIS Press, str. 6

¹²⁷ Ibid. str. 92

vedenou válkou zničí Hizballáh. Olmert ani Peretz nebyli schopni tuto skutečnost důkladně vojensky zanalyzovat a věřili v Halutzův plán. Prvotní úspěch, vidina destrukce Hizballáhu v kombinaci s přesvědčením, že k těmto krokům nebude třeba riskovat životy izraelských pozemních sil byla pro trio Olmert, Halutz a Peretz v této době určující.

Tehdejší izraelská ministryně zahraničí Tzipi Livni zastávala velmi rezervovanější postoj a nevěřila, že konflikt lze vyřešit vojensky. Dle Livni existovalo pouze politické řešení. Před Winogradskou komisí uvedla, že se během prvních dnů konfliktu snažila s Olmertem spojit a přimět ho k ukončení konfliktu, neboť se domnívala, že letecké útoky již nemohou přinést pozitivní výsledky. Olmert na toto reagoval prohlášením, že o žádném takovém kontaktu neslyšel.¹²⁸ Podobný „incident“ se později opakoval a poukazuje na špatnou komunikaci a nedůvěru mezi nejdůležitějšími ministerstvy. Amos Harel dále ve své knize uvádí, že Halutz doslova zastával názor, že mu žena nebude radit jak válčit a přesvědčil Olmerta, aby zaujal stejný postoj.¹²⁹ V takovém prostředí se dá pak hůře dosáhnout úspěchu v konfliktu s Hizballáhem.

Olmert byl po úspěšných útocích na odpaliště raket Fajr a po jeho projevu v Knesetu brán jako nová izraelský hrdina. V té době se tak zdá logické, že naslouchal pouze Halutzovi a souhlasil s pokračováním leteckých útoků. Ve svém projevu také zmínil, že navrácení unesených vojáků je jednou ze základních podmínek ukončení vojenských operací. Opět se ale jednalo o téměř nemožný cíl. Na začátku práce jsem zmínil termín pravidla hry. Ty v dané době fungovaly, neboť byly postaveny na dosažitelných možnostech. Unesené vojáky se podařilo vyměnit za propuštěné vězně. Izrael propuštění ale nikdy nedosáhl vojenskou operací. Znepokojující je fakt, že Olmert podobnou situaci zažil před Druhou libanonskou válkou, kdy hnutí Hamás zajalo dnes již propuštěného Gilada Šalita. Operace Letní déšť¹³⁰ započatá po Šalitově únosu jeho návrat také nepřinesla, ani neurychlila.

Jak jsem již ale zmínil, pokračující strategie leteckého bombardování v dalších dnech nepřinášela již téměř žádné výsledky. V Libanonu není tolik pro Hizballáh vojensky strategických uzlů, které je možné ničit. Snahou bylo ale také např. přerušit

¹²⁸ Cordesman, A. (2007), *Lessons of the 2006 Israeli-Hezbollah war*, Washington D.C.: The CSIS Press, str. 6

¹²⁹ Ibid. 96

¹³⁰ Levy-Willard, A. (2007), *Summer rain*, London: Psychology News Press, str. 11

vysílání televize Al-Manar, která je napojena na Hizballáh. IAF celou válku bombardovaly jednotlivé budovy televize. Vysílání ale nebylo nikdy přerušeno, požadovaného efektu tak nebylo dosaženo.

IAF nebyly hlavně schopny zamezit střelbu Kaťuší na Izrael, která doslova paralyzovala celý Izrael v druhém týdnu války. Halutz si byl ovšem maximálně jistý svojí pozicí a byl přesvědčen, že letectvo nakonec všechno vyřeší. Halutzův zástupce na postu náčelníka generálního štábu Moše Kaplinsky před Winogradskou komisí uvedl, že stejně jako Livni nabádal Halutze k okamžitému zastavení leteckých útoků. Opět ale nebyl vyslyšen. Olmert s Peretzem nabyli přesvědčení, že leteckými útoky je možné Hizballáh zničit, či donutit k odzbrojení. V předchozí kapitole jsem zmínil, že Hizballáh byl drtivě zasažen, ale to neznamenalo kolaps organizace jako celku. Jednotlivé skupiny bojovníků Hizballáhu, kteří odpalovali rakety na Izraele nebylo možné letectvem odstranit. Hizballáh vyvinul důmyslný a efektivní způsob odpalování Kaťuší na Izrael.

Jednotlivé hlídky nejprve informovaly „střelce“, že izraelské letectvo není přítomno, první skupina se přesunula k místu odpalu a připravila odpaliště a rychle se vrátila do bezpečí. Druhá skupina měla za úkol dopravit samotné rakety a nastavit odpálení. Třetí a poslední skupina obstarala samotný odpal. Celý proces se poté opět opakoval a trval zhruba 30 vteřin.¹³¹ IAF nebylo schopno na takto rychlý proces reagovat. Pouze vojáci mohli odpaliště raket ničit a omezovat schopnost Hizballáhu terorizovat sever Izraele Kaťušemi.

V dalších dnech Olmert souhlasil s bombardováním Dahie v jižním Bejrútu, tedy čtvrtě, kde sídlily hlavní budovy Hizballáhu. Halutz uvedl, že zničením bude Hizballáh velmi oslaben. Halutz v tomto případě jednal dle teorie EBO. Domníval se, že zničením hlavních budov nastane v organizaci zmatek a nebude dále schopna vysílat jednotlivé rozkazy svým členům. Ti pak nebudou schopni odpalovat rakety.¹³² Neuvědomoval si ale nezávislost jednotlivých skupin na velení. Hizballáh neoperuje jako klasická armáda na základě primárně dané hierarchické posloupnosti. Naopak, členové jsou schopni nezávisle vykonávat předem domluvené úkony.

Olmert diskutoval o potencionálním útoku na Dahii s Shaulem Mofazem, který před Winogradskou komisí uvedl, že Olmert s útokem souhlasil a vydal rozkaz k jeho

¹³¹ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 7

¹³² Ibid. str. 32

přípravě s tím, že kabinet akci odsouhlasí na schůzi druhý den ráno.¹³³ Olmert tak s akcí souhlasil dříve, nežli ji kabinet vůbec stihl prokonzultovat. Livni před vyšetřovací komisí opět uvedla, že měla zcela opačný názor oproti Olmertovi, Peretzovi a Halutzovi. Na jednání byla ale přehlasována.

Bombardování Dahie mělo nicméně více negativních dopadů. IAF sice disponuje nejnovější leteckou technologií, není ale v lidských a technologických silách zamezit neúmyslným ztrátám na civilních obětech, což se v Dahii bohužel potvrdilo. Navíc, opět se ukázalo, že rozhodování o této akci bylo zbrklé a ne důkladně promyšlené. Někteří účastníci diskuze později uvedli, že Olmert všechny zúčastněné nabádal ke stručnosti a to zejména z důvodů blížícího se Šabatu. Lídr náboženské strany Šas Eli Yishai byl zejména velice netrpělivý a chtěl debatu rychle ukončit. Avi Dichter dokonce později uvedl, že Halutzovi a Olmertovi šlo o to, aby ještě téhož večera sdělili novinářům novinky na bojišti a úspěch z bombardování.¹³⁴

Problémem byl i samotný smysl těchto rozhodnutí. Halutz, Peretz a Olmert chtěli, aby celý Libanon byl zodpovědný za akce Hizballáhu. Část izraelských politických a vojenských zástupců se domnívala, že Hizballáh je do určité míry ovládán z Bejrútu.¹³⁵ Halutz dokonce požadoval, aby byl celý Libanon zbaven dodávek elektřiny. Jako vždy v Izraeli existovala představa, že ničením i civilních cílů přiměje tamní obyvatelé k obviňování Hamásu, respektive Hizballáhu. Centrální libanonská vláda nemá nad Hizballáhem kontrolu a není schopna jej ovlivňovat. Tuto skutečnost ale Olmert s Halutzem a Peretzem ignorovali. Mark Heller, izraelský analytik uvedl, že Libanon nelze brát jako nepřítele, spíše jako nedobrovolného poskytovatele území, na kterém Hizballáh operuje.¹³⁶

Zástupce velitele Severního velení generál-major Ben-Reuven po válce o tomto aspektu hovořil. Uvedl, že v IOS existovaly dva pohledy na Libanon. První ze všech akcí Hizballáhu obviňoval celý Libanon a druhý směr chápal, že centrální libanonská vláda na Hizballáh neměla žádný vliv. Ben-Reuven uvedl, že prvně zmiňovaný pohled bohužel zastávalo vedení IOS a Dan Halutz.

¹³³ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 99

¹³⁴ Ibid. str. 100

¹³⁵ Glenn, R, (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str. 46

¹³⁶ Ibid. str. 46

„Náčelník generálního štábu Halutz měl zcela odlišný koncept. Přišel z letectva a věřil, že dokáže splnit cíle leteckou silou. Doufal jsem, že takový způsob bude fungovat, ale nevěřil jsem tomu. Doufal jsem, protože jsem nechtěl pozemní operaci...ale po týdnu jsem si uvědomil, že, jeho styl nebude v Libanonu fungovat. Snažil jsem se Halutze přesvědčit o totální nefunkčnosti této strategie. Ale jeho hlavním argumentem bylo, že např. ničením letiště v Bejrútu bude ovlivňovat chování Hizballáhu.¹³⁷

Z výpovědi Ben-Reuvena je patrná snaha o aplikaci teorie založené na účinku, tedy snažit se ovlivňovat Hizballáh skrze útočení např. na elektrárny, či letiště. Libanonci pak měli ze způsobených škod primárně obviňovat Hizballáh a tím zvyšovat tlak na jeho odzbrojení. Olmert s Halutzem chtěli Hizballáh zničit dvěma způsoby. Nejprve vojensky a to převážně leteckými útoky a za druhé tlakem, který na něj měl vyvolávat celý Libanon za odpovědnost za způsobené škody. Libanonci zkraje války Hizballáh obviňovali z nepromyšlené akce, jejíž důsledky nyní dopadají na obyčejné lidi. Hizballáh v této fázi války částečně ztratil svoji pozici ochránce libanonského lidu. Izrael ale nekončícími útoky tuto výhodu ztratil a libanonský lid opět obrátil proti sobě, čímž dodával bojovníkům Hizballáhu vůli a sebevědomí.

Navíc v další fázi války se Olmert s Halutzem a Peretzem rozhodli do Libanonu posílat speciální oddíly, které měly za úkol vyhledávat odpaliště raket a zabíjet členy Hizballáhu. Jak jsem již ale uvedl v předchozích kapitolách, izraelské pozemní síly, byť v tomto případě neměly rozkazy v Libanonu setrvávat nebyly schopny daných cílů dosáhnout a Hizballáh byl nejenom schopen ubránit se, ale navíc způsobovat IOS významné ztráty. Kaťuše tak nadále dopadaly na Izrael. Brigádní generál Gideon Avidor se k zvolenému způsobu boje vyjádřil takto:

„Když armáda uvažuje o psychologických operacích, či o možnosti ovlivňovat protivníka, dělá tak ve smyslu použití hrubé síly. Bombardování letiště v Bejrútu k ničemu nevede, aspoň ne tedy v tomto způsobu boje mezi IOS a guerillou.¹³⁸

¹³⁷ Glenn, R. (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str. 47

¹³⁸ Glenn, R. (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str. 48

Již jsem zmínil obsah Olmertova projevu v předchozí kapitole. Jednalo se o další chybu, které se politické vedení dopustilo. Hizballáh nemohl s takovými podmínkami souhlasit.¹³⁹ Halutz nabádal Olmerta k pokračování ve válce s tím, že je možné Hizballáh definitivně porazit. Již jsem také uvedl, že v této fázi se pravděpodobně nabízela prvotní možnost ukončit konflikt a tzv. exit strategy. Izraeli bylo skrze prostředníky nabídnuto příměří, které by dle Amose Harela v textu osahovalo pasáže o předání izraelských vojáků libanonské vládě.¹⁴⁰ Uvádí, že diplomaté jednající s Hizballáhem tuto variantu nevyklučovali. Nejmenovaný izraelský člen bezpečnostních služeb také uvedl, že varianta předání byla v době kolem 23. 7. 2006 velice reálná. Harel nicméně na základě výpovědi zainteresovaných diplomatů uvádí, že Izrael měl jako hlavní cíl totální zničení Hizballáhu.¹⁴¹

Bohužel se jedná o tajné informace, které budou v Izraeli zveřejněny až s odstupem času. Jisté je prozatím to, že Olmert, Halutz a Peretz v této fázi války s jejím ukončením „nespěchali“, naopak věřili v ještě větší zisky, či případně v další „vylepšenou“ podobu příměří. Dle diplomatů z OSN Olmert odmítal jakákoliv jednání týkající se ukončení konfliktu. Diplomáté v tomto ohledu doslova mluví o izraelské aroganci vůči diplomatům OSN. Dle nich, Izraelci byli přesvědčeni o výhře ve válce a neměli tedy zájem konflikt předčasně ukončit.¹⁴²

Šéf Mossadu Meir Dagan i mnoho generálů nabádalo Olmerta a Halutze k mobilizaci rezervistů a k okamžité pozemní operaci. Pod sílícím tlakem Halutz pouze navrhl strategii ještě více vystupňovat letecké útoky, které budou podporovat mise speciálních jednotek vyslaných do Libanonu.

Jeden z již neaktivně sloužících vojáků, který působil v Libanonu v době okupace se k celé záležitosti ohledně pozemní operce vyjádřil takto:

„Hlavním problémem bylo, že všichni v armádě věděli, co musí následovat pozemní operace, ale nikdo se k ničemu neměl, protože je jasné, že nějací vojáci umřou.“¹⁴³

¹³⁹ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 108

¹⁴⁰ Ibid. str. 111

¹⁴¹ Ibid. str. 111

¹⁴² Ibid. str. 116

¹⁴³ Ibid, str. 121

Mezi klíčové problémy také patřil vztah mezi Halutzem a velitelem Severního velitelství generálem Adamem. Generál Adam Halutzovi vehementně hlásil, že IAF a dělostřelecké baterie již nemají žádné další důležité cíle k zničení. Halutz ale pokyny k pozemní operaci, jež se dle Adama jevila, jako logický další krok neobdržel. Mezi 17.-27. červencem IOS „pracovalo“ dle nastavených rozkazů, ale bez jakéhokoliv efektu.¹⁴⁴

Již zmíněné operace speciálních sil byly rozhodnuty a to právě bez účasti generála Adama, tedy někoho, kdo by měl být za provedené akce zodpovědný. Halutz ale takovou povinnost zřejmě nepocíťoval. Zde je nutné uvést, že takové rozhodování bylo zcela v kompetenci náčelníka generálního štábu. Na tyto rozhodnutí neměl samozřejmě ani vliv premiér, či ministr obrany. Zneklidňující spíše je, že se jednalo o vysoce postaveného člena IOS.¹⁴⁵ Dle poválečných výpovědí se Adam s jeho zástupcem Ben-Reuvenem připravovali na pozemní operaci, jejíž základ byl v minulosti již vymyšlen. Adam dále vypovídal, že byl záměrně vynecháván z důležitých schůzí a na těch, jež byl přítomen skrze videokonferenci mu byl Halutzem ztlumen mikrofon.¹⁴⁶

Následné pozemní akce speciálních armádních sil v městech Maroun a-Ras a BintJ' Bayel byly, jak jsem již zmínil téměř zbytečné. IOS ztratilo mnoho mužů a nedařilo se zamezit odpalování Kat'uší. Během celého konfliktu i během následné pozemní operaci se nedařilo obě města zcela dostat pod kontrolu. Pro Olmerta byl zcela jistě zneklidňující fakt, že obě města se nacházela jen pár kilometrů od izraelských hranic.

Halutz o útocích na Maroun a-Ras a BintJ' Bayel nerozhodl jen z čistě vojenských důvodů. BintJ' Bayel bylo jedno z prvních „zabraných“ měst v roce 2000 Hizballáhem. Město, ve kterém měl Nasralláh svůj vítězoslavný proslov. Ale také město, které bylo skvěle opevněno.¹⁴⁷

Halutze, Olmerta a Peretze se zmocnila myšlenka, že dobytím Maroun a-Ras a BintJ' Bayel by získali velice cenné politické body u izraelské veřejnosti, která již byla silně nespokojena s průběhem války, ve které IOS neměla žádný úspěch. Jednalo se tedy o další chybné rozhodnutí s pochybnou motivací, které zapříčinilo smrt dalších

¹⁴⁴ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 108

¹⁴⁵ Ibid. str. 126

¹⁴⁶ Ibid. str. 127

¹⁴⁷ Ibid. str. 138

izraelských vojáků a mělo velmi malý vliv na omezení střelby Ka'uší. Halutz navíc vydal rozkaz k okupaci BintJ'Bayel. Adam Halutze informoval o neproveditelnosti takového rozkazu, neboť by k němu potřeboval nejméně tři brigády a několik dalších dnů.¹⁴⁸ Halutze ovšem takové postoje nezajímaly a Adam musel splnit vydaný rozkaz. Celá akce skončila obklíčením části izraelských jednotek dobře připravenými bojovníky Hizballáhu.¹⁴⁹ Po zbytek války tlačil Halutz Severní velitelství k dobytí BintJ'Bayel.

Halutz, Olmert a Peretz chybně přistupovali k Hizballáhu jako spíše k tradičnímu konvenčnímu nepříteli. Halutzova strategie implementace převážně leteckých útoků toto pouze potvrzuje. Jenže na Hizballáh nelze nahlížet jako na tradiční konvenční armádu, jedná se spíše o guerillu s velmi dobrými vojenskými schopnostmi, které se v některých aspektech mohou přibližovat tradiční armádě. Aplikování teorie EBO tak bylo v tomto konfliktu neúčinné, neboť Hizballáh nedisponoval takovými technologiemi, infrastrukturou, která by po zničení měla vliv na ochromení celého systému. Navíc, jak jsem již několikrát zmínil, hlavním problémem byly rakety Ka'ušé, které nebylo možné zničit pouze leteckými údery. Halutz, Olmert a Peretz si toto uvědomili bohužel až příliš pozdě v průběhu konfliktu. Znamý americký analytik Anthony Cordesman se k válce vyjádřil takto:

„Hizballáh využíval nejenom veškeré dostupné technologie, využíval ale i civilisty jako lidské štíty. Izrael si tohoto byl samozřejmě vědom, přesto IAF téměř 14 dní v kuse bombardovaly Libanon a to bez jakéhokoliv předem promyšleného plánu na pozemní operaci, která jako jediná mohla efektivně odstranit raketovou střelbu na Izrael. Leteckými útoky pouze docházelo k ničení civilní infrastruktury a k zabíjení libanonských civilistů.¹⁵⁰

Russel W. Glenn ve své práci *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War* dále uvádí, že armádní a politické vedení se rozhodlo neaplikovat v Libanonu tzv. COIN operace, tedy operace které IOS dlouhá léta praktikovalo na Západním břehu a v Gaze. Naopak k Hizballáhu přistupovalo jako k tradiční konvenční armádě, která měla být zničena, ochromena aplikací teorie EBO. Pokud ale nešlo o

¹⁴⁸ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 15

¹⁴⁹ Ibid. str.15

¹⁵⁰ Glenn, R, (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str. 51

protiteroristické operace, armáda měla politiky informovat kde se „nachází“ tzv. nepřítelova důležitá „centra“ k zničení, tak aby bylo dosaženo požadovaného účinku. Glenn v této souvislosti dále uvádí, že takové úvahy nebyly s Olmertem ani Peretzem zřejmě dostatečně prodiskutovány. Halutz jako „centra“ považoval libanonskou vládu a její schopnost ovlivňovat Hizballáh a šítskou vojenskou přítomnost jižně od řeky Litani.¹⁵¹

Označení libanonské vládě jako „centra“ Hizbaláhu je zajisté legitimní, nicméně chybné, neboť takto dlouhodobé ničení civilních objektů přináší dalekosáhlé negativní konsekvence a to nejenom pro Izrael, ale pro libanonskou vládu. Ty ale nebyly Halutzem brány v potaz. Olmert a Peretz nebyli opět díky vojenské nezkušenosti schopni podobné implikace zanalyzovat a pokoušet se přijít s jinými alternativami.

Velmi rozporuplnou osobou celé války byl generál Adam, který jak jsem již zmínil celou válku odporoval svému nadřízenému náčelníkovi generálního štábu generál-poruččíkovi Danu Halutzovi. Po válce a následné analýze se jej mnoho lidí ptalo na to, proč se během války nesnažil přímo kontaktovat Peretze, či Olmerta a informovat je o nestandardních praktikách náčelníka generálního štábu. Sám Adam se k vzniklé záležitosti vyjádřil takto: „*Oni by mi nerozuměli*“.¹⁵²

Olmert si kolem 23. 7. 2006 začal uvědomovat, že armáda konflikt skutečně nevyřeší a že bude možné pouze politické řešení, tedy to, co požadovala Tzipi Livni již 3. den po únosu vojáků. Olmerta pravděpodobně nejvíce přesvědčila smrt raket, která na Izrael dopadla během dvou dnů v počtu přesahující 200 a také samozřejmě neuspokojivé výsledky IOS v Libanonu.¹⁵³ Halutz po dalších neúspěších a pod silným tlakem svých podřízených doporučil mobilizovat rezervy a aspoň částečně se tak připravovat na pozemní operaci. V kapitole o průběhu Druhé libanonské války jsem již zmínil, že podepsání tzv. Siniorova plánu mohlo válku zastavit a přivést požadované politické řešení. Bombardování Qany ale opět přineslo dalekosáhlé negativní dopady. Válka tedy nadále pokračovala. Při Olmertově návštěvě Severního velitelství nabádal nynější náčelník generálního štábu Benny Gantz Olmerta k započetí pozemní operace s tím, že je potřeba plošně ovládnout území jižně od řeky Litani. Olmert během této schůze zcela šokoval přítomného Adama i Gantze prohlášením, že mu dosud nikdo

¹⁵¹ Glenn, R, (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str. 60

¹⁵² Ibid. str.64

¹⁵³ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 145

žádné plány zabývající se pozemní operací neukázal. Olmert tvrdil, že všechny Halutzem navržené plány schválil.¹⁵⁴ V tomto bodě se výpovědi Olmerta i Halutze před Winográdskou komisí liší. Jisté je, že 4 týdny po zahájení operací Halutz ani Olmert o pozemní operaci vážněji neuvažovali a stále vsázeli na letectvo a omezené operace speciálních sil.

Halutz byl ale nakonec „donucen“ připravit plány pro pozemní operaci a prezentovat postup armády kabinetu premiéra Olmerta. Plán samozřejmě zahrnoval i plnou mobilizaci rezervních sil. V tomto ohledu je zajímavé, že Olmert Halutzem připravený plán nejprve konzultoval s tehdejším ministrem dopravy a bývalým náčelníkem generálního štábu Shaulem Mofazem. Mofaz Olmertovi nedoporučoval plán implementovat a přišel s vlastní alternativou. Harel ve své knize uvádí, že Mofazův plán byl mnohem jednodušší na provedení a efektivnější ve výsledku.¹⁵⁵ Klíčovým prvkem v Mofazově plánu byla rychlost a dynamičnost. IDF měla dle plánu rychle dosáhnout řeky Litani a ze dvou směrů „tlačit“ na Hizballáh. Obsazením řeky Litani získá IDF strategickou výhodu a také důležitý aspekt při následujícím politickém jednání o ukončení bojů.

Druhý den kabinet a armádní představitelé diskutovali o způsobu provedení pozemní operaci. Olmert se nakonec rozhodl pro původní, tedy Halutzův plán. Podpořil plán, který byl horší a představoval nižší šance na úspěch.¹⁵⁶ Harel uvádí, že i většina ministrů věděla, že Mofazův plán byl lepší. Olmert ale opět vsadil na Halutze a i z politických důvodů se rozhodl pro plán představený armádou. Olmert měl tedy na výběr a rozhodl se pro horší variantu.

Peretz samozřejmě od počátku rezolutně podporoval plán náčelníka generálního štábu. Nejmenovaní členové kabinetu uvedli, že v momentě, kdy byl přijat Halutzův plán, „*Izrael definitivně prohrál Druhou libanonskou válku*“.¹⁵⁷

Rozhodnutí, které mohlo a mělo být uskutečněno v prvním týdnu konfliktu přišlo v poslední možný moment, pár hodin před uzavřením příměří. Izrael měl přesto další možnost konflikt ukončit a neposílat tisíce vojáků do Libanonu. Diplomaté předložili Izraelcům finální draft rezoluce o příměří, tedy konečnou podobu rezoluce č.

¹⁵⁴ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 184

¹⁵⁵ Ibid. str. 194

¹⁵⁶ Ibid. str. 196

¹⁵⁷ Ibid. Str. 197

1701. Olmert nicméně pozemní operaci neodvolal a věřil v úspěch armády.¹⁵⁸ Výsledky pozemní operace jsou popsány v předchozí kapitole.

Izrael na druhé straně ve válce v Gaze, či operaci Lité olovo skutečně předvedl, že disponuje nejsilnější armádou v regionu a že se poučil a to ve všech aspektech, politických i armádních. Je samozřejmě opět nutné zdůraznit, že armáda i politici byli na válku v Gaze na rozdíl od Druhé libanonské války připraveni a poučení. Olmert tedy již nepožadoval nereálně proveditelné cíle, naopak, jak jsem již uvedl, hlavním cílem celé operace bylo snížení odpalování raket Kassám a minometných granátů. Reálně dosažitelné cíle, které Izrael požadoval, se staly základem úspěchu v celé válce.

Obnova izraelské odstrašující síly s provedením celé operace zajisté souvisela. „Nezatěžován“ teorií založenou na účinku, mohl Ashkenazi s generálním štábem připravit plány, které zahrnovaly leteckou fázi, ale i pozemní operaci. Z předchozí zkušenosti bylo jasné, a to zejména v malé Gaze, že pozemní jednotky musí uvnitř nepřítelova území operovat. Přesto, stejně jako v případě Druhé libanonské války nebylo politické a armádní vedení dlouho schopno nalézt konsensus o délce a způsobu ukončení konfliktu.¹⁵⁹

V tomto ohledu je zajímavé zcela odlišné působení Ehuda Olmerta, který působil mnohem sebevědomějším a jistějším dojmem oproti Druhé libanonské válce. Ehud Barak na rozdíl od Amira Peretze byl schopen poznat, kdy je nutné začít přemýšlet o další fázi v konfliktu a nedoufat, že nekončící útoky přinesou vítězství. Barak nicméně překvapivě brzy prosazoval rychlé ukončení bojů. Tzipi Livni stejně jako během války v Libanonu také požadovala okamžité ukončení války. Mezi hlavními izraelskými aktéry války tak existovaly poměrně rozsáhlé rozepře o způsobu ukončení i celkové délce vojenských operací. Barak s Livni se po letecké fázi domnívali, že bude lepší přestat a „pracovat“ s dosud získanými výhodami.¹⁶⁰ Olmert s Ashkenazim ale správně usoudili, že pokud chce Izrael co nejvíce minimalizovat budoucí raketové útoky, musí do Gazy vyslat pozemní vojsko i za cenu ztrát na životech izraelských vojáků a usoudili, že je nutné pokračovat ve vojenské konfrontaci. Livni tedy opět

¹⁵⁸ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 217

¹⁵⁹ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 28

Ibid. 15

¹⁶⁰ Ibid. str. 28

nesouhlasila se svými kolegy z kabinetu a požadovala co nejrychlejší politické ukončení konfliktu. V Libanonu byly díky armádním výsledkům požadavky Tzipi Livni brány jako správné, v Gaze ale byl ale stav IOS na odlišné úrovni kvality. IOS byly schopny požadované cíle splnit. Cordesman uvádí, že se Barak obával toho, že pozemní operace přinese pouze marginální vojenské zisky a naopak by mohla znehodnotit to, co Izrael dosud získal.¹⁶¹ Mezi izraelskými politickými a armádními představiteli tak během války nepanoval základní konsensus o dalším průběhu války. Rozdílné bylo ale počínání izraelské armády. Barak přes svůj nesouhlas přesto byl dál schopen přispívat k hladkému průběhu izraelské vojenské mise. Barakův postoj ukazuje, že i během války v Gaze nebylo politické rozhodování jednotné a bezproblémové. Rozdíl byl ale v tom, že během války v Libanonu byl Izrael pod neustálou sprchou Kat'uší a bylo jasné, že letectvo není schopno odpalování raket omezit. Pozemní operace byla tedy nevyhnutelná. Armáda ale nebyla na takovou operaci připravena.

Olmert a Ashkenazi deklarovali, že Gazu nehodlají okupovat a že vojáci IOS nebudou operovat hluboko v obydlých městech. V Libanonu bylo až příliš zdůrazňováno, že nejdůležitější je život izraelského vojáka a jednotliví velitelé musí víc než kdy jindy dbát na životy řadových vojáků.¹⁶² Výsledkem byl příliš statický postup i obrana, neboť hlavní důraz byl kladen na bezpečí. Rychlost a dynamičnost, jedna z výsad IOS, byla tímto velice omezena. IOS tímto způsobem ale životy svých vojáků spíše ještě více ohrožovaly. Rychlost pohybu jednotek byla snížena hledáním dalších alternativních cest, které měly být bezpečnější. Stávalo se pak ale, že IOS použily stejnou cestu několikrát, načež byl Hizballáh připraven a lehce útočil na pozice armády.¹⁶³ Již v první den konfliktu přišla armáda v Libanonu o tank Merkava a to mělo za následek, že Halutz postupně omezoval jejich participaci v boji. Výsledkem pak také ale byla jejich totální selhání při pozemní operaci. Doktrína EBO byla mimo jiné také přijata, neboť existovala představa, že leteckými útoky nebude nutné do boje vysílat větší množství vojáků a ti tak nebudou riskovat životy. Halutz na toto spoléhal, a proto také nechtěl do Libanonu vojáky poslat. Generál Ben-Reuven se k přehnaným obavám

¹⁶¹ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 28
Ibid. 28

¹⁶² Glenn, R, (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str. 28

¹⁶³ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 180

nad ztrátami v IOS vyjádřil takto: „*Musíte rozumět a chápat, že vojáci budou ve válce umírat, Halutz toto bohužel neakceptoval.*“¹⁶⁴

Ashkenazi rozhodl, že v Gaze budou využívány obrněné buldozery k „vytvoření“ nových a nezaminovaných cest.¹⁶⁵ Armáda tak nemusela čekat na ženijní jednotky, které se normálně starají o deaktivaci náloží a postranních min a nemusela spoléhat na stále stejné cesty, tak jako v Libanonu. Rychlost pohybu byla tedy naprosto odlišná od předchozí války.

V Izraeli se ale také objevovaly názory, že politici a armádní představitelé měli válku „dotáhnout“ do konce a pokusit se zničit Hamás. Brigádní generál, který se války účastnil, hovořil o promarněné historické šanci zbavit se Hamásu.¹⁶⁶ Takováto tvrzení pouze prokazují, že IOS v Gaze předvedla naprosto odlišný výkon oproti válce s Hizballáhem. V Libanonu nebyl Izrael připraven a ani schopen Hizballáh zničit. V Gaze nastala jiná situace. Není samozřejmě možné říci, že IOS by byly schopny Hamás zničit, byly ale zajisté schopny Hamás daleko více oslabit. Olmert, Ashkenazi a Barak se ale do takto náročných operací nepouštěli, neboť by to znamenalo výrazně delší vojenskou přítomnost, která by vedla k masivnímu nárůstu počtu mrtvých izraelských vojáků a palestinských civilistů. Již jsem zmínil, že prvotní letecké útoky znamenaly citelné oslabení Hamásu a úspěch IOS. Ashkenzi ale na rozdíl od Halutze ihned nehovořil o vyhrané válce a také po dobu celé války byl velice zdrženlivý a nepřicházel (jako Halutz) s bombastickými prohlášeními.¹⁶⁷ V Libanonu představovaly první letecké útoky také významný úspěch. Ve válce v Gaze se politici a armáda „nesvezli“ na prvním úspěchu a více se soustředili na cíle, nežli na sbírání politických bodů.

Amos Harel ve své knize uvádí, že před válkou v Libanonu bylo celé izraelské armádní a politické vedení arogantní a žilo v představě, že IOS je neporazitelná armáda, která je celoročně testována a tudíž připravena.¹⁶⁸ Ashkenazi a Olmert se vyhýbali podobným projevům arogance a nadřazenosti. Jako příklad uvádím porovnání chování

¹⁶⁴ Glenn, R, (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str. 29

¹⁶⁵ Matthews, M, (2009), *The Israeli Defense Forces Response to the 2006 War with Hezbollah*, Military Review, str.47

¹⁶⁶ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 28
Ibid. 12

¹⁶⁷ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 15

¹⁶⁸ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 44

Halutze a Ashkenziho k Hizballáhu a Hamásu, respektive jak oba nahlíželi na raketovou střelbu.

Izraelská veřejnost byla ihned po započetí války varována, že Hamás zajisté zintenzivní svoji raketou střelbu. Rakety Kassám jsou oproti Kaťuším mnohem nepřesnější a méně efektivní. Uvedl jsem, že Halutz zesměšňoval Kaťuše a pak byl překvapen jejich demoralizujícím efektem. Až během druhého týdne si Halutz začal uvědomovat, jak silnou zbraň Hizballáh skutečně používá. Mise speciálních sil byly také nejvíce zaměřeny na snížení schopnosti Hizballáhu ostřelovat jih Izraele. Ashkenazi se poučil a bral ohrožení ze strany Kassámu velmi vážně, byť podomácku vyrobené Kassámy nejsou pro Izrael takovou hrozbou. Přesto ale, stejně jako Kaťuše, představuje jejich střelba negativní psychologické dopady na izraelské civilní obyvatelstvo.

Izrael se v Libanonu zajisté dopustil mnoha závažných chyb a to zejména premiér Olmert a náčelník generálního štábu Halutz. Olmert se dopustil kritické chyby a to ještě před samotnou válkou, neboť na pozici ministra obrany jmenoval vojensky nezkušeného Amira Peretze. Peretz pak během války nesehrál nějakou významnější roli. Zbytek izraelského kabinetu se na rozhodovacích procedurách také dostatečně nepodílel. Důležité rozhodování probíhalo v tzv. Sedmičce, tedy mezi sedmi vybranými ministry a vojenskými představiteli. Zásadní rozhodnutí byla ale rozhodnuta pouze mezi Olmertem a Halutzem. Peretz za války k debatě přispěl pouze okrajově.¹⁶⁹ Olmert ale vždy souhlasil s Halutzem, jak jsem např. zmínil v případě Olmertovy návštěvy Severního velitelství a dával tedy armádě volnost v rozhodování. Olmert armádu svými rozhodnutími neomezoval a nelze tedy říci, že by nesl výraznější odpovědnost za účinkování IOS Libanonu. Přehnané očekávání a cíle byly přijaty se základním nepochopením způsobu boje mezi Izraelem a Hizballáhem, přesto se všeobecně očekávala lepší akceschopnost izraelské armády. Olmertovou chybou, plynoucí z jeho nezkušenosti, byla přílišná důvěra v náčelníka generálního štábu Halutze a jeho doktrínu. Otázkou ale zůstává, jak by se na Olmertově pozici choval např. dnešní premiér Netanjahu, či jiní. Halutz byl přeci zkušeným profesionálem a jeho názory měly velkou váhu. Pravdou ale je, že Olmert a Peretz neměli požadované zkušenosti a nemohli probíhající konflikt lépe reflektovat a analyzovat. Barak i přes svůj nesouhlas s pozemní operací ve válce v Gaze byl dál velmi platným, neboť svými zkušenostmi

¹⁶⁹ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 152

přicházel s alternativními řešeními a spolu s Ashkenzim významně spolupracoval.¹⁷⁰ Peretz v Libanonu vždy souhlasil s Halutzem a s vlastní alternativou k názorům náčelník generálního štábu nikdy nepřišel.

Halutz se v Libanonu spoléhal pouze na letecký způsob boje, který ovšem nepřinesl požadovaný účinek. S Olmertem tedy na poslední chvíli rozhodli o pozemní operaci, které měla zvrátit průběh války. Problémem bylo, že armáda neměla v Libanonu dostatečnou kvalitu na splnění požadovaných cílů. Politici a armáda během Druhé libanonské války provedli mnoho špatných rozhodnutí, které situaci v Libanonu zajisté armádě neulehčily, přesto ale měla IOS nad Hizballáhem výrazně dominovat. Pokud by Halutz s Olmertem rozhodli o pozemní operaci dříve, IOS by stejně pravděpodobně nepodaly lepší výsledky.

¹⁷⁰ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 29

4.2 Připravenost izraelských ozbrojených sil-vliv EBO

Úvod do kapitoly

Tato kapitola má za úkol porovnávat stav připravenosti IOS v obou zkoumaných konfliktech. Kapitola také porovnává projevy a způsoby fungování IOS v Libanonu i v Gaze. V této proměnné budu zkoumat úroveň kvality vojenského výcviku a armádní připravenosti před válkou v Libanonu a v Gaze. Kapitola významně přispěje k určení bezprostředního příčiny nejprve izraelského vojenského neúspěchu v Libanonu a úspěchu během války v Gaze. Výzkum se zaměří na kvalitu a komparaci vojenského výcviku před rokem 2006 a 2009. Dále se zaměřím na metodiku vojenské taktiky před oběma konflikty. V aspektu vojenské taktiky budu zkoumat dopady aplikace teorie založené na účinku na stav izraelské armády. Kapitola odhalí, že aplikací teorie EBO, finančními škrty v sekci pro pozemní jednotky v armádním rozpočtu a dlouhodobými protiteroristickými operacemi došlo k rozsáhlému snížení kvality izraelských ozbrojených sil.

Finanční škrty v armádním rozpočtu byly díky volebním slibům z roku 2005 nevyhnutelné. Trénování rezervních jednotek tak muselo být rozpuštěno, protože v dané situaci, kdy armáda prováděla spíše policejní práci na Západním břehu, plný stav rezervistů nebyl potřebný. Tzv. COIN¹⁷¹ operace budou v této kapitole také zkoumány a odhalí, jak tyto operace postupně přispívaly k snižování klasických konvenčních armádních schopností. Předěšlé nákupy bojových letadel extrémně zatěžovaly armádní rozpočet a regulérním pozemním jednotkám byly kráceny tréninkové dávky, neboť Izrael byl v přesvědčení, že dosavadní postupy jsou pro potlačování Intifády dostačující. Armádní vybavení nebylo adekvátně distribuováno, či opravováno.

Část regulérních a velký počet rezervních tankových jednotek byly téměř rozpuštěny. Zbylé absolvovaly bojové cvičení pouze jednou během tří let. V pozadí všech těchto změn „stála“ teorie založená na účinku, které měla dle zastánců změnit myšlení a fungování uvnitř armády. IOS tedy dobrovolně přistoupila na organizační změny a to zejména upřednostňováním letectva na úkor pozemních sil. Pozemní síly pak byly nasazeny v Druhé libanonské válce, jejich úspěch v situaci, kdy nebyly stoprocentně připraveny nemohl být logicky zaručen. Dan Halutz byl zastáncem v té

¹⁷¹ Protiteroristické operace

době nově formované vojenské doktríny, která záměrně snižovala úlohu pozemních sil. Hlavním problémem nové metodiky v provádění vojenských operací byla její nesrozumitelnost. Terminologie byla příliš složitě psaná a tisíce důstojníků, kteří se jí měli řídit, složitým postupům nerozuměli. Vojenští důstojníci v akci musí jednoduše vědět, co mají vyhodit do povětří a koho obklíčit, nikoliv se zabývat složitými postupy a návody. S nástupem Baraka a Askhenaziho se IDF vrátila k starým, byť finančně nákladným metodám tréninku regulérních i rezervních jednotek. Doktrína použitá během Druhé libanonské války byla zcela vypuštěna a IOS se vrátila k tradičnímu způsobu boje a metodám výcviku. Připravenost regulérních i rezervních jednotek tak byla před operací Lité olovo diametrálně odlišná oproti roku 2006.

Připravenost izraelské armády-vliv EBO

Již na počátku války v Libanonu se ukázalo, že schopnosti izraelské armády, zejména pozemních složek jsou překvapivě špatné. Chyby při únosu Udiho Goldwassera a Eldada Regeva odhalily teprve začátek nedostatků, které se s přibývajícím dnem války nashromáždily. Chyby a špatné fungování armády byly převážně přímým důsledkem oficiální politiky v Izraeli. Po stažení z jihu Libanonu byla armáda po dlouhých šest let „zanedbávána“ a „napadena virem“ v podobě teorie založené na účinku.¹⁷² Po konci Druhé libanonské války došlo k zásadním personálním i systémovým změnám a hlavní odpovědí IOS na nepovedenou válku bylo velmi intenzivní trénování a návrat k osvědčeným postupům.¹⁷³

Izraelská armáda byla v průběhu druhého palestinského povstání velmi úspěšná v bojích s palestinskými komandami. Problémem ale bylo, že různé frakce Hamásu v průběhu druhé Intifády nedisponovaly takovou kvalitou, jakou Hizballáh průběžně od roku 2000 získával. IOS i celý Izrael postupně nabyl přesvědčení, že disponuje takovou kvalitou, že si může dovolit radikálnější změny v armádě.¹⁷⁴ Izraelský vojenský úspěch proti palestinským komandám a i americká vojenská invaze do Iráku postupně měnila náhled na potřeby IOS. Když se do toho prostředí promítly nutné finanční škrty a aplikace teorie založené na účinku, bylo rozhodnuto o organizačních změnách uvnitř IOS.

¹⁷² Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 11

¹⁷³ Ibid. str. 21

¹⁷⁴ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 43

Představa byla taková, že v případě většího konfliktu budou mít IOS čas na řádnou mobilizaci a trénink svých jednotek.¹⁷⁵ Některé tankové brigády byly rozpuštěny, protože nové vedení na generálním štábu nespatovalo budoucnost v tolika obrněných jednotkách a naopak se více soustředilo na letectvo. Navíc, příprava na boj v okupovaných územích nevyžadovala tak tvrdou a finančně nákladnou přípravu. Neustálé boje s Palestinci měly negativní dopady na izraelskou ekonomiku. Tehdejší ministr financí a dnešní premiér Benjamin Netanjahu musel předložit sérii finančních škrtů, které se zejména týkaly izraelských ozbrojených sil a konkrétně proškrtání tréninkových programů. Dále např. zrušením některých rezervních jednotek a omezením výdajů na zbraně a munici pro pěchotu.¹⁷⁶ Tankisté, kteří musí neustále procvičovat jednotlivé úkony potřebné k správnému zacházení se strojem byli díky škrtům a transformaci uvnitř IOS převeleni mezi pěšáky a „ztráceli“ tak svoje primární schopnosti. V některých případech se do tanku k rychlému oživení vrátili po několika letech.¹⁷⁷ Pokud nejsou vojáci řádně cvičeni k daným úkonům, nejsou pak ve válce schopni předvádět očekávané výkony.

Nejmenovaný izraelský tankista tvrdí, že rezervní vojáci obsluhující tank musí každý rok podstoupit minimálně týdenní trénink jenom na oživení základního ovládní tanku. Uvádí, že mnozí toto nepodstoupili ani během tří let.¹⁷⁸ Přestože se jednalo zejména o šetření v armádním rozpočtu, tyto kroky byly také vysvětleny přijmutím teorie založené na účinku. Špatný stav izraelských obrněných sil se ukázal již první den války.

Během celého konfliktu nedošlo ke zlepšení. Již jsem zmínil, že Halutz omezoval nasazování obrněných jednotek v průběhu války, zlepšení tak nemohlo ani logicky přijít. Téměř katastrofou pak také dopadlo působení izraelských tanků během pozemní operace na sklonku války. Během celé operace nebyly tanky schopny plně využívat všech svých výhod a defenzivních možností a nepoužívaly kouřové clony,

¹⁷⁵ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 43

¹⁷⁶ Ibid. str. 44

¹⁷⁷ Matthes, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 27

¹⁷⁸ Ibid. str. 27

kteřé by tanky bránily před útoky jednotek Hiballáhu. IOS totiž během pěti let kouřová cvičení neprováděla.¹⁷⁹

Hizballáh díky tomu zneškodnil velké množství izraelských tanků, něco co nebývalo v izraelských válkách přílišným zvykem. Infanteristé a obrněné jednotky nebyli také správně zkoordinované, neboť se intenzivnější společná cvičení zrušila. Důvodem byla představa uvnitř IOS i některých politiků, že Izrael již nepovede konveční válku, neboť disponuje obrovskou odstrašující silou a IOS tedy nemusí takto nákladná cvičení tak často podstupovat.¹⁸⁰ Dalším velmi závažným aspektem bylo, že mnoho regulérních i rezervních vysoce postavených důstojníků také neabsolvovalo cvičení svých jednotek. Řadoví generálové se cvičení účastnili jen zřídka a ostatní důstojníci, kteří měli v boji vést brigády, absolvovali cvičení se svými muži maximálně jednou během dvou let¹⁸¹ Během Druhé libanonské války bylo v mnoha případech zaznamenáno, že někteří velitelé dokonce v Libanonu se svými muži ani nebyli a zůstávali na velitelských postech v Izraeli. Některé rezervní jednotky netrénovali ve větších formacích i více jak 4 roky.¹⁸²

Je těžké uvěřit, že ani rezervní divizní velitel neabsolvoval potřebný výcvik. Brigádní generál Eret Zuckerman, který během války vedl rezervní obrněnou divizi strávil většinu své kariéry u námořnictva. Během restrukturalizace armády byl převelen na zcela nový post i zařazení v armádě. Nikdy ale neabsolvoval výcvik s obrněnými vozidly.¹⁸³ V teoretické části jsem uvedl, že k správné aplikaci EBO je nutná restrukturalizace armády. Pozemní síly, které jsou ale takto degradovány nemohou dosahovat požadovaných kvalit a letectvo v tomto konfliktu samo o sobě nemohlo dosáhnout takového efektu, který by přiměl Hizballáh ke složení zbraní.

Matthews ve své knize uvádí rozhovor s nejmenovaným rezervním vojákem, který se účastnil Druhé libanonské války. Voják se k množství cvičení vyjádřil takto:

¹⁷⁹ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 221

¹⁸⁰ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 11

¹⁸¹ Matthews, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 27

¹⁸² Glenn, R, (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str. 16

¹⁸³ Matthews, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 50

„V minulých šesti letech jsem byl na cvičišti jen zřídka, v Libanonu jsme museli přesvědčit našeho velitele, že na boj s Hizballáhem nejsme připraveni. V předchozích letech se celá armáda zabývala jen policejní činností, kontrolu check-pointů, hledáním dětí vrhající kameny, prostě tyhle věci: “Výsledkem bylo, že jsme na Hizballáh neměli.”¹⁸⁴

Regulérní a zejména rezervní jednotky byly také špatně vybaveny. Stav u rezervistů byl zejména velice žalostný. Standardní polní výbavu mělo pouze pár vojáků. Vojáci postrádali neprůstřelné vesty, vesty pro mediky, komunikační prostředky, municie, nohtovizory, základní proviant.¹⁸⁵ Vzhledem k faktu, že rezervní jednotky tvoří páteř izraelské armády, jednalo se o jednání s fatálními důsledky. Jako příklad uvádím výpověď nejmenovaného vojáku, který uvedl, že v celé jeho četě byla pouze jedna protitanková střela. Dále dodal, že on sám nikdy s takovou zbraní necvičil a nevěděl tedy jak ji správně používat:

„Nikdy v životě jsem protitankovou střelu nepoužil, stalo se, že na nás Hizballáh tyto rakety střílel, jak jsem na to měl odpovědět?“¹⁸⁶

Toto ovšem ale nebylo způsobeno armádní nedisciplinovaností, ale oficiální politikou způsobenou přecházením na EBO.¹⁸⁷ Finanční škrty zajisté hrály svoji roli v omezování armádních schopností, EBO ale znamenalo rozsáhle změny, pro které nebyly IOS v takovém nepřátelském prostředí připraveny.

Již jsem zmínil, že izraelská armáda byla převážně zaměstnána potlačováním palestinských povstání. IOS tedy na Západním břehu převážně prováděly policejní činnost. Armáda v okupovaných územích operovala převážně ve formacích velikosti čety, či maximálně roty.¹⁸⁸ Cvičení regulérních jednotek tak bylo před válkou právě nejvíce zaměřeno na operace čet a rot. V Libanonu byly nasazeny jednotky i velikosti praporu a vojáci nebyli na větší formace zvyklí a trénovaní.¹⁸⁹ Tyto nestandardní postupy měly vliv na konvenční armádní schopnosti. Izraelská armáda se tak zabývala tzv. COIN, či protiteroristickými operacemi a specializované jednotky, např. tankisté

¹⁸⁴ Matthews, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 50

¹⁸⁵ Ibid. str.49

¹⁸⁶ Ibid.str. 49

¹⁸⁷ Ibid. str. 27

¹⁸⁸ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 84

¹⁸⁹ Ibid. str. 85

tímto ztráceli svoje schopnosti, jelikož při potlačování povstání není tank nejvhodnějším prostředkem. Armáda si během let zvykla na protiteroristické operace, bezpečnostní patroly, hledání podezřelých osob a operace v malém počtu vojáků.

Noví izraelští vojáci tak ve skutečnosti nepoznali podobu skutečné války, války na kterou se Hizballáh po dobu šesti let nepozorovaně připravoval. Vzhledem k válečné minulosti židovského státu se jedná o velmi zásadní selhání.

Politici a armádní představitelé zajisté měli povinnost zajistit, aby byla armáda vyvážená. To znamená, aby byla připravená na konvenční i asymetrický konflikt. Jenže teorie EBO ve svém jádru omezuje působení pozemních jednotek ve prospěch letectva. Zastánci EBO tak v podstatě záměrně oslabovali armádní konvenční schopnosti, neboť byli přesvědčeni, že jsou dostačující. Penzionovaný generál-major se vyjádřil takto:

„Trvající intifáda v okupovaných teritoriích „zničila“ armádní výcvik, či bojové techniky, ale také celkovou mentalitu v Izraeli. Všichni nabyli přesvědčení, že izraelská armáda je v asymetrickém konfliktu neporazitelná a díky odstrašující síle konvenční válka v podstatě nehrozí.“¹⁹⁰

Jak jsem několikrát zmínil, IOS se před válkou v Libanonu věnovaly převážně rozvoji letectva, což kromě výše zmíněných implikací dále znamenalo i to, že během války byla synchronizace mezi pozemními jednotkami velmi špatná. A to opět z důvodů nepraktikování více cvičení pozemních jednotek. Špatná koordinace se zejména projevila při obléhání měst Maroun a-Ras a BintJ' Bayel. V mnoha případech velitel jednoduše nevěděl, jak vojáky spolu s tanky správně koordinovat. Stávalo se tak, že tanky během bitev jednoduše stály a byly tak snadnějšími terči.

Během války bylo Hizballáhem zasaženo až 62% izraelských tanků.¹⁹¹ Nelze říci, že Hizballáh byl tak dobře takticky a vojensky připraven, IOS spíše prováděly nepřijatelné a pro Izrael dlouho nepochopitelné základní chyby. Chyby ale nejvíce pramenily jako důsledek spoléhání se na teorii založené na účinku. Špatná koordinace byla i mezi pozemními jednotkami a letectvem. Vlivem EBO bylo rozhodnuto, že IAF nebude nadále poskytovat výraznější podporu pozemním silám. Rozhodnuto bylo opět

¹⁹⁰ Matthews, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 20

¹⁹¹ Glenn, R, (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str. 27

pod dojmem nepotřebnosti takové podpory, neboť se s větším vojenským konfliktem nepočítalo.¹⁹² Pokud chtěla pěchota v Libanonu využít pomoci izraelského letectva, muselo dojít se složitým procedurám. Generál Agmon se k podpoře IAF pozemním silám v Libanonu vyjádřil takto:

„Pokud chtěl pilot zaútočit na cíle u kterých se v blízkosti pohybovali izraelští vojáci, povolení muselo být vydáno Severním velitelstvím, to ale muselo nejprve situaci konzultovat s letectvem. Pokud se jednotky nacházely od cíle v okruhu 1 km, operaci musel povolit sám velitel celého letectva.“¹⁹³

Takto zdlouhavá procedura rozhodně nepodporovala dynamičnost a rozhodnost v konfliktu.

Dan Halutz v roce 2002 prohlásil, že letectvo samo o sobě je schopno „obléhat“, udržovat přítomnost a kontrolovat předem vybranou oblast. Letectvo tak může mít skvělý přehled nad protivníkovou činností. Halutz uvedl, že letectvo tuto činnost provede efektivněji a s menšími finančními náklady nežli pozemní jednotky včetně tanků a artilerie.¹⁹⁴ Teorie, že samo letectvo může dosáhnout strategických, operačních a taktických cílů byla zejména pro izraelskou veřejnost velmi lákavá. Argumenty o „úspěších“ teorie v již zmíněných konfliktech samozřejmě ještě více usnadnily její zařazení do izraelské vojenské doktríny.

Ovšem, je nutné opět uvést, že zpočátku konfliktu v Libanonu zaznamenalo letectvo „vedené“ teorii založené na účinku významný úspěch. Nicméně po dalších zhruba 15 000 bojových letech, IAF nebylo schopno zatavit střelbu Kaťuší na Izrael. Představa o určujícím postavení letectva tak během konfliktu vymizela.

Izraelská armáda před válkou operovala v menších formacích, které jak jsem již zmínil, jsou pro typ operací na Západním břehu nejvhodnější. Teorie založená na účinku stejně ale počítá s formací maximálně o velikosti brigády, s tím, že s nasazením brigády se počítá pouze ve výjimečných událostech.¹⁹⁵ Je tedy logické, že pokud izraelská

¹⁹² Glenn, R, (2010), *Glory restored? The implications of the 2008-2009 Gaza war in times of extended conflict*, str. 12

¹⁹³ Ibid. str. 13

¹⁹⁴ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 84

¹⁹⁵ Ibid. str. 13

armáda s většími formacemi déle nepracovala, jejich nasazení v kombinaci s již mnoha zmíněnými faktory bylo velmi problematické a nefunkční. Právě v bitvách u Marou A-Ras, Bint J'Bayel (v těchto městech již před začátkem pozemní operace probíhaly akce speciálních jednotek) a Saluki, které se odehrávaly na konci války, bylo počínání divize brigádního generála Hirsche tragické. Divize, která obsahuje v průměru 10 000 vojáků, byla formace naprosto odlišného počtu oproti operacím prováděným např. v okupovaných oblastech, či obecně počtu se kterým teorie založená na účinku vůbec počítá.

Izraelský expert na armádní záležitosti Scott Farquhar uvádí, že díky doktríně EBO byla komunikace v armádě na velmi špatné úrovni, neboť byla používána terminologie z nové doktríny. Terminologie byla koncipována tak, aby nutila velitele přemýšlet kriticky a metodologicky o způsobu boje. Problémem bylo, že terminologie byla velmi složitě popsána a vysvětlena. Důstojníci pak rozkazům nerozuměli a nebyli schopni je správně splnit.¹⁹⁶ Terminologie použitá v doktríně totiž vycházela z postmoderní francouzské filozofie, literární teorie, architektury a psychologie.¹⁹⁷ Nově zformulovanému 170 stránkovému dokumentu tak převážná většina a to i velmi zkušených důstojníků nerozuměla.¹⁹⁸ Použitá terminologie byla příliš komplikovaná a ti, kteří měli teorii aplikovat během bitev teorii příliš nerozuměli. Velitelé naopak musí dávat jasné a jednoduše pochopitelné rozkazy. Již jsem zmínil, že voják potřebuje zjednodušeně řečeno vědět: „co okupovat a co vyhodit do povětří“. Jedná se tedy o další aspekt související s EBO, který měl za následek špatné fungování armády a následně celkový projev v Libanonu.

Vývoj po Druhé libanonské válce

Izraelská laická i odborná veřejnost z neúspěšného libanonského „tažení“ nejvíce obviňovala premiéra Olmerta, ministra obrany Peretze a náčelníka generálního štábu Halutze.¹⁹⁹ Winogradská komise zabývající se analýzou výsledků Druhé libanonské války samozřejmě také zmiňovala problematickou doktrínu, ale spíše

¹⁹⁶ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 84

¹⁹⁷ Matthews, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 25

¹⁹⁸ Ibid. str.26

¹⁹⁹ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 21

z neúspěchu ve válce obvinila politické a armádní vedení.²⁰⁰ Nejvíce byla kritizována vojenská nezkušenost klíčových politických představitelů-Olmerta a Peretze. Větší vojenská zkušenost u politiků je samozřejmě a to zejména v Izraeli velmi žádaná a vítaná. Domnívat se ale, že vojenští veteráni na politických postech automaticky zajistí bezproblémový průběh války je mylné. Jako příklad lze opět uvést Libanon. V roce 1982²⁰¹ byl premiérem Menachem Begin a ministrem obrany Ariel Sharon. Jednalo se tedy o dva velice zkušené a vysoce postavené bývalé důstojníky, přesto První libanonská válka nedopadla podle tehdejších představ.²⁰²

Již jsem zmínil, že Ashkenazi a Barak ihned po nástupu do svých funkcí začali s nutnými reformami uvnitř IOS. Nejednalo se o některak revoluční, či nové změny, jednalo se spíše o návrat k tradičním a osvědčeným metodám. Mezi prvními kroky bylo odstranění teorie založené na účinku, která se v izraelských podmínkách absolutně neosvědčila.²⁰³ Druhá libanonská válka jasně ukázala, že není možné brát pozemní jednotky jako poslední rezort a spoléhat se pouze na preciznost a účinnost izraelského letectva. Byť IAF dosahuje velmi vysokých kvalit, letectvo nebylo schopno všechny požadované úkoly splnit. Je ale nutné opět zmínit, že teorie založená na účinku nemůže fungovat v tomto druhu hybridních válek. Izraelská armáda se tedy vrátila k vojenskému myšlení a doktrínám, které fungovaly před rokem 2006.²⁰⁴

S opuštěním teorie založené na účinku se izraelská armáda také vrátila k předešlým metodám výcviku regulérních i záložních jednotek. IOS tak ihned začala opět cvičit a zaměřovat se na rozvoj konvenčních armádních schopností. Ashkenazi s Barakem se v tomto ohledu nejvíce zaměřili na obrněné jednotky, které z pozemních jednotek v Libanonu zaznamenaly největší ztráty a kvůli špatným výkonům „přispěly“ i k ztrátám na životech izraelských vojáků. Tankové jednotky se tak opět zaměřily na tradiční výhody a to na rychlost a sílu. Zmíněné obrněné jednotky, které u Saluki zaznamenaly výrazné ztráty, absolvovaly několika měsíční tréninkové dávky v nově postaveném armádním tréninkovém centru v Negevské poušti.²⁰⁵

²⁰⁰ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 21

²⁰¹ Roskin, M, (2008), *Politics of the Middle East*, New Jersey: Pearson Prentice Hall, str. 114

²⁰² Glenn, R, (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str. 40

²⁰³ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 22

²⁰⁴ Ibid. str. 23

²⁰⁵ Ibid. str. 23

Cvičení s využitím vyšší rychlosti, přesnosti a kouřových clon se tak opět stalo základem výcviku tankových jednotek. Jednotky také absolvovaly intenzivní výcvik ve formacích o velikosti roty a praporu v oblastech, které připomínaly geografii jižního Libanonu. Snahou zde bylo zejména lépe reagovat na taktiku Hizballáhu, či Hamásu. Druhá libanonská válka prokázala, že rezervní jednotky budou nadále potřebné a musí obdržet potřebný výcvik a vojenské vybavení, které jim nebylo zejména kvůli spoléhání se na efektivitu EBO dostatečně dodáváno. Záložním jednotkám tak bylo okamžitě dodáno 11 000 keramických vest, 30 000 přileb, 60 000 noktovizorů a dalšího příslušenství.²⁰⁶ Obrněné i pěchotní záložní jednotky podstoupily celé divizní manévry, neboť jak jsem uvedl, velké formace si v Libanonu počínaly velice chaoticky. Před rokem 2006 se stávalo, že se záložní důstojníci nikdy nesečkali se svými vojáky, neboť cvičení byla zrušena. Ashkenazi dbal, aby se podobné „selhání“ již neopakovalo.

Brigádní generál Gideon Avidor nicméně zdůrazňoval, že klíčem k obnovení síly izraelské armády jsou společná cvičení všech armádních složek.²⁰⁷ Společná cvičení byla po přijetí EBO také výrazně omezena. Uvedl jsem složitou proceduru, kterou bylo nutné dodržet, pokud chtěly pozemní jednotky v Libanonu využít pomoci izraelského letectva. Pro vysvětlení uvádím, že na rozdíl např. od americké armády (U.S. Army, nikoliv U. S. military jako celek) izraelské pozemní síly nedisponují samostatnými vzdušnými prostředky. Proto tedy složitější proces.

Nicméně vlivem EBO bylo rozhodnuto, že izraelské vzdušné síly nebudou automaticky operovat s pěchotou. Pokud chtěla pěchota využít IAF, muselo dojít k již zmíněným procedurám. Odstraněním EBO nebyly všechny prostředky alokovány pouze pro potřeby vzdušných sil. Důstojníci IAF byli rozmístěni k jednotlivým brigádám a usnadňovali tak komunikaci mezi oběma armádními složkami. Tito důstojníci mohli samostatně rozhodnout o podpoře letectva např. pěchotě. Celý proces se tak významně urychlil a boj zefektivnil.²⁰⁸ Každá brigáda tak měla po dobu války v Gaze „propůjčené“ útočné helikoptéry a mnoho bezpilotních letadel, které poskytovaly informace o aktuálním dění na bojišti.

²⁰⁶ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 24

²⁰⁷ Glenn, R, (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str. 37

²⁰⁸ Glenn, R, (2010), *Glory restored? The implications of the 2008-2009 Gaza war in times of extended conflict*, str. 13

V Libanonu IOS poznaly, že mnoho budov bylo záměrně zaminováno, Hizballáh nastražil minové pasti a doufal, že vojáci IOS vstoupí do budov, které poté explodují. Takové situace v Libanonu skutečně nastaly. V Gaze byla ale izraelská armáda připravena. Ashkenazi s Barakem museli co nejvíce zlepšit stav pozemních sil, které byly po odchodu z jihu Libanonu v roce 2006 zanedbávány. Na rozdíl od Druhé libanonské války, IOS v Gaze byly plně schopny využít veškeré technologické převahy. IOS tak v druhé fázi operace Lité olovo operovaly převážně v noci s využitím nově dodaných noktovizorů. Izraelské pozemní síly v Gaze předvedly, že změny aplikované Ashkenazim a Barakem jsou správné. Druhá libanonská válka prokázala, že pokusy o nové směry a teorie, které měly transformovat izraelskou armádu skončily neúspěchem. Penzionovaný generál izraelského letectva Isaac Ben se během operace Lité olovo k působení IOS vyjádřil takto:

*„To co vidíte dnes v Gaze je přímým následkem fiaska v Druhé libanonské válce. IOS se zajisté poučily a zapracovaly na sobě. Po Libanonu jsme se poučili, že pokud chceme odstranit Kaťuše, Kassámy, musíme do oblasti poslat vojáky a nespoléhat se pouze na technologické vymoženosti.“*²⁰⁹

Vojenská operace v Gaze prokázala impresivní výkon IOS, který se diametrálně lišil od působení v Druhé libanonské válce. Největším úspěchem izraelské armády nebylo ani to, jakým způsobem bojovala s Hamásem, ale spíše jakým způsobem se vypořádala s vnitřní tzv. zpětnou transformací. Nové složité teoretické směry a koncepty, které na papíře vypadaly velmi lákavě, se v Libanonu ukázaly pro tento způsob boje nepoužitelné. IOS měly velmi málo času na transformaci, ale obstály velmi dobře. Poválečné zhodnocení a práce nového vojenského a politického vedení přispělo k obnovení ztracené izraelské odstrašovací síly.

V Libanonu se až příliš spoléhalo na nové technologie a nový způsob řízení boje. Velitelé tak často zůstávali na svých stanovištích a nevedli své muže přímo v boji. V Gaze byla situace opačná.²¹⁰ V Libanonu byla válka až příliš vedena generálním štábem včele s Halutzem. Proces rozhodování a plnění rozkazů tak byl výrazně zpomalen. V Gaze se na rozhodování nejvíce podílelo Jižní velitelství, které svoje kroky

²⁰⁹ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 31

²¹⁰ Ibid. str. 90

s generálním štábem konzultovalo, nicméně mělo ponecháno větší samostatnost. V Gaze armáda postupovala velmi rychle a ofenzivně. Hamás tak nebyl schopen přeskupit svoje síly a pokusit se o výraznější diverzní akce. Tím, že Halutz v Libanonu sice nejprve rozhodl o limitovaných akcích speciálních, které se v Libanonu neměly déle zdržovat, umožnil Hizballáhu znovu a znovu „nabrat“ síly a vzdorovat IOS. Pokud však došlo k boji muž proti muži, izraelští vojáci vítězili. Pokud ale poté měli rozkaz stáhnout se zpět, dávali Hizballáhu větší prostor.²¹¹

EBO v Libanonu způsobilo, že armáda zcela postrádala základy vojenské taktiky a strategie- jasné cíle mise, iniciativu a ofenzívu, kontinuitu operací a udržení vysoké morálky vojáků.²¹² Všechny tyto základní aspekty byly dle mnoha vojenských analytiků v Gaze naplněny. Přestože armádní i politické velení doznalo po válce v Libanonu změny, které přispěly k lepšímu průběhu války, nelze říci, že armádní a politické vedení sehrálo nejdůležitější roli v libanonském neúspěchu, popřípadě úspěchu v Gaze. Toto je více probráno v předchozí kapitole. Uvedl jsem ale příklad z Libanonu z roku 1982, kde vojensky zkušené politické vedení úspěch ve válce nezaručilo. Vždyť samotný Gabi Ashkenazi, byť v době Druhé libanonské války nezastával vojenskou funkci, nebyl zastáncem vyslání izraelských pozemních jednotek do Libanonu.²¹³

Teorie založená na účinku se nejenom neosvědčila v boji během Druhé libanonské války, způsobila ale i mnoho negativních dopadů na IOS před samotnou válkou. IOS se díky EBO pokusily provést vnitřní radikální transformaci. Válka v Libanonu ale ukázala, že se Izrael nachází v prostředí, ve kterém teorie založená na účinku nemůže být zásadním článkem k správnému fungování izraelské armády.

Teorie založená na účinku může fungovat jako inspirace pro letecké vedení války, nemůže ale vést k „deformaci“ pozemních sil s odůvodněním, že např. pěchota již nebude potřebná, neboť letectvo precizními útoky vyřadí nepřítele z boje. Druhá libanonská válka ukázala, že letectvo je schopné zneškodnit významné cíle a větší odpaliště raket. Není ale schopno účinněji zasáhnout proti mobilním a malým odpalístím. O ně se musí postarat pěchota ve spolupráci s obrněnými jednotkami. Pokud ale byly pozemní síly záměrně oslabovány, byť zcela jistě v dobré víře a důvěře, že větší konflikt již Izraeli nehrozí, nikdo pak nemůže očekávat takové výkony na jaké byl

²¹¹ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 156

²¹² Ibid. str. 34

²¹³ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 172

Izrael zvyklý. V kombinaci s dalšími faktory-finanční škrty, dlouhotrvající využívání armády k potlačování povstání na okupovaných území a s ne příliš zkušenými politiky, byl úspěch v Druhé libanonské válce méně reálný. Izrael navíc zcela jistě nepočítal s tím, že Hizballáh je na válku tak dobře připraven

4.3 vojensko-taktická připravenost Hamásu a Hizballáhu

Úvod do kapitoly

Zde budu porovnávat vojensko-taktické rozdíly v kvalitě mezi Hizballáham a Hamásem. Cílem bude ale také zejména komparace vojenské připravenosti obou hnutí na konflikt s Izraelem. Cílem je určit, zda-li je rozdíl v kvalitě natolik významný, že se jedná o bezprostřední příčinu izraelského neúspěchu, respektive úspěchu v případě Gazy.

Mezi Hamásem a Hizballáhem existuje zásadní rozdíl v jejich vojenských schopnostech. Rozdíly jsou jak v kvalitativní převaze bojovníků, tak v jejich kvantitě. Hizballáh se v boji s Izraelem prezentoval jako velice dobře vyzbrojené a vycvičené hnutí odporu, které se v určitých okamžicích Druhé libanonské války prezentovalo jako regulérní armáda disponující např. kvalitními laserem-Naváděnými protitankovými střelami, které pro izraelské tanky znamenaly v roce 2006 vážně nebezpečí. Dále, Hizballáh během války ukázal dobře hierarchicky fungující systém velení schopný pružně reagovat na měnící se situaci na bojišti, nikoliv pouze aplikovat základní gerilovou taktiku „hit and run“. Hizballáh prokázal, že dobře vyzbrojená a vycvičená para-militární skupina je schopna po určitý čas úspěšně vzdorovat izraelské armádě.

Hamás na druhé straně nedisponuje tak kvalitním vojenským materiálem a výcvikem svých bojovníků. Přesto před válkou disponoval řadou vojensko-taktických inovací. Hamás např. vybudoval tunelový systém, který nesloužil jen pro účely pašování, ale i k vojensko-taktickým. Hamás, jak jsem v prvních kapitolách zmínil, před válkou v Gaze zásadně rozšířil svůj vojenský arzenál a chystal se okopírovat taktiku Hizballáhu, která se ukázala být proti izraelské armádě více než úspěšnou. Dále, Hamás se chystal naplno využít hustoty zalidnění v Gaze a rovinatého terénu, ve kterém bylo pro přicházející vojáky IOS těžší nalézt úkryt např. proti palestinským odstřelovačům skrývajícím se v zabydlených budovách.

Hamás x Hizballáh: porovnání příprav na konflikt

Hizballáh se na konflikt s IOS připravoval velmi intenzivně od roku 2000, kdy se Izrael z jihu Libanonu jednostranně stáhl. Hizballáh dle odhadů před válkou disponoval 14000 až 20000 raketami. Z toho 12000 z nich byly rakety krátkého doletu, tedy zhruba 20 kilometrů.²¹⁴ Většina těchto raket krátkého doletu byla ukryta přímo v budovách obývaných „civilisty“. Dle Amose Harela, Hizballáh v roce 2000 obdržel přes 7000 Katuší. Přestože se jedná o velmi nepřesné rakety, které se jen velmi těžko navádějí na vybraný cíl, Druhá libanonská válka ukázala jak obrovskou, a to zejména psychologickou škodu jsou schopné způsobit. Nejničivější rakety obdržel Hizballáh od Íránu v podobě raket středního doletu Fajr a delšího doletu Zelzal.²¹⁵ V tomto ohledu je zajímavé, že se Nasralláh nikterak nesnažil obdržení zbraní tajit. 23.5. 2006 veřejně mluvil o tom, že jeho organizace je schopna zasáhnout celý sever Izraele.²¹⁶ Kromě výše zmíněného, Hizballáh před konfliktem disponoval řadou protitankových granátů, kterými efektivně útočil na izraelskou pěchotu a obrněné vozy. Hizballáh rozděluje bojovníky do dvou skupin, elitní a lokální bojovníci. S tím, že elitních je zhruba 300-1000, možná až 3000. Počet lokálních bojovníků se dá jen velmi těžko odhadnout, ale dle mnoha zdrojů lze hovořit až o 10000 ozbrojencích.²¹⁷ Značnou výhodou Hizballáhu je jeho schopnost organizovat své jednotky do malých skupin, které jsou schopny operovat velmi samostatně.

Od roku 2007, kdy Hamás získal kontrolu nad pásmem Gazy, proběhly uvnitř vojenského křídla hnutí organizační změny. Hamás kopíroval organizaci Hizballáhu a snažil se přiblížit schopnostem šíitské organizace.²¹⁸ Díky organizačním změnám došlo k sjednocení jednotlivých vojenských částí a mohlo se tak lépe a účinněji přistoupit k budování vojenské infrastruktury v Gaze. Stejně jako v případě Hizballáhu, Írán se stal hlavním dodavatel nových zbraňových systémů pro Hamás. Hlavními zbraněmi Hamásu se staly protitankové střely, účinné improvizované výbušniny, minometné granáty a rakety Kassám. Brigády Kassám jsou ozbrojeným křídlem Hamásu a jsou zodpovědné za většinu vojenských akcí. Přestože jsou odhady počtu bojovníků Hamásu

²¹⁴ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 48

²¹⁵ Ibid. str. 49

²¹⁶ Ibid. str. 49

²¹⁷ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 52

²¹⁸ Ibid. str. 50

těžko odhadnutelné, většina analytiků se přiklání k počtu zhruba mezi 6000-10000. Hamás stejně jako Hizballáh dále disponuje dalšími „záložními“ bojovníky. Celkový počet se tak může vyšplhat až na 20000.²¹⁹ Přestože Hamás pravděpodobně disponuje větším počtem bojovníků, nemají takovou kvalitu jako Hizballáh. Hlavním cílem Hamásu bylo soustředění se na obranu linii proti intervenující izraelské armádě. Zde, stejně jako v jiných aspektech přípravy se Hamás snažil opět co nejvíce okopírovat taktiku Hizballáhu.²²⁰ Tyto snahy byly zejména patrné po Druhé libanonské válce. Představa vůdců Hamásu byla taková, že v případě války se ubrání blížící se izraelské armádě a následně budou Izrael terorizovat smrtí vypálených raket.

Hlavním problémem a rozdílem mezi oběma organizacemi byla a je zkušenost. Hizballáh má samozřejmě snadnější přístup k výcvikovým kempům v Íránu a získává tak cenné zkušenosti, které se osvědčily v Druhé libanonské válce. Hizballáh navíc disponuje vlastními výcvikovými tábory, což je vzhledem k demografii v Gaze hůře proveditelné. Cordesman uvádí, že Hamás si nikdy nevybudoval takové vojenské schopnosti jako Hizballáh, přesto nelze říci, že toto by byl největší důvod lepšího počínání izraelské armády v Gaze.²²¹

Obě organizace zastávají vojenskou doktrínu „Muqawama“, čili odpor.²²² Tato doktrína je založena na ideologickém základu a spoléhá na to, že Izrael je dlouhodobě neschopen „obětovat“ své vojáky. Úkolem obou hnutí je tedy maximálně se zaměřovat na zabíjení izraelských vojáků, ostatní cíle jsou až sekundární. „Úspěch“ Hizballáhu v tomto aspektu byl z výsledků Druhé libanonské války zřejmý. Hamás na druhou stranu nezpůsobil IOS tak vážné škody, přesto byl schopen a to díky nastraženým improvizovaným výbušninám a různým pastím způsobovat IOS vážné komplikace.

Kromě vojensko-taktické přípravy je v tomto ohledu nutné zaměřit se ještě na geografické prostředí, ve kterém obě organizace operují. Hamás je díky své poloze oproti Hizballáhu v nevýhodě. Celé pásmo Gazy je většinou rovinné bez větších kopců, které by mohl Hamás využít k defenzivním účelům. Hustota zalidnění v obou územích

²¹⁹ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 52

²²⁰ Cohen, Y, White, J, (2009), *Hamas in Combat, The military performance of the Palestinian Islamic Resistance Movement*, The Washington Institute for Near East Policy, str.19

²²¹ Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: CSIS, str. 5

²²² Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 53

také zajisté hraje svoji roli. Geograficky větší Libanon není tak zalidněn a disponuje rozmanitým terénem, kterého zejména na jihu Hizballáh během šesti let od izraelského stažení využil. V tomto ohledu se zejména jednalo o soustavu bunkrů a tunelů.²²³ Hizballáh záměrně postavil soustavu pozorovacích stanovišť, které byly pro Izrael velmi viditelné, bunkry byly utajené a IOS se s nimi setkala až v průběhu války. Amos Harel uvádí, že IOS věděla, kde má Hizballáh velitelství, či kde jsou ukryty rakety Fajr, nevěděla ale co se děje v blízkosti společných hranic.²²⁴ Někteří izraelští vojáci se k obranným strukturám Hizballáhu vyjádřili takto:

*„V Libanonu jsme očekávali pár vojáků s Kalašnikovama, velitelství nám sdělilo, že tam mají stany se spacími pytli jako pozorovatelný. Místo toho jsme našli laserem naváděné protitankové střely a betonové podzemní bunkry s monitorovacími zařízeními.“*²²⁵

Hamás, jak jsem již zmínil také budoval podzemní zařízení, jednalo se ale především o síť podzemních tunelů. Tunely ovšem kromě pašování zboží sloužily i k vojenským účelům.²²⁶ Přestože je Hamás kvůli hustotě zalidnění a geografii vůči Hizballáhu v nevýhodě, je schopen z této nevýhody získat maximum. Blížící se izraelské jednotky měly jen minimální možnost krytí, mechanizované jednotky měly velké problémy s manévrováním v hustě zalidněných oblastech. Navíc, bojovníci Hamásu se mohli ihned schovat v blízkých mešitách, školách, domech a jiných budovách ze kterých mohli opět ihned útočit na izraelské vojáky.

Hamás má v porovnání s Hizballáhem výhodu v blízkosti uprchlických táborů. Hamás má perfektní znalost architektury těchto kempů, včetně podzemních konstrukcí, které spojuje se svými tunely.²²⁷ Hamás tak je neustále dále více schopen využívat svých sítí podzemních tunelů a vzdorovat tak izraelské vzdušné převaze. Izraelská armáda tak díky těmto tunelům nemohla zneškodnit tolik bojovníků Hamásu, kolik si sama představovala.²²⁸ Od roku 2007 se Hamás vojensky zaměřoval na dva aspekty- schopnost zasáhnout území Izraele svými raketami a na schopnost ubránit se v případě

²²³ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 53

²²⁴ Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 12

²²⁵ Ibid. str. 133

²²⁶ Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press, str. 59

²²⁷ Ibid. str. 59

²²⁸ Ibid. str. 59

izraelské vojenské intervence. Během války v Gaze se podařilo zčásti naplnit pouze prvně jmenovaný cíl. Hamás byl stejně jako Hizballáh během celé války schopen střílet rakety a minometné granáty na izraelské území, přesto jak jsem již v prvních kapitolách zmínil, počet raket spadlých na jih Izraele se každým dnem konfliktu snižoval. Druhý cíl-ubránit se IOS v případě vojenské intervence, se Hamásu nepodařilo.

Z chování Hamásů před válkou je zřejmé, že političtí ani vojenští představitelé organizace s možností blížícího se konfliktu příliš nepočítali. Hamás spoléhal na špatnou izraelskou zkušenost z Libanonu a věřil také ve své odstrašující schopnosti.²²⁹

V případě, že by došlo k válce, Hamás opět spoléhal na podobně vypadající průběh jako v Libanonu. Tedy, že Izrael povede převážně letecky vedenou válku, neboť není ochoten riskovat životy izraelských vojáků. Navíc Hamás věřil, že může opět úspěšně zopakovat únos člena IOS a tím více odrazovat Izrael od potencionálního útoku.²³⁰

Hamás dále věřil, že Izrael nebude na Gazu útočit, neboť se blížilo období izraelských parlamentních voleb a riziko neúspěchu bylo příliš vysoké. Hamás dle Cohena dále podceňoval jihoizraelské civilisty, kteří žili v každodenním ohrožení a byl přesvědčen, že izraelští civilisté takový tlak nevydrží a budou po izraelské vládě požadovat uvolnění blokády pásma Gazy.²³¹

Jak jsem již uvedl, Hamás spoléhal na stejný průběh války jako v roce 2006 a věřil, že mezinárodní tlak bude na Izrael takový, že IOS nebude moci v rozsáhlejších akcích pokračovat. Navíc, Hamás pravděpodobně spoléhal i na pomoc Hizballáhu, který se ovšem konfliktu nezúčastnil, pravděpodobně z obav, že v případě prohry Hamásu, ztratí Hizballáh svoji „těžce“ vybudovanou pozici.²³²

Tyto předpoklady, které vycházely i z historické konfrontace obou protivníků vedly Hamás k přesvědčení, že výraznější konflikt nehrozí a pokud ano, Hamás okopíruje taktiku Hizballáhu a rychle tak přiměje Izrael k stažení. Jistý si svojí pozicí, odmítl izraelské snahy o příměří a spíše konfrontaci stupňoval počtem vystřelených raket. Hamás zajisté nebyl na válku tak dobře připravený jako Hizballáh. Nicméně ale disponoval kvalitní silou a obrannými opatřeními proti izraelské armádě. Rozdílné bylo ale počínání izraelské armády v konfliktu. Armáda nepřipustila, aby mohl Hamás aplikovat strategii Hizballáhu a brzy započatou pozemní operací vyvinul na Hamás pro

²²⁹ Cohen, Y, White, J, (2009), *Hamas in Combat, The military performance of the Palestinian Islamic Resistance Movement*, The Washington Institute for Near East Policy, str.19

²³⁰ Ibid. str. 19

²³¹ Ibid. str. 19

²³² Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave, str. 135

něj neudržitelný tlak. IOS neopakovaly základní chyby, kterých se armáda dopustila v Libanonu a rychle dosáhla vytyčených cílů. Jakmile politici a armádní představitelé daných cílů dosáhli, jednostranně se z Gazy stáhli a neriskovali zbytečné ztráty vojáků a civilistů. Hamás se sice pasoval na vítěze, zvítězil ovšem pouze v tom, že nebyl zničen.

Hamás byl z vývoje konfliktu překvapený a to zejména protože organizace věnovala výcviku svých jednotek mnoho času a úsilí. Hamás připravil své bojovníky na potencionální konflikt s Izraelem také tím, že vojáky rozdělil do 6 brigád, dále rozdělených do jednotlivých praporů až čet. Organizačně byly tedy jednotky rozděleny dle klasických vojenských postupů. Navíc, každá brigáda měla k dispozici vlastní rakety, minometné granáty, protitankové střely, protiletadlové střely, těžké kulometry atd.²³³ Jednalo se tedy o velmi podobné vybavení, které měl k dispozici i Hizballáh během Druhé libanonské války. Zmínil jsem, že jednotky Hizballáhu byly vybaveny a vycvičeny tak, aby v případě nutnosti mohly operovat s velkou mírou nezávislosti na centrálním velení. Hamás se opět snažil tomuto aspektu přiblížit a dával svým jednotkám větší míru autonomie při rozhodování.

Výcvik vojáků Hamásu probíhal samozřejmě jak v pásnu Gazy, tak ale i v zahraničí a to pochopitelně v Libanonu, Sýrii a Íránu.²³⁴ Vzhledem k faktu, že Hamás neměl tak dobré bojové zkušenosti, neměl ani jinou možnost než spoléhat na taktiku, kterou úspěšně aplikoval Hizballáh. Hamás navíc měl velmi dobře propracovaný obranný „val“. V první linii obrany měla izraelská armáda „krvácet“, neboť tato linie byla zabezpečena improvizovanými výbušninami, minami a prostory určenými pro potencionální únosy izraelských vojáků. Zde měla být postupující IOS zdržena, či v nejlepším případě plně zastavena. V následujících obranných zónách měl Hamás rozmístěné svoje těžké zbraně a rakety. Poslední zóna byla již v obydlených oblastech a zahrnovala zejména podzemní tunelové komplexy.²³⁵ Hamás na rozdíl od Hizballáhu v mnohem větší míře zamínoval jednotlivé vstupy do předměstských oblastí. Je tedy patrné, že obranný aspekt sunitské organizace byl na velmi vysoké úrovni.

Cílem Hamásu bylo samozřejmě zajistit si co nejlepší pozici při jednání o příměří. Hamás tedy musel dosáhnout aspoň částečného úspěchu, kterého dosáhl Hizballáh v roce 2006. V tomto ohledu nelze hovořit např. o nějakém strategickém

²³³ Cohen, Y, White, J, (2009), *Hamas in Combat, The military performance of the Palestinian Islamic Resistance Movement*, The Washington Institute for Near East Policy, str.22

²³⁴ Ibid. str. 22

²³⁵ Ibid. str. 23

úspěchu v bitvě, spíše šlo o zaměření se na zničení tanku, únos vojáků, či sestřelení letadla.²³⁶ Ovšem tyto plány vzaly brzy za své, protože IOS postupovala jinak, než Hamás očekával. Ashkenazi ze zkušenosti z Libanonu v Gaze nařídil využívání obrněných buldozerů, které měly za úkol „vytváření“ nových a nezaminovaných cest. IOS se tak z velké části defenzivním „pastím“ vyhnuly a Hamás tak nedosahoval vytyčených cílů. Jakmile byly obranné linie bez větších izraelských ztrát prolomeny, Hamás neměl poté jinou možnost, nežli se co nejvíce vyhýbat přímým bojům s izraelskými vojáky a snažit se válku „přežít“. Na rozdíl od Hizballáhu, Hamás neměl díky efektivitě IOS čas na přeskupení sil, ani na účinnější útoky ze zálohy. Celý obranný systém se díky rychle postupující izraelské armádě zhroutil. Ofenzivní aspekty Hamásu tak nemohly být ani zrealizovány. Díky izraelské pozemní operaci nebyl Hamás schopen střílet rakety v takovém množství. Pozemní jednotky byly nakonec do Libanonu také vyslány, nicméně nebyly na konflikt připraveny a nemohly účinněji zamezit raketové palbě. Navíc při prvních akcích speciálních sil, ani nebylo možné tak velké množství raket v Libanonu zničit. Proto bylo také v Gaze po prvotní letecké fázi rychle rozhodnuto o pozemní operaci

Ve válce v Gaze byla tedy situace diametrálně odlišná. Hamás samozřejmě nebyl tak kvalitní protivník ve srovnání s Hizballáhem, přesto jak jsem uvedl, měl rozvinutou dobrou obranu a připravenou ofenzivní linii. Nemohl nicméně oba aspekty naplno využít a to převážně z důvodu výrazně zlepšenému výkonu izraelské armády oproti válce v Libanonu. Nešlo ovšem jen o zlepšení výkonu izraelské armády během samotné války, šlo o celkové přehodnocení armádní filozofie. S tím souvisel i přístup k výcviku, od kterého se primárně odrážela efektivita IOS. Hizballáh získal dojem vítězství, neboť byl schopen zničit izraelské tanky, letadla a především se i částečně uplatnit v samotném boji s izraelskými vojáky. V momentě, kdy Halutz proklamoval, že vyřešil problém s Katúšemi, spadlo na Izrael přes dvě stovky těchto raket. V takové situaci Izrael těžko přesvědčil sebe i mezinárodní společenství o naprostém vítězství v konfliktu.

Uvedl jsem, že Hamás byl sice schopen odpalovat rakety, jejich počet se ale každým dnem války snižoval a pouze prokázal efektivitu IOS při hledání a ničení

²³⁶ Cohen, Y, White, J, (2009), *Hamas in Combat, The military performance of the Palestinian Islamic Resistance Movement*, The Washington Institute for Near East Policy, str.23

odpališť a obsluhy. Nicméně je nutné uvést, že i přes snižující se počet raket, střely stále představovaly hrozbu pro jižní Izrael.

Hamás se stejně jako Hizballáh v roce snažil vlákat IOS do zabydlených oblastí, ze kterých by vedl palbu na izraelské vojáky. Bitvy mezi IOS a bojovníky Hamásu ale na rozdíl od Druhé libanonské války byly záležitostí několika minut a v některých případech dokonce vteřin. Bojovníci Hamásu poté utekli a vmísili se mezi civilisty. IOS ale dále do více obydlených oblastí nezasahovaly.²³⁷ V prvních kapitolách jsem zmínil fakt, že mnozí vojenští i političtí představitelé kritizovali takový postup izraelské armády, neboť zde existovala šance, že Izrael může zničit Hamás. IOS ale hlouběji do měst nepronikaly, Hamás tak byl více ušetřen.

Válka v Gaze byla stejně jako Druhá libanonská válka asymetrickým konfliktem. Byť Hizballáh předvedl, že jeho vojenské schopnosti jsou na velmi vysoké úrovni. Hamás se během války v Gaze snažil o stejný postup jako Hizballáh, IOS ale takovou snahu nedovolila. Hamás stejně jako Hizballáh selhal v schopnosti odradit IOS od útoku. Ovšem na rozdíl od Hizballáhu nebyl Hamás schopen dosáhnout následujícího: způsobit izraelské armádě významnější materiální a lidské ztráty, které by vedly k přehodnocení izraelského postupu, či by měly vliv na příměří, být v přestřelkách s IOS důstojným soupeřem, tak jako Hizballáh např. v bitvách ve městech Marou A-Ras a Bint J'Bayel, demonstrovat silný odpor na vlastní půdě, zabránit průniku izraelské armády hlouběji do pásma Gazy, dosáhnout alespoň zdánlivého dojmu vítězství a ochromit jih Izraele raketami jako Hizballáh v roce 2006.²³⁸

I přes diametrálně odlišný výkon izraelské armády, Hamás byl alespoň neustále schopen střílet rakety na jih Izraele a zasáhnout i nové cíle (města), připsat si alespoň částečný kredit za to, že Izrael v pásmu Gazy nesetřval-neokupoval a hlavně, že Hamás přežil jako organizace.²³⁹ Hamás se sice velice snažil přesvědčit o percepci svého vítězství, např. prohlášeními Khaleda Mashala:

²³⁷ Cohen, Y, White, J, (2009), *Hamas in Combat, The military performance of the Palestinian Islamic Resistance Movement*, The Washington Institute for Near East Policy, str.28

²³⁸ Ibid. Str. 31

²³⁹ Ibid. str. 31

*Toto je první válka, kterou naši lidé vyhráli na naší půdě. Proto je tato výhra přelomovým bodem v následujícím boje se sionistickým nepřítelem.*²⁴⁰

Hizballáh měl samozřejmě po konci Druhé libanonské války podobné prohlášení, byť obě organizace utrpěly rozsáhle škody, Hizballáh byl ve válce daleko úspěšnější a to zejména kvůli špatnému výkonu izraelské armády, který byl z největší části způsoben přechodem na teorii založenou na účinku.

Je ale ovšem opět nutné dodat, že Hamás skutečně nebyl na konflikt tak dobře připravený jako Hizballáh. A to i přes výše uvedené defenzivní a ofenzivní opatření, které Hizballáh stihl adaptovat. Přesto, skutečnost, že izraelské armáda operovala v pásnu Gazy na zcela odlišné úrovni proti Druhé libanonské válce je výraznějším faktorem neúspěchu Hamásu v této válce.

IOS ve válce uspěla v plánování, přípravě armády, momentě překvapení, koordinací mezi jednotlivými armádními složkami, polním a vyšším velením. Jednotliví důstojníci na rozdíl od Druhé libanonské války vedly své vojáky přímo v boji a vojáci měli k dispozici nejnovější vybavení, což pouze přispělo ještě k většímu rozdílu oproti Hamásu. Pokud by v roce 2006 IOS válčila s Hamásem, jistě by výsledek konfliktu nebyl tak přesvědčivý jako v roce 2008/2009. Válka v Gaze ukázala, že v Libanonu se jednalo o anomálii způsobenou přijetím nových teoretických přístupů, jež se ale v izraelském prostředí neosvědčily a byly ihned po neúspěchu odstraněny jako nepoužitelné.

²⁴⁰ Cohen, Y., White, J., (2009), *Hamas in Combat, The military performance of the Palestinian Islamic Resistance Movement*, The Washington Institute for Near East Policy, str.31

Závěr

Diplomová práce se zabývala dvěma posledními konflikty, které Izrael vedl. Cílem práce bylo určit bezprostřední příčinu selhání v Libanonu a úspěchu v Gaze. Dále bylo cílem odpovědět na otázku, zda-li byla teorie založená na účinku klíčovým faktorem v určení výsledků obou válek.

Izraelské politické a armádní vedení nebylo zajisté na konflikt s Hizballáhem dobře připraveno. Olmert s Peretzem nedisponovali potřebnými zkušenostmi k správnému vedení Izraele během války a pouze důvěřovali Danu Halutzovi. Halutz nicméně také demonstroval, že nebyl tím správným na pozici náčelníka generálního štábu. Špatně deklarované cíle a následné přehnané požadavky se ukázaly být jako nerealizovatelné a přispěly k nezdaru v Libanonu. Olmert s Peretzem kvůli absenci výraznější vojenské zkušenosti spoléhali na náčelníka generálního štábu a jeho způsob vedení boje. Boje, který byl právě v největší míře ovlivněn přijetím teorie založené na účinku. Teorie, která se zpočátku zdála být platným a efektivním nástrojem v novém způsobu válčení ve kterém nebudou již tolik umírat izraelští vojáci.

Po prvním leteckém útoku se zdálo, že vše funguje naprosto správně a že letectvo je schopno konflikt vyřešit. Politických a armádních představitelů se tak zmocnila představa, že primárně letecky vedenou válkou lze Hizballáh zcela zničit. Olmert plný optimismu z prvního úspěchu odmítl jakékoli politické ukončení konfliktu, neboť věřil v mnohem větší zisky. Hizballáh byl ale na konflikt mnohem lépe připraven a na letecké útoky odpovídal raketovou střelbou, kterou se Izraeli nedařilo zastavit, ani omezit. Koncept teorie založené na účinku, ve kterém se měla vést převážně letecká válka nebyl však schopen vyřešit „primitivnější“ a velice mobilní Kaťuše. Halutz i Olmert nakonec dospěli k závěru, že pozemní vojenská operace bude nevyhnutelná a opustili tedy letecké vyřešení konfliktu. Nicméně se ukázalo, že pozemní vojska nejsou na válku takového rozměru vůbec připravena. Pokud by tedy Olmert s Halutzem o pozemní operaci rozhodli dříve, pozemní jednotky by pravděpodobně nepředvedly lepší výkon. IOS ale mohly více omezit střelbu Kaťuší. To by vzhledem k připravenosti IOS na válku vedlo k větším izraelským vojenským ztrátám. Co se týče zkušeností politických vůdců, v příslušné kapitole jsem uvedl příklad opět z Libanonu, kdy političtí představitelé disponovali rozsáhlými vojenskými zkušenostmi, které ovšem stejně jako během Druhé libanonské války úspěch nepřinesly. Navíc, např. Gabi Ashkenazi dřívější vysílání pozemních jednotek do Libanonu také nepodporoval. Tedy stejný náčelník

generálního štábu, který vedl IOS k úspěchu během války v Gaze. Nelze tedy příčinu neúspěchu svalovat pouze na trio Olmert, Peretz a Halutz. Také jsem uvedl, že Olmert odsouhlasil všechny vojenské plány, se kterými armáda přišla. Olmert tedy ani nijak vojenské plánování a rozhodování neomezoval. Problémem byl převážně stav připravenosti izraelské armády. Armáda byla zvyklá dosahovat úspěchů při potlačování palestinských nepokojů. V „pravé“ válce ale vše vypadá poněkud odlišněji. Roztržky mezi Halutzem a Adamem, či zbytečné operace v Maroun a-Ras pak nadále přispívaly k celkovému obrazu neúspěchu. Pokud by ale IOS operovaly na takové úrovni jako v předešlých válkách, Hizballáh, byť velmi dobře připravený, by nekladl takový odpor.

Před válkou v Gaze došlo v Izraeli k personálním změnám na postu ministra obrany a náčelníka generálního štábu. Jak jsem již uvedl, šlo zajisté o změny, které přispěly k úspěchu IOS v pásmu Gazy. Předem byly deklarovány jasné a dosažitelné cíle operace. Nicméně, stejně jako v případě války v Libanonu, existovaly rozpory mezi jednotlivými politiky ohledně další fáze konfliktu. Přestože Ehud Barak nepodporoval pozemní operaci v pásmu Gazy, zůstal na rozdíl od Amire Peretze velmi platným členem v rozhodovacím procesu, neboť byl schopen čerpat ze svých bohatých armádních zkušeností a mohl lépe spolupracovat s náčelníkem generálního štábu Ashkenazim.

Po úspěšně letecké fázi bylo rozhodnuto o pozemní operaci, která měla výrazně omezit schopnosti Hamásu střílet rakety na Izrael. V Gaze nedocházelo k tolika chybným rozhodnutím jako v Libanonu a celé politické a armádní vedení pracovalo mnohem lépe, a to zejména díky změnám na důležitých postech. Přestože v Libanonu došlo k chybám, armáda měla zcela nepochybně podat lepší výkon a přinejmenším dosáhnout výraznější percepce vítězství. Halutz, ale samozřejmě i ostatní členové IOS spoléhaly na efektivitu EBO. Olmert s Peretzem této efektivitě věřili, neboť letecky vedená válka se zpočátku zdála být „funkční“. Teorie založená na účinku ale způsobila výrazný zásah do izraelské armády, který se projevil v její připravenosti a nejvíce tak ovlivnila výsledek Druhé libanonské války. Jejím odstraněním a následnou zpětnou transformací byly IOS schopny opět dosáhnout požadovaného úspěchu. **Diplomová práce tak nepovažuje politické a armádní vedení za největší příčinu neúspěchu v Libanonu a úspěchu v Gaze.**

Mezi Hamásem a Hizballáhem samozřejmě existují rozdíly v kvalitě. Hizballáh se na konflikt velmi intenzivně připravoval a disponoval kvalitnějším vojenským materiálem a výcvikem. Hamás na druhé straně, a to zejména z důvodů izraelské blokády, nemohl takových kvalit dosahovat. Přesto byl schopen vybudovat síť podzemních tunelů a obdržet rozsáhlé množství vojenské výbavy. Hizballáh v Libanonu maximálně využil veškerých defenzivních prostředků a vybavení a byl schopen způsobovat IOS výrazné ztráty. Hamás se pokusil aplikovat stejnou taktiku. Sítí rozmístěných min a postranních výbušnin chtěl přimět IOS k ústupu. Navíc, stejně jako Hizballáh disponoval raketami, které ohrožovaly izraelské civilisty.

Hamás se snažil maximálně využít rovinatého povrchu a z obydlených budov, mešit, nemocnic plánoval střelbu na blížící se izraelské jednotky, které tak v případě obrany byly mnohdy nuceny útočit i na civilní struktury. Přestože Hamás nedisponoval takovými vojenskými schopnostmi, nelze říci, že právě rozdíl v kvalitě obou organizací byl hlavní příčinou odlišného izraelského počínání. Rozdíl byl především v kvalitě a připravenosti IOS. Hamás pro IOS „nachystal“ sérii defenzivních pastí, IOS se jim ale vyhnuly, neboť bylo rozhodnuto o využívání obrněných buldozerů, které vytvářely nové a nezaminované cesty. Odstraněním teorie založené na účinku, obdržely pozemní jednotky plnohodnotný výcvik a mohly tak mnohem lépe vzdorovat bojovníkům Hamásu. Lepší synchronizací mezi IAF a pozemními jednotkami byly operace mnohem účinnější a Hamás nemohl přeskupit svoje síly. Mnohem lépe vycvičené izraelské jednotky okamžitě zatlačily bojovníky Hamásu do defenzívy a ti tak neměli výraznější prostor pro guerillové operace. Izraelské letectvo zničilo vybrané cíle a „čistící“ operace byly přenechány pěchotě a obrněným jednotkám. Letectvo se tak samo nepokoušelo zničit odpaliště raket. Z tohoto důvodu nemohl Hamás tak efektivně ostřelovat území jižního Izraele. Hamás se pokusil do detailů aplikovat strategii Hizballáhu. Strategie byla ale díky zcela odlišnému výkonu IOS neúspěšná. Odstraněním teorie založené na účinku, byly pozemní jednotky lépe vycvičeny a nedaly Hamásu příležitost k nějakému většímu úspěchu ve válce. **Diplomová práce tak nepovažuje rozdílnou vojensko-taktickou připravenost Hamásu a Hizballáhu za největší příčinu neúspěchu v Libanonu a úspěchu v Gaze.**

Diplomová práce považuje za největší příčinu libanonského selhání a úspěchu v Gaze zkoumanou proměnnou „připravenost izraelských ozbrojených sil-vliv EBO“ a zároveň odpovídá, že teorie založená na účinku byla klíčovým faktorem v určení výsledků obou válek.

Teorie založené na účinku byla včleněna do izraelské armádní doktríny a měla být základním nástrojem v novém technologickém způsobu boje. EBO kladlo důraz na mnohem větší využívání letectva a omezovalo nasazování pozemních jednotek v boji. Cílem měla být větší efektivita a méně ztrát na životech. EBO se ale v libanonském prostředí absolutně neosvědčilo. Hizballáh není klasickou armádou, byť disponuje velmi kvalitní úrovní výcviku a vybavení. Lze tedy hovořit o jakési hybridní organizaci. Přesto, operace založené na účinku neměly na Hizballáh požadovaný efekt.

Přijetím EBO došlo v IOS k velkým změnám, na které nebyla izraelská armáda připravena. V kombinaci s finančními škrty, podceňováním nepřátel, přeceňováním vlastních schopností došlo k redukci výcviku pozemních sil. Rezervní, ani regulérní jednotky neobdržely potřebný výcvik a vybavení, neboť se věřilo, že letectvo „vše“ vyřeší. Teorie byla navíc psána velmi složitou metodologií a mnoho důstojníků novým metodám nerozumělo.

Obrněné jednotky byly rozpouštěny a jejich počet snížen. Celková úroveň výcviku se tedy rapidně snížila. Vlivem nepřipravenosti a špatné synchronizace mezi pěchotou a obrněnými jednotkami byla pozemní operace v Libanonu velice chaotická a Hizballáh byl schopen zničit množství izraelských tanků. Letectvo nebylo schopno zamezit ostřelování Izraele a Hizballáh mohl každý den války demonstrovat svoji sílu. Samozřejmě, uvedl jsem, že IAF byly schopny Hizballáh citelně zasáhnout a že organizace „přežila“ s vypětím všech sil. Nicméně IAF pak již neměly jiné cíle k zasažení a Hizballáhu tak bylo umožněno přeskupit síly a tím pádem „přečkat“ izraelskou pozemní operaci, která se navíc z izraelského hlediska nevyvíjela dobře. Hizballáh tak získal percepce velkého úspěchu. Izraelská armáda byla navíc zvyklá operovat v malých formacích během protiteroristických operací. EBO operace ve větších formacích nepodporovalo. V Libanonu tak často nastával mezi jednotkami zmatek. Po Druhé libanonské válce byla teorie založená na účinku vypuštěna a armáda postoupila zpětnou transformaci. Nejednalo se o nějaké revoluční změny, šlo spíše o návrat k tradičním postupům a metodám výcviku. Pozemní síly tedy opět podstupovaly plnohodnotné výcviky a jejich efektivita se pak v Gaze projevila.

Cizojazyčné resumé/Summary

Purpose of this thesis was to analyze reasons to the Israeli military failure during the Second Lebanon war and its success in the Gaza war. Thesis worked with three declared variables: Israeli political and military decision-making, readiness of the Israeli army and preparations of both Hamas and Hezbollah for potential conflict. Effect based theory is used as a theoretical background in this thesis and helps to understand reasons to the Israeli failure in Lebanon. Israeli political and military leaders were not ready for the Second Lebanon war and were absent of more precise military thinking and experience. Therefore, Olmert and Peretz heavily depended on Dan Halutz. Halutz nevertheless proved inadequate for military conflict of this magnitude. Effect based theory firstly seemed to be working suitably, but after air force used all its targets, theory proved not to be working correctly with the land forces. Even if there were more militarily experienced political leaders, army would still not perform accordingly during the Second Lebanon war. Olmert and Peretz did not prolong or halt any military decision-making process and therefore did not have any negative impact on the military actions during the war. Before the Gaza war, Israel changed some political and military leaders who then contributed to the Israeli military success in Gaza. Nevertheless, the critical difference was the performance of the Israeli army. Effect based theory had the main influence on the Israeli army and its performance in both wars.

There were of course differences between the Hamas and Hezbollah capabilities. Hezbollah was particularly well prepared for military conflict with Israel. Hamas on the other hand did manage to obtain new weapons and prepared for conflict as well, even though not thoroughly as Hezbollah. The main difference was again the Israeli army performance. Israeli army which was in Gaza war absent of effect based theory did not allow Hamas to operate as Hezbollah did in Lebanon. Readiness of the Israeli army is therefore the main reason to the Israeli failure in Lebanon and its success in Gaza war.

Seznam literatury

MONOGRAFIE

- Achcar, G, Warchewski, M, (2007), *The 33-Day War*, Beirut: SAQI
- Cordesman, A, (2007), *Lessons of the 2006 Israeli-Hezbollah war*, Washington D.C.:
The CSIS Press
- Cordesman, A (2009), *The Gaza War-Strategic Analysis*, Washington D.C.: The CSIS
Press
- Čejka, M, (2007), *Izrael a Palestina*, Brno: Barrister a Principal
- Farquhar, S, (2009), *Back to basics: A study of the Second Lebanon War and Operation
Cast Lead*, Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press
- Harel, A, Issacharoff, A (2008), *34 day*, New York: Palgrave
- Horowitz, A, (2011), *The Goldstone report*, New York: United Nations
- Chomsky, N, (2010), *Gaza in crisis*, Chicago: Heymarket books
- Kardelj, N, (2010), *Israel vs. Hamas*, New York: NOVA
- Levy-Willard, A. (2007), *Summer rain*, London: Psychology News Press
- Levy, G, (2010), *The punishment of Gaza*, London: Verso
- Matthes, M. (2008), *We were caught unprepared : The 2006 Hezbollah-Israeli war*,
Fort Leavenworth: Combat Studies Institute Press
- Miller, F, Vandome, A, (2009), *Gaza War*, Alphascript publishing
- Norton, A, (2007), *Hezbollah*
- Hovsepian, N. (2008), *The war on Lebanon*, Northampton: OLIVE BRANCH PRESS
- Roskin, M, (2008), *Politics of the Middle East*, New Jersey: Pearson Prentice Hall

ČLÁNKY

Batschelet, A, (2002), *Effects based operations: A new operational model?*

Cohen, Y, White, J, (2009), *Hamas in Combat, The military performance of the Palestinian Islamic Resistance Movement*, The Washington Institute for Near East Policy

Deptula, D, (2001), *Effects-Based Operations: Change in the nature of warfare*, Arlington: Aerospace Education Foundation

Glenn, R, (2008), *All glory is fleeting-Insights from the Second Lebanon War*, Santa Monica: The Rand Corporation, str

Glenn, R, (2010), *Glory restored? The implications of the 2008-2009 Gaza war in times of extended conflict*

Cheek, G, *Effects based operations: The end of dominant maneuver?*

Kristensen, J, (2006), *Effects-Based Operations: Air power as the Sole Military Instrument of Power, Has it Matured Enough?*, Air Command and staff College Air University: Alabama

Matthews, M, (2009), *The Israeli Defense Forces Response to the 2006 War with Hezbollah*, Military Review

Rickerman, L, (2003), *Effects-Based Operations: A New Way of Thinking and Fighting*, United States Army Command and General Staff College: Fort Leavenworth

Rumsfeld, D, (2001), *Quadrennial Defense Review Report*, Washington D.C. : US Government Printing Office

Smith, E, *Effect Based Operations*, Information age transformations series

Tzu, S, *The Art of War*, Wordsforth: Reference

USJFCOM J9, *A Concept Framework for Effects-based Operations, White Paper Version 1.0*, Suffolk:VA:JFCOM

